

Lesník 4

ČASOPIS ZAMESTNANCOV Š. p. LESY SR BANSKÁ BYSTRICA, apríl 2005

Téma mesiaca: Odborný lesný hospodár

2 Obsah**3** Editorial

Téma mesiaca: ODBORNÝ LESNÝ HOSPODÁR

4 Tá chvíľa sa blíži

Aktuálny rozhovor s generálnym riaditeľom Ing. Karolom Vinšom

Lesník bude relatívne natrvalo pridelený ku konkrétnemu obvodu ako výkonný spolupracovník odborného lesného hospodára. Predstava o jeho dennom operatívnom presúvaní z obvodu na obvod je absurdná a nezodpovedá našej filozofii.

6 Ľudia sa pýtajú: A čo za to?

Celkovo však môžeme povedať, že zamestnanci očakávali väčší nárast miezd...

7 ...mobil, osobné auto a „pár“ hektárov k tomu...

Postavenie OLH v zahraničí

9 Zajímavé stretnutie v Udavskom**11** Kolektívna zmluva pre rok 2005**12** Prvá dohoda lesníkov a ochranárov

Príroda nás skúša

Rozhovor s Ing. Jánom Švančarom

13 Riaditeľské výmeny**14** Zmeny nejdú od stola

Rozhovor s Ing. Miroslavom Slotom

16 Les podľa Sinnera**18** Lesné hospodárstvo v Maďarsku

Projekt obnovy calamitných porastov

OZ Rimavská Sobota hodnotil svoju činnosť za rok 2004

19 Dobré naše vnúčatá

Žijú medzi nami

20 Nový Pracovný poriadok - jeden z nosných pilierov podnikovej kultúry Lesov SR, š.p.**21** Úspešný projekt podniku LESY SR, š.p. v oblasti riadenia ľudských zdrojov

Napriek tomu, že sa projektu v mimoriadne vyrovnanej konkurencii nepodarilo ocenenie HR Oscar získať, fakt, že bol nominovaný do najužšieho výberu je významným signálom, že v oblasti riadenia ľudských zdrojov a prístupu k zamestnancom sa LESY SR, š. p. dostávajú na úroveň renomovaných spoločností európskeho formátu

22 Ľudia a lesy**24** Hygiena práce

Niektoré poznatky z výroby sortimentov dreva harvestormi v porastoch

25 Zalesňovacie práce u OZ Šaštín v plnom prúde

Prečo mám rád les

26 Ochrana a obhospodarovanie šeliem na Slovensku

Chovateľská prehliadka trofejí v Palárikove

27 Zariadenie na spracovanie diviny

Odchyt zveri OZ Vranov

28 Ako hospodária lesníci v lesoch RDLP v Olsztyne

29 Hrvatske šume - náš partner

Vo štvrtok 17.marca nás na pôde generálneho riaditeľstva Chorvátskych štátnych lesov prijal generálny riaditeľ Darko Beuk. Naša delegácia odovzdala pozdrav a pozvanie generálneho riaditeľa Lesov SR, š.p., Ing. Karola Vinša k návšteve Slovenska.

30 O strašidelnom lese

Letný pohľad späť

31 Príroda to vie lepšie

Drevo len tomu, kto platí

32 Monitoring

Malý ekonomický slovníček

33 Kalendár lesníka

34 Outplacement pre LESY SR, š.p. v roku 2005

Právne okienko

35 41. ročník Venerovského memoriálu

Sú aj „malé“ memoriály

36 Humor

Krížovka

37 Poľovnícky receptár

Filatelistické okienko

38 Pre deti

39 Opustili nás

Životné jubileá

40 Aprílové lesnícke popoludnie

Lesník, časopis zamestnancov štátneho podniku
LESY Slovenskej republiky Banská Bystrica

Redakčná rada: Ing. Jozef Híkl, Ing. Ján Mičovský, CSc., Ing. Ján Kovalčík, Ing. Jana Gerová,
Bc. Ružena Vaňousová, Bc. František Suchanovský, Ing. Berta Ondrišová, Ing. Jozef Marko, RNDr. Ivan Rusko

Predsedníčka redakčnej rady: Ing. Ivana Špiláková

Výkonný redaktor: Mgr. Peter Gogola, www.lesy.sk; e-mail: gogola@lesy.sk

Rada stálych prispievateľov: Jiří Junek, Ing. Radoslav Lorko, Ing. Igor Vizslai, Ing. Boris Pekarovič, Dáša Pavlovičová,
Ing. Jaroslav Kobza, Ing. Jozef Sokol, Jozef Šabo, Ing. Ľuboš Tuřák, Ing. Marcel Fiala, Ing. Ladislav Dochán, Roman
Podolinský, Ing. Ján Bulla, Ing. Ľuboš Uhrín, Ing. Marek Tabernaus, Ing. Peter Patay, Ing. Štefan Beňa, Ing. Ján Vavrek,
Dušan Dávid, Ing. Jozef Staško, Rudolf Halák

Náklad: 1000 výtlačkov

Foto 1. strana obálky: Edo Genserek

Adresa redakcie: Námestie SNP č.8, 975 66 Banská Bystrica,
Tel.: 048/434 42 78, Fax: 048/434 41 91

Grafická úprava a tlač: Ústav pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov lesného a vodného hospodárstva
vo Zvolene, Sokolská 19, 960 50 Zvolen

Editorial

Pamätáte sa? Marec – mesiac knihy. Apríl – mesiac lesov. Máj – mesiac lásky. Alebo Mesiac československo – sovietskeho priateľstva. Nie je to tak dávno, čo nám bolo týmto spôsobom pripomínané, že je treba čítať knihy, chrániť prírodu, milovať (napr. Sovietsky zväz). Vtedy mi to pripadalo trochu priťahnuté za vlasy: veď čítať ma bavilo po celý rok, prírodu treba chrániť stále, láska je (chvalabohu) aktuálna po celý rok a Sovietsky zväz mi bol vcelku ukradený – i keď ruské pesničky a vtípy som mal (a mám) rád celoročne. Dnes si už na tieto kampane málokto spomenie – namiesto nich nás médiá bombardujú reklamnými kampaňami, ktoré nás nechcú vychovávať, ale presvedčajú nás, že je treba kupovať taký či onaký produkt.

S odstupom času si však uvedomujem, že mesiac lesov nebol zlý nápad. Verejnosť vníma lesy trochu zvláštne: kde-ko sa vyhlasuje za ochrancu prírody, ale keď sa ocitne v lese, zabúda na dobré mravy. Dôkazom je vypalovanie trávy, plašenie zveri, nelegálne skládky komunálneho odpadu, krádeže vianočných stromčekov – a to je len stručný zoznam „hriechov“ verejnosti voči lesu. Ak to má pomôcť k lepšiemu chápaniu významu lesa, nech si teda mesiac lesov naďalej pripomíname. Alebo čo takto vážiť si les po celý rok? A pripomínať to všetkým? Chceme od verejnosti privela? Keď môžeme darovať 2 % daní, darujme pár percent svojho času premýšľaniu nad tým, čo pre nás les znamená. Veď každý potrebuje dýchať svieži vzduch, piť čistú vodu alebo si občas „vyvetrať“ hlavu prechádzkou po lese. A preto by hádam bolo dobre, aby si to verejnosť uvedomovala a aspoň raz do roka (napríklad v apríli, mesiaci lesov), vyjadrila lesníkom vďaka za prácu, ktorú robia v prospech celej spoločnosti. Zaslúžia si to.

Všetkých čitateľov
pri príležitosti apríla - mesiaca
lesov srdečne pozdravuje

Peter Gogola
výkonný redaktor

Pán generálny riaditeľ, ako si vysvetľujete, že pracovníci na lesných správach vstúpili do procesu zmien, ktoré zásadne ovplyvnia ich prácu v istom informačnom deficite...?

Uvedomujem si čoraz viac, že kde si na ceste medzi riaditeľom a správcom máme informačnú bariéru. Riaditelia závodov a ich námestníci o všetkom počuli mnohokrát, no akoby celkom neprenášali informácie svojim kolegom. Ja môžem efektívne pracovať s 28 riaditeľmi, no nie s 200 správcami. Budeme sa musieť dostať k nim predsa len bližšie. Trúfam si odhadnúť, že tretinu správcov sme už presvedčili, ale ďalšia tretina si určite myslí, že všetko je zlé. Najmä títo, ale iste aj ostatní, potrebujú viac informácií o tom, ako bude nová organizácia riadiacich procesov fungovať. Problém vidím v tom, že časť riaditeľov nekomunikuje so svojimi ľuďmi na potrebnej báze dôvery. Stále im zdôrazňujem – dôvera dáva krídla. Povedať: „Teba chcem, dôverujem ti a ideme to urobiť spolu“, je veľmi dôležité. Treba samozrejme vedieť povedať aj nepopulárne veci: Si síce odborník, ale v súčasnom ponímaní vidím rolu správcu ináč a ponúkam ti takéto riešenie. Je paradoxom, že výhrady voči projektu nebývajú systémového charakteru, ale skôr osobného. Asi takto: „Máte to síce vymyslené dobre, no tu to klapať nebude, lebo tamti dvaja sa už roky pre čosi hádajú“. Ťažko sa však vymýšľa systém, ktorý by dobre fungoval aj pri nekorektnom správaní... Zažívam dnes kopu tlakov a žiada sa mi povedať, že nik z nás nemá isté miesto. Snažme sa ho preto obhájiť nie cez strýčkov a stránicke centrály, ale svojou prácou. Je to naozaj jediná cesta.

Nie je slabšia komunikácia riaditeľov so svojimi správcami zapríčinená tým, že sami nemajú istotu...

Riaditelia musia samozrejme vedieť, či sa s nimi ráta. Tieto veci riešim priamo, hoci niekedy niekoho aj prekvapím... Ale dnes si ani ja, ani riaditeľ závodu nemôže zakladať na trvalých istotách. Isté je len to, že výkonný tvorivý pracovník, ktorý ukáže, čo je v ňom sa nemá prečo obávať. Je veľa dôkazov, že ideme správnou cestou. Niekedy však paradoxne prichádzajú z externého prostredia. Nedávno sme napríklad obsadili v súťaži, kde sme prihlásili náš etický kódex druhé miesto za Eurotelom. Odborná diskusia, ktorá sa tam rozprúdila, ukázala, že prostredie veľkých firiem sa o všetko, čo v podniku robíme, živo zaujíma a našu cestu považujú za správnu a úplne štandardnú, prinášajúcu reálne efekty.

Predjme, pán riaditeľ, k les-

Ján MIČOVSKÝ

Aktuálny rozhovor s generálnym riaditeľom

Po dvoch rokoch úvah, hľadania a projektovania vstupuje náš podnik do fázy, ktorá významne zmení jeho architektúru. Dôležité kroky, ktoré sa začínajú uskutočňovať na úrovni lesných správ a lesných obvodov, vyvolávajú stále nemalo otázok. Možno, že viac ako by vedenie podniku vo vysokom štádiu „transformačnej tehotnosti“ očakávalo. Neexistuje nič lepšie, ako tieto otázky otvorene položiť. O rozhovor som preto požiadal pána Karola VINŠA.

ným správam, ktoré sa v tomto roku zásadne zmenia - ich výmera stúpne približne na dvojnásobok. Prečo práve tento krok?

Tu reagujeme na viacero okolností. Prvou je potreba zosúladiť veľkosť spravovaného územia s ľudskými zdrojmi. Nejde len o úsporu ľudí, ale predovšetkým o ich lepšie využívanie. To je možné práve na územne väčších organizačných jednotkách. Ďalším a možno ešte dôležitejším cieľom je potreba lepšej organizácie práce, kde z úrovne lesnej správy potrebujeme na jednej strane dostať v reálnom čase informácie a následné plnenie požadovaných výstupov,

na druhej strane musíme túto jednotku dostať do pozície, kde sa prestane hovoriť len o nákladoch, ale musí svoje výstupy vnímať predovšetkým v hodnotách, ktoré reálne vyprodukuje. Teda nie, že naše náklady na ťažbu boli toľko a toľko, ale - dodali sme drevo v takejto hodnote a stálo nás to toľko peňazí. Požadujeme jasný pohľad každého z nás na efektívnosť toho, čo robí. Samozrejme, práca lesníka nikdy nebude len o nákladoch, tržbách a zisku a preto, do modelu vstupuje najdôležitejší prvok, ktorým je odborný lesný hospodár ako suverénny šéf lesného obvodu. Jeho primárnou povinnosťou je dôsledné

dozrievanie lesnej zákonitosti a predpisov lesného hospodárskeho plánu. V žiadnom okamihu nebudú preto mŕť ekonomické ukazovatele zvíťaziť nad lesom. Pripomínať povinnosti hospodára iste nemusím, no rád by som zdôraznil, že jeden zo základov jeho práce vidím v perfektne vyznačenej ťažbe. Práve ona je základom pre bezkonfliktné prepojenie biológie a ekonomiky lesa.

OLH je teda šéfom obvodu, aká bude potom pozícia lesníka?

Lesník bude relatívne natrvalo pridelený ku konkrétnemu obvodu ako výkonný spolupracovník odborného lesného hospodára. Predstava o jeho dennom operatívnom presúvaní z obvodu na obvod je absurdná a nezodpovedá našej filozofii. Bude to ošetrené aj účtovne, keď reťazec identifikačných kódov bude doplnený do podoby závod - správa - obvod - lesník. Samozrejme, že lesník bude mŕť byť presunutý tak, ako aj doteraz na výpomoc na iný obvod, ale v rámci dlhodobých rozhodnutí vedúceho správy. Lesník bude vždy zodpovedať za zásoby na svojom kmeňovom, ale i výpomocnom obvode, resp. jeho príslušných skladoch..

S pozíciou OLH sa údajne spája aj samostatné vykonávanie pestovnej činnosti. Je to pravda?

Nie. OLH bude šéfom obvodu

...rád by som zdôraznil, že jeden zo základov jeho práce vidím v perfektne vyznačenej ťažbe.

a lesník na obvode bude vykonávať všetko podľa potreby, teda aj pestovnú činnosť, hoci jeho výlučnou kompetenciou bude predovšetkým výdaj hmoty. Pri roli OLH by som však chcel upozorniť na jej mierne konfliktnú pozíciu vo vzťahu k správcovi, ktorého vidím ako komplexného logistu zodpovedajúceho za plnenie všetkých dohodnutých výstupov lesnej správy. OLH však bude mať voči správcovi v prípade požiadaviek nezlučiteľných s lesnou legislatívou právo veta. Nebol by som rád, aby sa táto pozícia chápala ako a priori antagonistická. Pôjde preto vždy o kolektívne hľadanie obojstranne prijateľného riešenia, pričom OLH bude viac advokát prírody a správca viac manažér – koordinátor potrieb zákazníka a možností lesa.

Napriek tomuto zámeru život iste prinesie mnoho situácií, kde obidvaja budú mať svoju pravdu a bude treba v reálnom čase zodpovedne rozhodnúť. Bude tak môcť v takomto prípade správca suverénne urobiť?

Samozrejme, správca bude priamym nadriadeným OLH so všetkým, čo z toho vyplýva.

Pozícia vedúceho lesnej správy je v tomto modeli mimoriadne exponovaná. Ako boli noví správcovia vyberaní?

Boli vykonané personálne audity, hoci od času, keď sa tieto robili sme stratili základný nástroj, ktorým bolo zamýšľané zrušenie organizačnej štruktúry a jej naplnenie nanovo. Preto dnešné návrhy vyslovene závisia od rozhodnutia riaditeľov závodov, pričom mi ostáva veriť, že regionálna politika a osobné záujmy ich neovplyvnia a vyberú si tých najlepších. Inak si pília konár sami pod sebou. Právo veta proti rozhodnutiu riaditeľov sme na podniku využili len celkom výnimočne.

Cieľom reorganizácie je nepochybne aj úspora zamestnancov. Dá sa povedať, koľko ľudí takto usporíme?

Dalo by sa to povedať, keby reorganizácia prebehla kompletne v pôvodnom termíne. Takto ide skôr o presuny, pričom o znižovaní sa dá hovoriť len v tých závodoch, kde doteraz ignorovali optimalizáciu výmery lesných obvodov.

V súvislosti s počtami zamestnancov nám vlastná prevádzka i externí oponenti vytykajú centralizáciu. Dole sa prepúšťa, hore naopak...

To je treba náležite objasniť. Je to predovšetkým otázka informačných nástrojov, ktoré umožnia transfer kompetencií nadol. Ako príklad použijeme obchod s drevom. Ak dáme lesníkovi koncové zariadenie, ktorým bude schopný bez ručného vypisovania lístkov vstúpiť do centrálnej databázy podniku a dešifrovať povolených klientov, ich obchodnú pozíciu a stav ich záväzkov voči podniku, potom nech tento lesník priamo predá z odvozného miesta hoci aj tisíc kubíkov. Ide o to, aby to boli kubíky identifikované a aby boli v reálnom čase priradené klientovi, samozrejme pri zakomponovaní účinného kontrolného systému. Teda až primerané hardwarové a softwarové vybavenie umožní kompetencie posunúť dole a následne počet ľudí na vyšších úrovniach znížiť.

Kedy budeme takým vybavením disponovať?

V súčasnosti sme v záverečnej fáze výberu nového informačného systému. Kolegovia z odboru informačných technológií urobili dobré zadanie, celý výber je vedený veľmi profesionálne a dnes je to už len otázka, či chceme dobre vybavenú Oktáviu, ktorú reprezentuje ponuka firmy Navision, alebo Mercedes v podobe svetového stavebníckeho systému SAP. Bez ohľadu na to, ktorý systém napokon vyberieme, tento bude schopný reagovať aj na požiadavky, ktoré zadefinujeme až v budúcnosti..

Veľké očakávania sú spojené s technickým vybavením hospodárov na nových obvodoch. Konkrétne ide o mobily, autá a notebooky, ktoré sú pre zvládnutie zvýšených úloh nevyhnutné. Dostanú ich?

Dostanú. V súčasnosti vyhodnocujeme ponuky mobilných operátorov. Telefóny dostanú nielen hospodári, ale všetci, ktorí ich budú potrebovať. To samozrejme neznamená, že budú môcť telefonovať všade, pretože ich prístupové práva budú diferencované. Možno to pôjde aj tým smerom, že operátor vystaví osobitne faktúru za služobné a osobitne za súkromné hovory. Čo sa týka aut, tu budú obvody rozdelené podľa náročnosti do kategórií,

ktorým bude prisúdený kilometrový paušál. Autá hospodárom ponúkne na lízing, budú však môcť používať aj vlastné. Na priemernom obvode nám vychádza mesačná potreba jázd v rozsahu 1230 km. Na tieto sa budú vzťahovať zákonné náhrady pohonných hmôt a amortizácie. Podľa našich kalkulácií by náhrady mali postačovať na splácanie áut kategórie Niva, resp. trochu vyššie. Kto by chcel lepšie auto musí si priplatiť. S lízingovými spoločnosťami rokujeme o nulovej akontácii a výhodnej zostatkovej cene. Doba prenájmu bude 4 až 5 rokov. Tento systém majú aj štátne lesy v Poľsku a sú s ním plne spokojní.

Pán generálny riaditeľ, stav našich lesných ciest je však v priemere zlý a zákonné náhrady budú len málokde vystihovať reálnu spotrebu pohonných hmôt a opotrebenie...

Ďakujem vám za tento podnet, to tu ešte nezaznelo. Riešenie potom vidím v nejakom koeficiente, pričom prírastok nad zákonnú náhradu by sa musel v takomto prípade zdaníť.

A čo notebooky?

Rozhodnutie o už spomínanom výbere infostému ide ruka v ruku s výberom hardwaru, a preto či už pôjde o notebooky, modemy, alebo iné koncové zariadenia, bude to riešené súbežne. Do hardwaru rozhodne investovať ideme a všetci OLH sa budú môcť dostať do informačného systému. Uzavrieme to v najbližších dňoch.

V akých termínoch môžu počítať naši hospodári s reálnou dostupnosťou ku všetkým spomínaným technickým pomôckam?

Mobilné telefóny a autá doriešime v priebehu troch mesiacov, notebooky, či modemy v treťom, najneskôr vo štvrtom kvartáli.

Nárast povinností na obvodoch vyvoláva zvedavosť na platový systém. Budú sa platy zvyšovať viac, ako o bežný inflačný nárast?

Nerád by som sa dostal do polohy prísluhu dvojnásobných platov. Očakávame, že kroky, ktoré teraz uskutočňujeme, vytvoria priestor na ich zvýšenie. Rešpektovali sme požiadavky odborárov, škoda len, že sa nám nepodarilo presadiť postupný odklon od princípu seniority v prospech princípu zásluhovosti. Budeme sa snažiť akceptovať fakt, že odmeňovanie tých, ktorí vytvárajú hodnoty podniku, je objektívne naozaj nízke. No nemôžem tu nespomenúť, že pri polovičnom počte závodov by bol priestor na zvý-

(pokračovanie na strane 11) ➤

OLH po novom

Ľudia sa pýtajú: A čo za to?

Jozef MARKO

Po prievádzskom odštepnom závode (OZ) sa v rámci š.p. Lesy SR ako prví pustili do racionalizačných zmien na úrovni lesných obvodov (LO) a lesných správ (LS) východniari – OZ Košice a OZ Prešov. S riaditeľmi týchto závodov, Ing. Pavlom Jakabom a Ing. Jánom Líškom, sme hovorili o prvých skúsenostiach so zavádzaním zmien a ich plánoch do najbližšej budúcnosti.

ZATIAĽ TO TAK NEBOLÍ

Ale poďme pekne po poriadku. OZ Košice od 1. januára tohto roka zredukoval počet lesných správ z pôvodných deviatich na päť. Dve LS – Stará voda a Hrable, nachádzajúce sa v oblasti mimoriadneho ohrozenia lesov v dôsledku imisného zaťaženia ostali ponechané aj preto, že minulý rok vyčíňala v ich teritóriu známa veterná kalamita. Na kalamitných obvodoch pracujú jeden OLH a dvaja lesníci, na ostatných LO je tento počet vyrovnaný 1+1. Súčasná výmera LO predstavuje 1800 až 2500 ha. Priemerná výmera LO sa tak takmer zdvojnásobila. „Naši ľudia boli pripravení na zmeny už k 1. októbru minulého roka, ale vtedy chýbala politická vôľa. Boli sme však napriek tomu rozhodnutí racionalizovať aspoň na úrovni LS a LO, pretože to bola jedna z ciest ako znížiť náklady. Okrem toho sme zatvorili strato-vú pílu v Haniske, zrušili sme dve dopravno – hospodárske strediská (DHS) a v Margecanoch bolo založené regionálne stredisko lesnej techniky, ktoré prevzalo časť odvozu dreva a opravárenských výkonov. Z DHS bolo uvoľnených desať pracovníkov, časť z nich si našla miesto v novom regionálnom stredisku. Niektorí robotníci odišli do externého prostredia a pracujú pre Lesy SR, s ďalšími sme sa defi-

nitívne rozlúčili. Z hľadiska počtu pracovníkov teda nešlo o dramatické zmeny. Navyše, keď niektorí nadbytoční pracovníci ostávajú využití pri spracovaní kalamity,“ zdôrazňuje P. Jakab.

Ani zmeny na OZ Prešov neboli zatiaľ pre ľudí bolestné. „My sme išli na to postupnými krokmi. K 1. februáru sme uskutočnili racionalizáciu na šiestich z celkových deviatich LS a z nich sme vytvorili tri. LO má u nás priemernú výmeru 2000 ha a obsadzované sú OLH a lesníkmi v počte 1+1. K 1. máju tento proces dokončíme a ostane nám iba päť LS. Doteraz sme usporili štyroch ľudí, časť pracovníkov odišla v procese zmien do dôchodku,“ dodáva J. Líška.

PRVÝ POHĽAD MIERI DO PEŇAŽENKY

Obidvaja riaditelia sa zhodujú na tom, že zmeny kladú väčšie náro-

Po implementácii nového informačného systému bude pre nás mimoriadne prínosné, že aktuálne informácie nebudeme dostávať dva až tri týždne po skončení mesiaca, ale vtedy, keď ich budeme na rozhodovanie, plánovanie a riešenie problémov potrebovať.

ky na OLH i lesníkov. A tí sa celkom oprávnene pýtajú, či sa to odzrkadlí aj na ich peňaženkách. „Nová kolektívna zmluva a nový mzdový

system platí od 1. apríla. Preklesovacie obdobie sme riešili zmluvnými platmi. Keď v marci dostali dotknutí zamestnanci februárovú výplatu, reakcie boli rôzne. Jednoducho, platy sa hýbali u niekoho smerom hore, u niekoho zasa dole. Je to prirodzené, ak sa z lesníka stal OLH, polepšil si, ak bývalý správca robí dnes OLH, jeho príjem klesol. Celkovo však môžeme povedať, že zamestnanci očakávali väčší nárast miezd,“ hovorí J. Líška.

Podľa P. Jakaba na OZ Košice len dvom bývalým vedúcim správ klesli platy. Podľa neho sa začínajú naplňať aj sľuby vedenia, že nebude od OLH a lesníkov iba žiadať viac, ale bude sa snažiť aj zlepšiť ich pracovné podmienky zodpovedajúcim vybavením – osobnými automobilmi, mobilnými telefónmi a počítačmi. Košičania majú prísľub z generálneho riaditeľstva, že v blízkej budúcnosti dostanú osem nových automobilov Lada Niva. „Potom už bude každý OLH u nás vybavený osobným autom,“ usmieva sa spokojne P. Jakab. Jeho kolega z Prešova však považuje túto otázku za zložitejšiu a vychádza z toho, že Košičania požiadali o autá ako prví. Podnik si však nebude môcť dovoliť podľa neho kúpiť nové terénne autá pre všetkých

OLH a lesníkov, ktorí ich budú na všetkých OZ potrebovať. J. Liška: „Myslím, že našim zamestnancom treba dať viacero možností, z ktorých si budú môcť vybrať, aby bolo pre podnik i pre nich samotných výhodné používanie vlastných áut v lese. Jedna možnosť je podpora lízingu zo strany podniku a druhá namodelovať náklady na prevádzku vozidla podľa najazdených kilometrov a dohodnúť sa zo zamestnancami, koľko bude uhrádzať z týchto nákladov mesačne podnik a koľko si uhradí pracovník sám. V Poľsku a Maďarsku už tento problém takýmto spôsobom vyriešili.“

JAR ZAŤAŽKÁVAJÚCOU SKÚŠKOU

Na obidvoch OZ sa zhodujú na tom, že racionalizácia nepriniesla problémy s evidenciou výroby. Zatažkávajúca skúška však ešte len príde, pretože na jar bude potrebné začať so zabezpečovaním nielen ťažobnej, ale aj pestovnej činnosti. V novom systéme má OLH v rámci LO na starosti

pestovnú a lesník ťažobnú činnosť. Obidvaja musia efektívne spolupracovať. Veľmi preto bude záležať na tom, ako dokážu OLH a lesník spolu komunikovať. „Chodia k nám kolegovia z iných OZ, zaujímajú sa o to, ako to u nás funguje a pýtajú sa, čo bude potom, keď medzi týmito kľúčovými ľuďmi a vedúcimi LS nebudú fungovať medziľudské vzťahy. Odpoveď je prostá. To je úloha nás riaditeľov, aby fungovali,“ ubezpečuje ich aj nás J. Liška. Už dnes dokážu na OZ Prešov po novom analyzovať v danom momente, ale aj celoročne, aký objem prác, na ktorom obvode a úseku a kedy, zanechali po sebe jednotliví OLH a lesníci.

„Po implementácii nového informačného systému bude pre nás mimoriadne prínosné, že aktuálne informácie nebudeme dostávať dva až tri týždne po skončení mesiaca, ale vtedy, keď ich budeme na rozhodovanie, plánovanie a riešenie problémov potrebovať. Teda kedykoľvek si ich budeme môcť

vytiahnuť zo systému. V organizovaní výroby a prevádzky sme na úrovni okolitých krajín a takto ich dobehneme aj v technickom vybavení,“ konštatuje P. Jakab.

Na OZ Košice a Prešov si uvedomujú, že sú ešte len na začiatku progresívnych zmien. Bude potrebné naviazať na zmeny na úrovni LO a LS zmenami na úrovni ústredí OZ, kde plánujú vytvoriť obchodno – logistické úseky. Bude potrebné posilniť úseky zaoberajúce sa odpredajom nepotrebného majetku, ktorý nesúvisí s lesníckou činnosťou. Bude potrebné doplniť stavy ľudí so skúškami OLH. O technickom vybavení OLH a lesníkov už reč bola. No a za pochodu zladí implementáciu nového informačného systému s racionalizovanými štruktúrami OZ nebude vôbec jednoduché. Naopak. Lesy SR sa nachádzajú vo výnimočne zložitom roku, v ktorom chcú zvládnuť racionalizáciu aj implementáciu a tým už dnes predstavujú podľa odborníkov unikum. ● Foto: autor

...mobil, osobné auto a „pár“ hektárov k tomu...

Postavenie OLH v zahraničí

Jana GEROVÁ

V súvislosti s pripravovanou organizačnou zmenou týkajúcou sa posunu funkcie OLH na lesný obvod, som sa v nasledujúcich riadkoch pokúsila zosumarizovať informácie zo zahraničia, ktoré by nám aspoň sčasti dali odpoveď na dnes tak často diskutovanú tému. Po ich prečítaní možno prideme na to, že to, čo presadzuje manažment nášho podniku pri splnení určitých predpokladov (technické vybavenie) nie je až takou utópiou.....

POLSKO

Poľské štátne lesy (Lásy Państwowe) obhospodarujú cca 7,6 mil. ha lesnej pôdy, čo predstavuje 78,4 % z celkovej plochy lesov v Poľsku. Ich organizačná štruktúra v hrubých črtách kopíruje tú našu – ústredím je generálne riaditeľstvo so sídlom vo Varšave, pod ktoré spadajú 17 regionálnych riaditeľstiev Lásow Państwowych s priemernou výmerou 600 000 – 700 000 ha. Tie sa ďalej členia na nadlesníctva (v roku 2002 v počte 435), ktoré v hierarchii zodpovedajú našim lesným správam. Ich

priemerná výmera sa pohybuje v rozpätí 18 000 – 20 000 ha. Najnižšou organizačnou jednotkou sú lesníctva (naš lesný obvod).

V Poľsku nemajú špeciálnu funkciu OLH zo zákona. Z organizačnej štruktúry porovnateľná funkcia je „lešnický“ t.j. vedúci lesníctva, ktoré má priemernú výmeru 1200 – 1300 ha. Ten má podľa výmery a úloh na zverenom obvode prideleného jedného, max dvoch lesníkov.

Na služobné účely využíva vedúci lesníctva súkromné auto a telefón, za ktoré mu prináleží príslušná finančná náhrada. Vo väčšine prípadov má k dispozícii i služobný byt.

V porovnaní s uvažovanou funkciou OLH v novej organizačnej štruktúre nášho podniku je to OLH a lesník, aj čo sa týka náplne práce. Tu treba však spomenúť, že do jeho kompetencií nepatrí oblasť poľovníctva, ktorú má na starosti špecialista (rovnaké vybavenie ako vedúci lesníctva). Z hľadiska výmery poľovné revíry ale nesúvisia s lesníctvami, ktoré má na starosti vedúci lesníctva. Vo všeobecnosti je všetko robené dodávateľským spôsobom, a to aj v oblasti poľovníctva (prikrmovanie, starostlivosť o zver, výroba krmiva a pod.).

Možno konštatovať, že organizačná štruktúra Poľských štátnych lesov je podobná našej budúcej, len vonkajšia prevádzka je viac posilnená. A to sú prírodné podmienky na Slovensku podstatne ťažšie ako v Poľsku, ktoré je charakteristické ľahko prístupnými terénmi rovinného charakteru s miernymi zimami (v severnej časti prakticky bez snehovej pokrývky).

Rakúsko

Podobne ako i u nás, aj Rakúske spolkové lesy (ÖBf) hospodária na ploche 856 000 ha (15 % z celkovej plochy lesa v Rakúsku) prešli mnohými organizačnými zmenami. Predstavenstvo spoločnosti v súčasnosti sídli neďaleko Viedne v obci Purkersdorf. Firma sa organizačne ďalej člení na 12 lesných závodov (priemerná výmera 41 820 ha), ktoré sú tvorené 121 lesnými revírmi. Na tej istej hierarchickej úrovni ako lesné závody sa nachádzajú 2 závody „národných parkov“, ktoré plnia špecifické úlohy ako napr. ochrana spravovaného územia, práca s verejnosťou, poskytovanie informácií, vzdelávanie, manažment

Prehľad výmery „lesného obvodu“ vo vybraných krajinách

Krajina	Názov najnižšej organizačnej jednotky	Priemerná výmera najnižšej organizačnej jednotky
Poľsko	lesníctvo	1 200 – 1 300 ha
Rakúsko	lesný revír	4 309 ha
Česká republika	revír	1 650 ha
Slovensko	lesný obvod	2 000 ha (navrhovaný)

krajiny, sprevádzanie návštevníkov a pod. K tomu sa ešte pridáva 5 profit centier - 2 závody lesnej techniky, profit centrá európsky obchod, logistika dreva a poradenstvo.

Ako už bolo spomínané, organizačnou jednotkou na najnižšej úrovni je lesný revír (naš lesný obvod) s priemernou výmerou 4 309 ha, na čele ktorého stojí vedúci revíru. Všetci vedúci revíru sú vybavení osobným počítačom, mobilným telefónom a majú prístup k Internetu či tlačiarňam. Popri typickej výbave ako napr. premierka, sprej, meracie pásmo a podobne, disponuje väčšina z nich systémami na zber informácií firmy Latschbacher. K hlavným úlohám vedúceho revíru patria: riadenie a podpora zamestnancov, komunikácia s internými a externými zákazníkmi (vedúci revíru je prvou kontaktnou osobou), plánovanie, organizácia a zabezpečenie realizácie úloh v obchodnom poli les/drevo (ťažba, manipulácia, triedenie, lesnícka produkcia), predaj dreva na pni v malom, služby atď. V obchodnom poli poľovníctvo a rybárstvo má v kompetencii agendu nájmov i obhospodarovanie vlastných poľovných a rybárskych revírov.

Vedúci revíru má podľa objemu pracovných úloh k dispozícii tzv. revírnych asistentov a viacerých robotníkov. V priemere pripadajú na 1 lesný závod 3 asistenti (ich počet na jednotlivých závodoch kolíše v rozpätí 2 – 5). Títo sú priamo priradení na príslušný závod a podľa potreby a na základe dohody medzi jednotlivými vedúcimi revíru sú pridelení na dané revíry.

Česká republika

Lesy Českej republiky (LČR, s.p.) hospodária na ploche viac než

1,4 mil. ha lesa (cca 53 % z celkovej plochy) a starajú sa o takmer 20 tis. km vodných tokov a bystrín. Najvyššou hierarchickou úrovňou je riaditeľstvo štátnych lesov v Hradci Králové, ktoré priamo riadi 5 lesných závodov, 1 semenársky závod a 7 oblastných správ tokov. Pod riaditeľstvo je začlenených aj 13 krajských inšpektorátov (riadiaci medzistupeň medzi riaditeľstvom a lesnou správou), pod ktoré spadajú 80 lesných správ s priemernou výmerou 15 500 ha. Rozdiel medzi lesnými závodmi a lesnými správami je v tom, že lesné závody vykonávajú práce v lese vo vlastnej réžii, majú robotnícke profície a podiel zmluvných aktivít (živnostníkov) je malý. Všetko drevo predávajú vo vlastnej réžii. Lesné správy vykonávajú pestovnú a ťažobnú činnosť prostredníctvom súkromných zmluvných partnerov a drevo predávajú na pni („nastojato“). Plánovanou zmenou obchodnej politiky budú aj lesné správy pravdepodobne časť dreva predávať vo vlastnej réžii.

Najnižším organizačným stupňom je revír (naš lesný obvod) s priemernou výmerou 1650 ha. Na revíri je 1 jeden revírník, v rozsiahlejších revíroch je niekde doplnený tzv. adjunktom (napr. v revíri, kde by teoreticky mal byť podľa výmery 1,4 revírnika, je tento doplnený adjunktom).

Funkcia odborného lesného hospodára je u LČR, s.p. v porovnaní s našimi zámermi posunutá o jednu organizačnú úroveň vyššie t.j. OLH je lesný správca (vedúci lesnej správy), u priamo riadených lesných závodov je to riaditeľ lesného závodu. Tam, kde Lesy ČR vykonávajú funkciu OLH pre súkromné subjekty, je to príslušný revírník. Každý pracovník je vybavený mobilom, zamestnanci ďalej používajú vlastné alebo služobné automobily (majú pridelený počet km na mesiac), majú prístup k počítaču v revíri alebo na lesnej správe. Väčšina revírníkov používa vlastné auto a majú pridelený kilometrový paušál. ●

Ilustračné foto: Ing. Radoslav Lorko

Zaujímavé stretnutie v Udavskom

Ján MIČOVSKÝ

Hľadanie riešení nie je možné ohraničiť priestorom ani časom. Žiadna chvíľa, v ktorej sa poctivo zamyslíme nad tým, čo sme urobili, a čo nám urobiť ešte len treba, nemôže byť zbytočná. Určite preto nebolo márných ani niekoľko desiatok minút pracovného stretnutia, o ktoré som požiadal kolegov z Odštepného závodu Vranov. Zišli sme sa 31. apríla 2005 na Lesnej správe v Udavskom, aby sme pohovorili o téme dňa - vzniku nových lesných správ a lesných obvodov. A najmä o povinnostiach tých, ktorých sa tento krok dotkne najviac. Prinášame vám telegrafický „zostrih“ najzaujímavejších myšlienok tohto rozhovoru:

Ing. Martin STRMEŇ, riaditeľ OZ Vranov (51 rokov):

„Obsah pracovných náplní sa vyvíjal postupne. Pôvodne mal mať pestovnú činnosť v náplni len hospodár. Na základe nášho návrhu sa do náplní doplnilo, že aj lesník sa bude podieľať na tejto činnosti. Veď by to bolo nelogické - lesník by bol napríklad niekde pri ťažbe a nemal by si všimnúť pestovnú činnosť v susednom dielci? Medzi OLH a lesníkom nesmie byť striktná deliaca čiara, lebo v praxi by to bolo ne realizovateľné. Obaja sa budú musieť naučiť veľmi operatívne spolupracovať. Lesník však nebude OLH formálne podriadený, aby nevznikla ďalšia úroveň riadenia. OLH je kľúčová pozícia v systéme - teraz už tento iste nedá tak ľahko súhlas k ťažbe ako v časoch, keď hospodára vykonával sám správca. Na druhej strane aj OLH bude musieť mať záujem na tom, aby sa drevo predalo. Istá protirečivosť ich pozícií bude pre les prospešná. Celkovú vedomostnú úroveň personálu budeme ťahať hore. Ku skúškam OLH pošleme aj lesníkov, vznikne tak potenciálna konkurencia i reálna záloha pre prípad potreby.

Výhodou východného Slovenska je, že sme si samostatnú pozíciu OLH, (vtedy sme ho volali nadlesný), v časoch správ lesov už odskúšali. Priestor pre veľký platový rast v tomto roku nevidím, prioritou bude najmä zabezpečenie materiálnych a organizačných podmienok, aby sme hospodára nedostali do frustrujúceho postavenia nevládnuteľnosti úloh. Súhlasím však, že OLH by mal byť zaradený alternatívne aj vyššie ako do 8. stupňa, lebo najmä pre skúsených OLH je súčasne zaradenie demotivujúce. Lesník bude mať hmotnú zodpovednosť nie za konkrétny obvod, ale odvozné miesta, a to mu umožní väčšiu operatívnu v prípade prechodu medzi obvodmi.“

Ing. Marián VERBA, vedúci LS Stropkov, ktorá vzniká zlúčením LS Stropkov a LS Turany (43 rokov):

„Očakával som, že na štartovacej čiare nového systému sa stretneme aj s príslušným technickým vybavením - prinajmenšom s autami a mobilmi pre OLH. Dnes je jasné, že sa tak nestane. Zvládneme to, no tentoraz to bude tvrdé, hoci organizačné zmeny, ktoré za-

žívame v priemere každých 5 rokov, nás už naučili všeličo. Náročnosť toho, čo nás teraz čaká, najlepšie dokumentuje príklad z LHC Havaj. V deväťdesiatych rokoch tu bola vzhľadom na náročnú úlohu samostatná lesná správa s výmerou 2600 ha. Pracoval tu správca, dvaja technici a štyria lesníci. Po vzniku správ lesov výmera a úlohy takmer neklesli, no ostal tu len jeden OLH a štyria lesníci. Od zajtra tu bude za rovnakých podmienok už len jeden OLH a jeden lesník. Dostávame tu teda za niekoľko rokov pri takmer nezmenených úlohách nasledovný personálny reťazec 7 - 5 - 2. Treba povedať viac?! Úlohy budú naozaj veľké a v dlhšom čase bez primeraného technického vybavenia nevládnuteľné. Základom musí zostať kolektívne vnímanie úloh správy. No do výdaja hmoty by sa OLH nemal púšťať, lebo systém by stratil zmysel. Fakt je, že OLH bude teraz citlivejšie vnímať svoju zodpovednosť ako v časoch, keď sedel na správe a bol od lesa trocha bokom. Vtedy akosi ľahšie podpísal súhlas na ťažbu. To, že lesník postupuje do „sedmičky“, je správne, ale vážnosť funkcie OLH mala byť vyjadrená vyššou triedou ako je 8. Jeho motivácii by to pomohlo. Dobré by bolo po rokoch priznať vedúcemu správy opäť aj fond odmien. Veď ešte aj na kávu pre štátnu správu sa musíme poskladať...“

Miroslav MOJSEJ, technik pre ťažbu na LS Turany, teraz to isté na LS Stropkov (43 rokov):

„Je veľmi pozitívne, že v novom systéme nastane súlad medzi tým, čo robíme a tým, čo od nás požaduje zákon. Keď som ako technik na správe robil aj OLH, bolo to veru také všelijaké, lebo som musel čakať, či mi správca dovolí urobiť to, čo mi prikazoval zákon. Najťažšie to budú mať lesníci, ktorí postúpili za OLH, a nemajú dostatočné skúsenosti. OLH sa stáva zasluženou kľúčovou pozíciou, no bez patričného vybavenia by to bola pozícia nevládnuteľná. Veď sa len pozrime sa na lesníka

v súkromných lesoch, jeho vybavenie a plat sú neporovnateľné... Myslím si, že život nám ukáže, že lesník bude musieť byť viac „po ruke“ hospodárovi ako správcovi...Časové rezervy máme na správach už dávno vyčerpané, a tak stavať zvládnutie úloh na tom už nemožno. Napokon, ponímať lesníka ako človeka, ktorý začína o 7,00 a končí o 15,00 je nepochopením jeho práce. Takýto systém majú na závode...Všetko je napokon o motivácii. Máme napríklad na správe hospodára, manželka je nezamestnaná a on má 12.000 čistého. Ak by si išiel privyrobiť do prerezávky, bude to konflikt záujmov. Ako nás má s takýmto platom reprezentovať vo svojom okolí.? Motivujeme ho alebo len využívame? Zmeny v našom podniku sú však jednoznačne potrebné. Bol som niekoľko rokov mimo štátnych lesov a teraz po návrate mám pocit, že som sa vrátil do spiacej firmy. Počítat s osobitnými kancelármi pre OLH na obvodoch nemôžeme, bola by to zbytočná režijná záťaž. Treba to robiť tak ako v súkromných lesoch – kanceláriu má OLH v aute.“

Ing. Karel LANG, vedúci LS Udavské, doposiaľ i po jej zlúčení s LS Nížná Jablonka (57 rokov):

„Myslím, že prípravnú fázu nového systému bolo potrebné urobiť vo väčšom predstihu, ľuďom stále nie je celkom jasné čo sa od nich očakáva, tak ako to môžu dobre urobiť! Pokiaľ OLH a lesník nebudú mať auto, nemôžu úlohy zvládnuť. Nasadenie mobilov nie je jednoznačné – na veľkej časti správy nemáme vôbec signál. Pôvodné rozdelenie pracovných náplní nebolo šťastné, OLH by vlastne v tom prípade bol len pestovný lesník a lesník zase len ťažbový majster. Lesník by mal mať približne také isté povinnosti ako doteraz. Úlohy budú mimoriadne tvrdé: Ak zoberiem, že priemerný obvod bude mať 6800 m³ ťažby a reálny pracovný fond je 210 dní, potom 40 % z tohto času bude lesník len vydávať hmotu.“

Nie je to strelené číslo, ale fakt! A prirátajme k tomu hoci len vyznačovanie ťažby. Doteraz sme ročne ťažili 20.000 m³ a tri mesiace sme všetci na správe do nohy vyznačovali ťažbu. Správca musí mať právo kompetenčný spor medzi ním a hospodárom uzavrieť, napokon každý správca má aj skúšky hospodára. K náhradám za autá si myslím, že by malo byť kalkulované aj s cestou hospodára z bydliska na správu.“

Zdeno ŠLANG, doteraz vedúci LO Jablonovec na LS Turany, po novom lesník na LO Jablonovec na LS Stropkov (35 rokov):

„Zatiaľ mi nie je celkom jasné ako to bude vypadáť, ak ma správca pošle zajtra vydávať drevo a OLH mi ráno potom dá iné pokyny. Keď som chcel mať poriadok na obvode, tak som aj doposiaľ musel používať svoje súkromné auto. Som preto rád, že sa s možnosťou pridelenia služobného auta aj lesníkovi uvažuje. Naozaj to nebude žiadny luxus. Veď budeme na veľkých nových obvodoch od seba často celé kilometre a nebudeme sa môcť voziť spolu. Ak mám napríklad ráno odvoz, tak si hmotu pripravujem ešte večer, hospodár by ma asi vtedy ťažko čakal.“

Ing. Ján HRUŠKOVIC, doteraz vedúci LS Sedliská, po novom výrobnotechnický námestník na OZ Vranov (41 rokov):

„Mám obavy, že v novom systéme lesníkovi, najmä ak tento príde z inej lesnej správy, bude trvať veľmi dlho, kým spozná terén svojho obvodu. A všetky porasty novej správy dobre spozná až po rokoch. Lesník, ktorý by podľa nových pracovných náplní len vydával hmotu a nešiel do porastov ja však mám „figu“. Neviem si celkom dobre predstaviť s takýmito lesníkmi vyznačovanie ťažby, ktorá zaberie pri poklese pracovníkov mimoriadne veľa času. A počítajme aj s porastmi, ktoré budeme musieť vyznačiť do zálohy pre prípad zlého počasia – náš závod je na 80 % vo flyšovej oblasti. Inak bude logistika obchodu veľmi rýchlo len teóriou. Mimoriadne povážlivé je načasovanie štartu na nového systému na jar – zalesňovacie úlohy sú veľmi náročné. Ako teraz nájdú noví ľudia mnohé drobné plochy na zalesnenie? Nerozumím celkom, prečo sme išli pri projektovaní zmien len týmto smerom. Mohli sme rozmýšľať aj tak, že po zlúčení lesných správ obvody zväčšíme na priemerných 1000 ha, všetkých lesníkov vyškolíme za OLH a dostaneme rovnaký efekt ako teraz, no pri podstatne menšom výdaji energie! Boli by sme stáli na osvedčenom systéme. Na lízing auta by mala lesníkovi aj firma nejakú prispieť. A pre spotrebu PHM týchto áut treba priznať aspoň údad pre mesto, stav ciest to vyžaduje.“

Ján SABOL, doposiaľ lesník na LO Dúbrava na LS Udavské, po novom OLH na LO Ilovnica na rovnakej správe (42 rokov)

„Mám skúsenosť, že náhrady za použitie auta bývali zdaňované, to určite nie je správne. Mrzí ma aj diskriminácia stredoškôľakov v návrhu nového lesného zákona, kde pre výkon OLH sa im povoľuje len výmera do 500 ha. Som presvedčený, že úlohy na obvode bude možné v skutočnosti zvládnuť len tak, ak aj hospodár pomôže pri výdaji dreva. Bude to však popretie jedného z dôležitých princípov nového rozdelenia pracovných povinností.“ ●

Foto: autor

➤ (dokončenie zo strany 5)

šenie plátov podstatne väčší. Veci treba vidieť v súvislostiach. Napríklad platenie 26 mzdových účtovníčok, keď bude možné v novom systéme mzdy centrálne zabezpečiť v Bystrici, je zbytočné. Aj takto sa treba pozerať na centralizáciu, ktorá sa nám tak rada predhadzuje... Treba vidieť aj hlavný cieľ. Ja som sa nikdy netajil myšlienkou, že naša štruktúra nevyhnutne smeruje k dvojstupňovému modelu riadenia. Tam je skrytá aj zásadná odpoveď na možnosti výrazného platového rastu!

Pán riaditeľ, na poslednom zasadnutí parlamentu poslanci odhlasovali uznesenie, ktoré odblokovalo patový stav pretrvávajúci okolo transformácie nášho podniku. Čo bolo pre tento úspech rozhodujúce?

Dokázali sme udržať argumentáciu a nezačali sme kľučkovať podľa toho, kto kde zatlačil. Pomohla nám aj možnosť prezentovať na pôde podniku parlamentnému výboru pre pôdohospodárstvo naše zámery. Parlament mal totiž objektívne menej informácií ako vláda, ktorá bola o priebehu prípravy transformácie priebežne informovaná, a tak bolo potrebné tento informačný dlh vyrovnať. Dvanásťstránkový dokument, ktorý sme predkladali v decembri, staval totiž na poznani tejto kontinuity. V neposlednej rade pomohlo aj naše akceptovanie rozumných pripomienok, ktoré zazneli (napríklad pripravenie dozornej rady už k 1. júnu). Rozhodujúce asi bolo stanovisko predsedu výboru Maxona, ktorý v mene členov výboru povedal, že sa po odbornej stránke s návrhom stotožňujú. Možno aj preto sa medzi 105 poslancami, ktorí hlasovali za uznesenie našlo aj niekoľko opozičných. Ak by som si chcel prihrať polievku, tak poviem, že sme ich presvedčili...

Niekedy vaše pokojné vystupovanie vyvolávalo otázku, prečo vlastne nepritvrádzate...

Niektorí si musí zachovať chladnú hlavu a ja som sa v neľahkom období posledného trištvrtého roka snažil aj v politickom zákulisí pohybovať absolútne korektne. Nevidel som riešenie v tom, že by sme vytiahli na barikády. Ukázalo sa ako efektívne nestratiť rozvahu a nenechať sa vtiahnuť do vulgárnych diskusií. Riadili sme sa vo vedení heslom, že ak desaťkrát opakovaná lož sa stáva pravdou, prečo by sa ňou nemala stať aj desaťkrát opakovaná pravda? Novinári samozrejme radšej píšu o bojujúcom štátnom tajomníkovi ako o dobrom projekte. No ja verím, že ľudia si všimli, že vo vedení nerobíme lacné gestá, nechceme si nič uchmatnúť a že naše zámery pri realizovaní projektu sú čestné.

Na lesných správach i závodoch sa kritizuje centrálnu nakupovanie materiálových zásob z Bystrice aj v pripa-

de, ak by sa tieto dali výhodnejšie a bez dopravných nákladov kúpiť v regióne...

Trocha s humorom sa vás spytiem o akej výhodnosti hovoríte? Pre firmu či pre zásobovača? Ale celkom vážne: Nevidím priestor na diskusiu k tejto veci. Ak je centrálny nákup štandardným postupom aj v nadnárodných koncernoch, prečo by to u nás malo byť inak?!

Pred dvomi rokmi bola verejnou negatívne vnímaná medializovaná otázka zadržaných exportných vagónov z nášho podniku, ktoré mali byť naložené iným drevom ako bolo deklarované. V minulom roku bola v LESe č. 11-12 publikovaná odborná analýza nákladu vagónov, ktorá to nepotvrdila...

Vytvorila sa tu vtedy na základe tvrdení štátneho tajomníka virtuálna realita, ktorú som bral ako fakt, no postupne sa ukázalo, že to nemusí byť voči všetkým korektné. Na druhej strane si myslím, že kauza zadržaných vagónov upozornila mnohých na potrebu iného správania sa k firme, pretože priestor na úniky, či už úmyselné, alebo z nedbalosti, je totiž na skladoch stále veľký. Nech si preto každý sám odpovie, či naozaj je v tejto veci všetko v poriadku. Štatisticky prezentované výsledky síce v priemere negujú plusové a mínusové výkyvy, ale my budeme trvať na tom, aby každý vagón bol v poriadku.

Pred časom bola deklarovaná nulová tolerancia voči neférovému správaniu sa zamestnancov. Môžete, prosím, povedať koľko ich muselo opustiť podnik v minulom roku pre alkohol?

Z tohto dôvodu bolo prepustených celkom 25 zamestnancov, z toho 7 THZ a 18 z kategórie R.

Pán generálny riaditeľ, chyby robíme všetci, všetci sme však schopní v prípade motivácie na sebe pracovať a zlepšovať sa. Preto otázka na záver znie - čo očakávate od zamestnancov?

Prestaňme diskutovať o tom, aká veje nad podnikom politická zástava, či sa tu hrá nejakou kartou a podobne. Uverme, že všetko je myslené, pripravené a uskutočňované čestne. Uverme každý vo svoje schopnosti. Podnik veľmi potrebuje všetkých pracovných a schopných ľudí. Viete, všetko, aj naša transformácia má svoje etapy. Ani neviem, kto to vo vedení trefne poznamenal, že v nej ideme na štyri fázy: Pobláznit, pritlačiť, presvedčiť, spraviť. Sme na konci tretej a začiatku štvrtej z nich. Myslím, že chvíľa, keď začnú byť naši ľudia hrdí na to, že pracujú v modernej a výkonnej lesníckej firme s dobrým ratingom, sa blíži. Teším sa, že to zažijeme spoločne.

Ďakujem vám za rozhovor. ●

Kolektívna zmluva pre rok 2005

František SUCHANOVSKÝ

Kolektívna zmluva LSR, š. p. Banská Bystrica pre rok 2005 bola predmetom rokovani jednotlivých komisií, ako za stranu zamestnávateľa, tak aj za stranu zamestnancov. Dňa 24. 02. 2005 prebehlo veľmi náročné, ale korektné vyjednanie obidvoch strán a v neskorých večerných hodinách predsedovia jednotlivých komisií mohli konštatovať, že sa našiel konsenzus, ktorý umožňuje dohodu obidvoch strán bez toho, aby sa niekto cítil víťazom alebo porazeným.

Dňa 28. februára 2005 potvrdili dohodnutú Kolektívnu zmluvu pre rok 2005 svojimi podpismi generálny riaditeľ Ing. Karol Vinš za stranu zamestnávateľa a predseda Združenia ZV OZ DLV Bc. František Suchanovský za stranu zamestnancov.

Čo nám Kolektívna zmluva priniesla? V prvom rade zabezpečuje sociálny zmier medzi zamestnávateľom a zamestnancami, ďalej sociálne istoty zamestnancom, určuje pravidlá starostlivosti o zamestnancov a ich benefity. Zaručuje bezpečnú prácu. A najmä zabezpečuje mzdu zamestnancom, či už pre kategóriu „R“, alebo „THZ“.

Novinky oproti KZ pre rok 2004:

- 1/ Zamestnávateľ zabezpečí stravovanie svojich zamestnancov aj počas dovolenky.
- 2/ V prípade PN nad 10 dní zamestnávateľ vyplatí náhradu mzdy vo výške 57,5 % od prvého dňa.
- 3/ Mzdový nárast pre kat. R oproti KZ 2004 o 6,9 %.
- 4/ Mzdový nárast pre kat. THZ oproti KZ 2004 v priemere 5,4 %.
- 5/ Posun lesníkov zo VI. tarifnej triedy do VII. tarifnej triedy.
- 6/ Utlmilo sa otváranie nožníc v taľbulke THZ.

Verím, že dohodnutá KZ 2005 zabezpečí pre zamestnancov LSR, š.p. Banská Bystrica už spomínaný sociálny zmier a istoty. Prajem KZ 2005, aby pri jej hodnotení v roku 2006 sme mohli konštatovať, že jej zmysel a obsah boli naplnené. ●

Prvá dohoda lesníkov a ochranárov

Jozef MARKO

„Nie je to prvýkrát, čo sme si sadli spoločne s VLK-mi za rokovací stôl, ale v prípade rozšírenia prírodnej rezervácie Udava je to prvá konkrétna dohoda, s ktorou prichádzame,“ uviedol spoločnú tlačovú konferenciu š.p. Lesy SR a Lesoochranárskeho zoskupenia VLK generálny riaditeľ Ing. Karol Vinš a pokračoval: „Doteraz nemáme na Slovensku taký lesný ekosystém, v ktorom by sa dali dlhodobo sledovať prírodné procesy prebiehajúce bez zásahu človeka. S ochranami prírody sme sa zhodli na tom, že rozšírená prírodná rezervácia Udava môže splniť tento účel. Naším spoločným záujmom je monitorovať a vyhodnocovať procesy v prírode ponechanej na samovývoj a počuť sa z výsledkov pozorovaní tak, aby sme v budúcnosti mohli ďalej skvalitňovať našu lesnícku činnosť.“

Náčelník VLK-a Juraj Lukáč poprel tvrdenia o tom, že ochrancia prírody chcú urobiť zo Slovenska jeden veľký skanzen. Nesúhlasí však ani s tým, že len za minulý rok bolo udelených v prírodných rezerváciách 3300 výnimiek. „O čom potom ochrana prírody je? Naša filozofia je jasná: Určitú časť územia ponechať na prírodu a ostatnú, väčšiu lesníkom. My si myslíme, že územie ponechané na samovývoj

je stabilnejšie a môže účinne pomôcť aj okolitým hospodárskym porastom lepšie zvládať škodlivé vplyvy.“

Štátnym lesníkom, ale aj ochrancom prírody z VLK-a je jasné, že až po dlhom čase sa ukáže, do akej miery bude rozhodnutie o rozšírení PR Udava prospešné pre spoločnosť a samotnú prírodu a že ešte vo viacerých prípadoch sa budú názory lesníkov a ochranárov diametrálne rozchádzať. Dôležité však je, aby fungoval dialóg. V prípade prírodnej rezervácie Udava v severovýchodnom výbežku Slovenska, vyhlásenej v roku 1982 na výmere 52 hektárov s cieľom ochrany prírodných spoločenstiev jedľových bučín, ktorá má byť rozšírená na 393 hektárov, má v dialógu pokračovať Krajský úrad životného prostredia v Prešove. Je na ňom, dokedy dohodnuté rozšírenie schváli. ●

Foto: autor

Príroda nás skúša

Peter GOGOLA

Rozhovor o likvidácii následkov veternej kalamity s vedúcim Odboru usmerňovania lesníckych činností Ing. Jánom Švančarom

(dokončenie z Lesníka č. 3)

V kalamitných porastoch bola nasadená harvesterová technika v rozsahu, v akom sme ju dosiaľ na Slovensku nevidali. Ako hodnotíte tento fakt?

Je to pre nás dobrá a užitočná skúsenosť. Projekt nasadenia harvesterovej technológie v štátnom podniku Lesy SR vstupuje do fázy realizácie nákupu vlastnej techniky a my môžeme v praxi vidieť, ktorý typ je v našich podmienkach najvhodnejší. Myslím si, že treba zároveň povedať, že harvester je primárne určený pre úmyselnú ťažbu a jeho nasadenie v kalamite je ozajst-

nou zaťažkavou skúškou. Uchopiť, odpíliť, položiť, odvetviť a skrútiť – to je štandardný postup práce harvestora. Ale vyťahovať kmeň spod vyše metrovej vrstvy snehu znamená výrazne vyššie mechanické namáhanie hydraulického ramena i ďalších častí stroja. Z toho vyplýva aj zvýšená poruchovosť, nákladovosť, nižšie výkony a tak ďalej.

Je už stanovený časový horizont likvidácie kalamity?

Zákon nám ukladá spracovať kalamitu do šiestich mesiacov. Je zjavné, že pri tomto objeme je tento časový horizont nereálny. Pred uplynutím zákonom stanovenej lehoty predložíme štátnej správe harmonogram ďalšej likvidácie. Dôležité je spracovať do tohto termínu čo najviac kalamitného dreva. Opakujem, že to nie je jednoduché – podmienky hlavne v Nízkych Tatrách sú naozaj mimoriad-

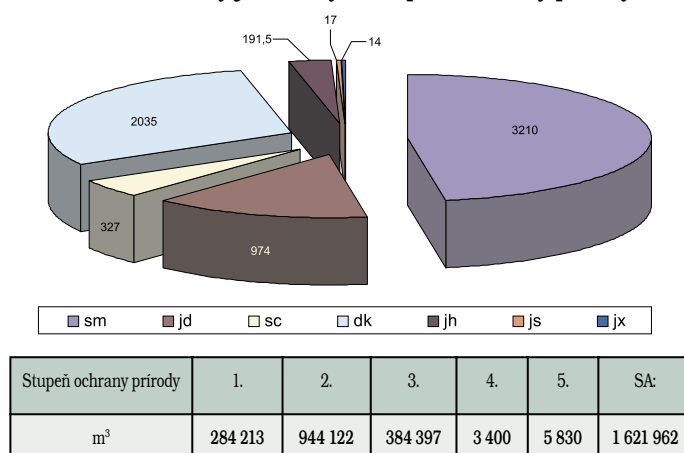
ne náročné. Dalo by sa povedať, že príroda nás skúša.

Ako je to s plánovanou obnovou porastov? Predpokladám, že otázka drevinového zloženia obnovovaných porastoch zrejme vyvolá diskusie v radoch odbornej (a možno i laickej) verejnosti.

Zrejme áno. Z ekonomického hľadiska je pre nás dôležité, že potrebu lesného reprodukčného materiálu po-

Graf č.4

Stav kalamity jednotlivých stupňov ochrany prírody

Graf č.5

kryjeme z vlastných výrobných kapacít OZ Semenoles. Plánujeme obnovu usku-točníť výsadbou voľno a krytokorenných sadenic, pričom v príprave zohľadníme LRM podľa semenárskych oblastí a výškových zón.

Čo sa týka krytokorenného materiálu, použijeme jednorôčné sadenice smrekovca a buka, jeden a pol až dvojrôčné sadenice smreka, spolu zhruba 900 tisíc kusov krytokorenných sadenic, percentuálne smrek 70%, smrekovec 25%, buk 5%. Použijeme technológie Jiffy, Lannen a Quick Pot.

Aká je potreba sadenic na prv zalesňovanie?

Odhadujeme potrebu sadenic na 6 a trištvrté milióna kusov. Keďže odhad opakovaného zalesňovania je vo výške 15 až 20%, celková potreba sadenic bude asi 8 miliónov kusov. Hektárovú potrebu sadenic odhadujeme na 3 750 ks. Cieľom je optimalizácia drevinového zloženia v pomere ihličnaté 76%, listnaté 24 %.

Aký je predpokladaný objem prirodzeného zmladenia?

Podiel prirodzenej obnovy odhadujeme na 12,5%, pričom ihličnany 48% (smrek 44, jedľa 4) a listnaté 52 % (buk 28, javor 3, jaseň 1, jarabina 20). Samozrejme, že našou snahou je dosiahnuť čo najvyšší podiel prirodzeného zmladenia. Závisieť to bude od harmonogramu spracovania kalamity a zalesňovania kalamitných plôch.

Aké opatrenia pripravujete na ochranu ekologickej stability porastov?

Sú to jednak spevňovacie pásy na exponovaných horských hrebeňoch a súvislých kalamitných plochách, plánujeme redší spon výsadby, použitie spevňujúcich drevín. Čo sa týka pionierskych drevín ako breza, osika, jarabina, neuvažujeme o ich obnovnom zastúpení, predpokladáme ich prirodzené nasemenie. Hlavne jarabina ako pionierska drevina je podľa našich skúseností stabilizačným faktorom vo vysokohorských polohách.

Rozčleňovacie linky sa uvažujú o šírke 3 metrov s tým, že využité budú približovacie linky a zväznice, podobne pri ich umiestňovaní budú využívané spevňovacie pásy, porastové steny, pracovné polia a podobne.

Aké kroky bude potrebné vykonať v boji proti hmyzím škodcom?

To je veľmi vážna otázka. V prvom rade sme vypracovali návrh ochranných opatrení, ktoré riešia výber vhodných insekticidov, feromónov a feromónových lapačov, návrh vhodnej techniky, návrh spôsobu kontroly stavu podkôrníkov, spôsob toku informácií medzi GR - LOS SR - LS MPSR, spôsob zisťovania účinnosti vykonávaných zásahov a výber vhodných obranných postupov pre jednotlivé kalamitiská. Všetky opatre-

nia boli konzultované a schválené LOS.

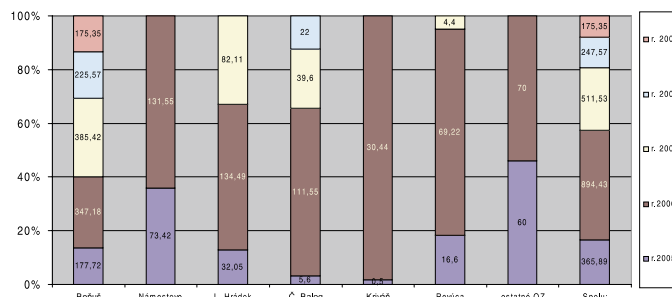
Bude potrebné zásahy časovať podľa konkrétnych klimatických podmienok a fenológie podkôrneho a drevokazného hmyzu, zriadiť monitorovacie body pre orientačné stanovenie vývoja podkôrníkov, v spolupráci s LOS SR určiť stupeň napadnutia kalamitnej hmoty, ako aj termíny inštalácie feromónových lapačov, chemických zásahov a ďalších opatrení.

Ktoré problémy vnímate ako najzásadnejšie?

H l a v n ý m problémom ochrany kalamitných, ale aj okolitých porastov bude doriešenie problematiky ponechania hmoty pri pni, či už priamo ako požiadavka ochrany prírody, alebo nepriamo v JPRL, kde nebola povolená výstavba trvalých alebo dočasných lesných ciest.

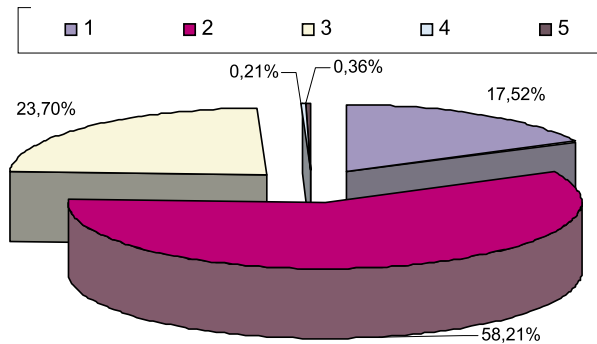
Druhým veľkým problémom bude možnosť použitia chemických prípravkov a najmä spôsobu ich aplikácie. Na základe skúseností z kalamity takéhoto rozsahu (Čierny Balog, 1996) je potrebné povedať, že ak chceme predísť následnej hmyzovej kalamite, je použitie chemických prípravkov nevyhnutné, pričom v tak komplikovaných terénoch a množstve kalamitného dreva je iná ako letecká aplikácia takmer nemožná.

Časová postupnosť obnovy kalamitných plôch

Graf č.6

Potreba sadbového materiálu v tis. ks

Drevina	sm	jd	sc	ihličnaté	dk	jh	js	jx	listnaté	Spolu:
tis. ks	3210	974	327	4511	2035	191,5	17	14	2257,5	6768,5
v %	47,43	14,39	4,83	66,65	30,07	2,83	0,25	0,21	33,35	100,00
Podiel v kalamite				99,76					0,24	100,00
				1583 tis. m ³					38,6 tis. m ³	1622 tis. m ³

Tieto dva problémy sú kardinálnymi bodmi rokovania medzi dvoma rezortmi: MŽP a MP SR. Najšť optimálne východisko v tejto situácii nebude len ekonomickým prínosom, ale za istých okolností môže byť garantom existencie lesa alebo jeho zániku s plným dopadom na kvalitu životného prostredia v oblastiach postihnutých kalamitou.

Ďakujem za rozhovor. ●

Riaditeľské výmeny

Jozef MARKO

odštepných závodoch. Vedením OZ Kriváň poveril doterajšieho ekonomicko - obchodného námestníka závodu Ing. Pavla Kráľa a vedením OZ Smolenice poveril Ing. Vlastimila Uhlíka, ktorý pracoval ako regionálny manažér predaja.

„Dôvodom odvolania predchádzajúcich riaditeľov boli správy o zlej pracovnej atmosfére v obidvoch závodoch, ktoré som dostával už niekoľko mesiacov. Konkrétne výhrady voči odvolaným riaditeľom nebudem špecifikovať. Uskutočnené výmeny sú v súlade s dlhodobým zámerom vedenia podniku postupne skvalitňovať riadenie odštepných závodov. Obidvaja novopoverení riaditelia majú moju dôveru. Verím, že si získajú vo svojich nových pozíciách úctu a rešpekt svojich kolegov a obchodných partnerov,“ uviedol pre Lesník Ing. K. Vinš. ●

Generálny riaditeľ š.p. Lesy SR Ing. Karol Vinš k 1. aprílu tohto roka rozhodol o zmenách na riaditeľských stoličkách na dvoch

Zmeny nejdú od stola

Jozef MARKO

Rozhovor s riaditeľom OZ Lesná technika
Ing. Miroslavom Slottom

Už v začiatkoch úvah o transformácii štátneho podniku Lesy SR v roku 2003 bola venovaná pozornosť aj zadefinovaniu vzťahov v strategickom obchodnom poli nazvanom Lesná technika. Od začiatku tohto roka získavajú pôvodné myšlienky, návrhy a riešenia v tejto oblasti reálne kontúry pod vedením riaditeľa Odštepného závodu lesnej techniky (OZLT) v Banskej Bystrici Ing. Miroslava Slotta, ktorý na úvod nášho rozhovoru povedal:

- Na filozofii zriadenia regionálnych stredísk lesnej techniky, nového nastavenia vzťahov špecializovaného OZLT smerom k odštepným závodom (OZ) a na útlmovom programe neefektívnych dopravných - hospodárskych stredísk (DHS) pracoval hneď od začiatku 12-členný tím pod vedením Ing. Štulajtera. Bol zložený z pracovníkov viacerých OZ, zastúpenie v ňom mali námestníci, vedúci DHS a ďalší odborníci. Závery tak neboli robené od stola, ale vychádzali zo skúseností praktikov. V tomto trende pokračujeme aj dnes. Ja i moji kolegovia navštevujeme jednotlivé OZ, diskutujeme s ich predstaviteľmi, berieme do úvahy ich špecifické podmienky a požiadavky a hľadáme obojstranne akceptovateľné riešenia. Zmeny teda rozhodne nerobíme od stola.

Od 1. januára 2005 už začali fungovať prvé dve novozriadené regionálne strediská lesnej techniky (RS LT) v Banskej Bystrici a Margecanoch. Od 1. júla tohto roka k nim

pribudnú ďalšie tri RS v Bánovciach nad Bebravou, Ružomberku a Vranove nad Topľou. Prečo zriaďujete tieto nové strediská a ako vyberáte ich sídla?

- Nové RS LT vznikajú v miestach s najväčšou koncentráciou kmeňových štátnych lesov, kde bude možné centralizovane nasaďovať lesnú techniku a zabezpečiť tak jej ekonomicky najefektívnejšie výkonné využitie. Konkrétne sídla nových RS LT

boli vyberané po posúdení areálov bývalých DHS z hľadiska ich technologického vybavenia, servisných a opravárenských kapacít. Audit servisných a opravárenských priestorov realizovali špecialisti z generálneho riaditeľstva. Snažili sme sa vybrať tie najlepšie.

Ako prijali tento proces zmien na OZ? Nenažili ste na odpor a nepochopenie v regiónoch?

- Viete, v súčasnosti existuje v rámci

Lesov SR až 66 dieľenských areálov. Niektoré OZ majú tri až štyri dielne, pričom tento počet bol možno primeraný v minulosti, keď sto percent štátnych lesov obhospodaroval štátny podnik vlastnou technikou.

Ing. Miroslav Slotta

„Viaceré dielne jednotlivých OZ sa stali nevyužitými, neperspektívne. Preto aj OZ očakávali nejaké riešenie a zmeny, ktoré teraz prebiehajú.“

Súprava na odvoz dreva s medzioplenovou plošinou

Postupne sa ale znížila nielen výmera lesov, na ktorých hospodária Lesy SR o polovicu, ale v trhovom hospodárstve sa znížil aj objem výkonov zrealizovaných vlastnou lesnou technikou. Viaceré dielne jednotlivých OZ sa stali nevyužitými, neperspektívne. Preto aj OZ očakávali nejaké riešenie a zmeny, ktoré teraz prebiehajú.

Je dnes už jasné, aký podiel výkonov v ťažbe, približovaní a odvoze dreva, ako aj v údržbe lesnej cestnej siete bude realizovať OZLT a koľko si budú OZ objednávať u externých dodávateľov služieb?

- Diskusia o hľadaní miery zabezpečovania týchto výkonov vlastnou technikou a dodávateľsky bola dlhá a zložitá, pretože aj v jednotlivých OZ bola situácia v tomto smere diametrálne odlišná. Kde je tá miera, ktorá by pri 3,5 milióna kubíkoch ročnej ťažby a vysokom podiele náhodných ťažieb dokázala garantovať stabilitu vo výkonoch vo vlastnej rézii? Zhodli sme sa aj po oponentúre predložených návrhov, že je na úrovni 20 - 25 percent.

Dokážu RS LT konkurovať súkromným dodávateľom služieb?

- Treba povedať, že súčasné dodávateľské prostredie je v drvivej väčšine vytvorené z našich bývalých zamestnancov, ktorí si zobrali

Nasadenie lesnej lanovky LARIX - 550 v poraste zasiahnutom kalamitou na OZ Beňuš - LS Cervená Skala

do prenájmu technické prostriedky a začali podnikať ako živnostníci. Väčšinou sú vybavení zastaralými, mnohokrát aj technologicky nevyhovujúcimi prostriedkami. Naopak, OZLT a jednotlivé RS LR sú a budú vybavené modernejšou a mladšou technikou. Naša konkurencieschopnosť vzrastie aj jej koncentrovaným nasadením. Predpokladáme teda, že využitie našej techniky prinesie väčší ekonomický efekt, ako v prípade konkurencie z externého prostredia.

Kompletná technológia pre horské oblasti - lanovka LARIX 3T a LKT-81 EKO

Kotvenie lanovky Larix - 3T

Nebudú súkromní dodávatelia podliezať ceny služieb, za ktoré ich bude predávať OZLT jednotlivým OZ?

- Aj súčasné ceny dodávateľského prostredia sa odrážajú od toho, čo sme schopní zrealizovať vlastnými prostriedkami. Obdobná situácia je napríklad i v Rakúsku, charakterizovaná stabilitou cenovej

úrovne dodávateľských výkonov. Som presvedčený, že ak by sme išli na úroveň sto percent dodávaných výkonov, ceny by boli niekde úplne inde.

Niektorí riaditelia OZ majú obavy z toho, že OZLT nebude schopný zabezpečiť pre OZ zimnú údržbu lesných ciest. Sú ich obavy opodstatnené?

- Myslím si, že táto obava často rezonuje z nedostatočného pochopenia novej filozofie fungovania OZLT a vzťahov s OZ. Už pri tvorbe nových RS LT sme povedali, že výkony OZLT budú smerovať v prvom rade do tých regiónov, kde bude nasadená kmeňová lesná technika, kde bude potrebné, aby sme sami seba sprístupnili lesné porasty na realizáciu ďalšej činnosti. Týka sa to aj zimnej údržby.

Jednoducho nebude možné, aby sme ju pre všetky OZ zabezpečovali na sto percent. Naše možnosti sa ale zvyšujú, napríklad aj nákupom nového zemného rýpadla a grédra v októbri minulého roka. Obidve nové strojné investície boli okamžite nasadené na kalamitný OZ Beňuš, kde si ich pomoc veľmi pochvalovali.

Bude mať OZLT a jeho RS LT aj dostatočné servisné zastúpenie pre lesnú techniku nasadzovanú v regiónoch?

- Pre tie typy lesnej techniky, ktoré sú z hľadiska používania pre š.p. Lesy SR nosné, určite. Napríklad pre opravy, servis a montáže všetkých typov a značiek hydraulických rúk, používaných v rámci nášho podniku, už máme zastúpenie. Dosiahli sme ho priebežnými školeniami našich pracovníkov priamo u výrobcov. Máme veľmi dobré vzťahy s Tatrou Kopřivnice, podvozky Tatra 815 sú súčasťou našich odvozných prostriedkov. Úzko spolupracujeme so ŠLP Křtiny, aj vďaka tomu máme zabezpečené servisné zastúpenie pre lesné lanové systémy Larix, ktoré vyvinuli kolegovia na Morave. A nechýba nám ani servisné zastúpenie pre technológie na expedičných skladoch dreva.

Hovorili ste už, že OZ čakali na zmenu, ktorú ste začali v spolupráci s nimi realizovať. Pokiaľ viem, dva z nich, OZ Krupina a OZ Čierny Balog, sa sami snažili urýchliť tempo zmien a už od 1.4. preberáte z týchto dvoch závodov techniku a zamestnancov do RS LT. Na druhej strane ale niektoré OZ chcú navýšiť pôvodne zagarantovaný objem výkonov zrealizovaný OZLT. Napríklad OZ Levice z pôvodných 30 000 kubíkov na 55 000 kubíkov dreva za rok...

- Hneď na začiatku procesu zmien sme zadefinovali, aké objemy výkonov budú môcť jednotlivé RS LT garantovať pre OZ, ktoré spadajú do ich kompetencie. Zvyšnú časť výkonov si jednoducho budú

„Verím, že čas nám všetkým veľmi rýchlo ukáže, že štátni lesníci dokážu manažovať rovnako kvalitne ako súkromníci, ak nie kvalitnejšie, aj tento druh činností.“

musieť OZ zabezpečovať sami, či už vlastnými prostriedkami, alebo externými dodávateľmi. Verím, že čas nám všetkým veľmi rýchlo ukáže, že štátni lesníci dokážu manažovať

rovnako kvalitne ako súkromníci, ak nie kvalitnejšie, aj tento druh činnosti. Máme na to vytvorené všetky predpoklady. Napríklad aj tým, že postupne nakupujeme pre podnik špičkové moderné technológie. Spomeniem najnovší príklad. Po tom, ako sme pred dvoma rokmi kúpili dve a minulý rok ďalšie tri kompletne lanovkové technológie, máme v tomto roku rozpracovaný nákup lanovky s procesorovou hlavicou, ktorú prezývajú lesníci v zahraničí horský harvester a harvester a vývoznou súpravou. Pri spracovaní kalamity, predovšetkým na OZ Beňuš, nám tieto moderné stroje padnú mimoriadne vhod.

Na záver už len jediná otázka. V akom štádiu je útlmový proces neefektívnych DHS?

- Riaditelia OZ dostali za úlohu prísť s vlastnými návrhmi, ktoré DHS si chcú ponechať, ktoré nie a prečo. Vedenie š.p. Lesy SR ich návrhy v spolupráci s nami z OZLT zoponuje. Do konca júna by malo byť rozhodnuté, aký bude osud jednotlivých DHS v Lesoch SR. ●

Foto: autor, archív OZLT

Les podľa Sinnera

Spoločnosť, ktorá sa popoludní 11. marca 2005 zišla v hoteli Rysy na Tatranskej Štrbe, je vskutku pestrá. Vidím tu ľudí z TANAPu, z ministerstva pôdohospodárstva, z lesov štátnych i neštátnych, sú tu zástupcovia slovenskej pobočky svetovej WWF, ochranári „úradní“ i tí zo zoskupenia VLK. Ľudia mladí i takmer dôchodcovia, počujem tu slovenčinu aj poľštinu. Všetkých spojila zvedavosť na prednášku riaditeľa Národného parku Bavorský les Karla Friedricha Sinnera z Nemecka, ktorú organizačne pripravila Nadácia Ekopolis. Karl Sinner je lesník a svoje skúsenosti, ktoré prichádza prezentovať v súvislosti s prírodnou katastrofou z 19. novembra 2004, opiera o svoju takmer tridsaťročnú prax. Hneď v úvode odmieta slovné spojenie „prírodná katastrofa“, ktoré podľa neho patrí len do ľudskej dimenzie chápania prírodných procesov. To, čo je však pre človeka katastrofou je pre prírodu normálnym periodickým javom, ktorý do lesa nielenže patrí, ale je zdrojom jeho vitality, pestrosti a vývoja. Tejto „prírodnej škole“ nielenže verí, ale má podľa nej možnosť reálne spravovať chránené územie, na čele ktorého stojí.

Národný park Bavorský les sa nachádza vo výmere 24.250 ha v prihraničnom území s Českom a vytvára približne zrkadlový obraz k známej Šumave. V rokoch 1983 a 1984 postihla toto chránené územie veterná smršť, ktorej následky v podobe vyvráteného lesa sa v Nemecku rozhodli ponechať v rozsahu približne 12.000 ha bez akéhokoľvek zásahu. Vytvorili tak územie, ktoré podľa Sinnerových slov nemá medzi Antantikom a Uralom obdobu. Je to veľké chránené územie, na ktorom sa les vracia do svojej prirodzenej podoby aj za cenu toho, že to v jednotlivých etapách nie je jednoduché. Asi najťažšiu skúšku zažila správa parku v rokoch 1986 – 89, keď silné premnoženie lykožrúta na kalamitnom dreve spôsobilo jeho expanziu do okolitých stojacích porastov a premenilo štyri tisíce hektárov lesa na mŕtvu krajinu. Otázkou úniku lykožrúta z národného parku

Ojedinelý experiment medzi Atlantikom a Uralom

do okolitých hospodárskych, prevažne súkromných lesov, riešia tunajší lesníci v náraznikovej zóne parku, kde práce sledujú každý strom a tie napadnuté ihneď odstraňujú. Oponenti takého hospodárenia, ktorých majú aj v Nemecku dosť, poukazovali najmä na nebezpečenstvá požiarov a zmeny odtokových pomerov. Čas však tieto obavy vyvrátil. Na kalamitných plochách sa v prvej fáze odtok zrážok sice zvýšil zo 70 na 80 %, považujú to však za bezvýznamný nárast, a to aj vďaka absencii odtokových

koridorov v podobe kolají po približovacej technike. Voda sa tu v konečnom dôsledku vďaka postupnej sukcesii a bohato členitému zápoju drží viac, nevysušuje ju vietor a práve vďaka takto zvýšenej vlhkosti nezaznamenali doposiaľ žiadne požiare. Zároveň sa zvýšili zásoby pitnej vody a vďaka vylúčeniu ropných havárií aj jej kvalita. Používanie pesticídov je úplne vylúčené. Bilancia živín v pôde vďaka rozkladajúcemu drevu je priaznivá a prirodzené zmladenie po desiatich rokoch pokryje plochu rovnako ako by sa

Ján MIČOVSKÝ

tak stalo v prípade umelej obnovy. Les sa vracia, dokonca bohatší a pestrejší ako pred tým, len mu treba dopriať čas...

Sinner zdôrazňuje, že kategórie užitočnosti a škodlivosti nemožno v národnom parku posudzovať podľa ľudských kritérií, ale výlučne z hľadiska toho, čo je prospešné pre les. Ako axiomu pre takýto náhľad stanovuje rovnicu, v ktorej hodnota dreva sa rovná nule. V diskusii práve k tomuto východisku zazneli kritické pripomienky, že taká bohatá krajina si to môže dovoliť. Zvlášť, keď výmera 14 nemeckých národných parkov nedosahuje ani 1 % výmery všetkých lesov Nemecka...

Napriek nulovej hodnote dreva je však ekonomika tohto územia podľa výkladu nemeckého kolegu viac ako zaujímavá. Ak by sa tu drevo hospodársky využívalo predstavoval by príjem z predaja dreva cca 400 € z 1 ha lesa ročne. Dnes, keď les využívajú ako demonstračný objekt návratu k prirodzenému lesu a zároveň ako navštevovanú turistickú atrakciu, predstavuje ročný dôchodok údajne desaťnásobok - teda 4.000 € z hektára za rok. Táto čiastka nie je však príjmom správy parku, ale pozostáva predovšetkým z tržieb množstva tunajších hotelierov, dopravcov a ďalších subjektov cestovného ruchu. Samotný Národný park Bavorský les je majetkom štátu, ktorý finančne pokrýva 95 % výdavkov, zvyšných 5 % plynie z európskych fondov. Správa parku podlieha pod bavorské Ministerstvo pre výživu, poľnohospodárstvo a lesy v Mníchove.

Posmešné pochechtávanie časti pléna a trocha emotívne vyhlásenia niektorých účastníkov v záverečnej diskusii tohto užitočného stretnutia hľadaniu cesty pre obnovu veternou kalamitou postihnutých lesov Slovenska veľmi nepomohlo. Ako motto ďalšieho postupu by mohol preto lepšie poslúžiť názor Jána Slivinského zo Štátnych lesov TANAPu, ktorý za najväčšieho škodcu slovenských lesov označil extrémizmus na oboch stranách lesníckeho tábora. ●

O vyjadrenie názoru na (ne)hospodárenie „podľa Sinnera“, a to predovšetkým vo veternou smršťou postihnutých národných parkoch Slovenska som požiadal špecialistu LSR na ochranu lesa Ing. Jána Kovalčíka, CSc., nestora slovenských ochrancov prírody Ing. Júliusa Burkovského a členku Lesoochranárskeho zoskupenia VLK Ing. Dašu Lukáčovú.

Daša Lukáčová:

Pán Sinner nám nehovoril, čo máme robiť. Ponúkol nám len 20-ročné skúsenosti a vý-

sledky výskumov, ktorými disponuje správa Národného parku Bavorský les. Či sa niečo chceme z tohto živého príkladu naučiť aj my, je len a len na nás. Môžeme sa rozhodnúť aj tak, že chceme v Tatrách predovšetkým ťažiť drevo a rozvíjať turistický ruch - v takom prípade je poctivé nevoláť toto územie

národným parkom a zbaviť ho aj formálnej ochrany zrušením štatútu NP.

Čo ma od začiatku fascinuje na prípade NP Bavorský les je to, že celú myšlienku nezasaňovania do prírodných procesov tam presadili lesníci a s nadšením ju prijal aj vtedajší bavorský minister lesného hospodár-

stva Hans Eisenmann. Takýto prístup vyžaduje istú dávku pokory (v lese to naozaj ide aj bez nás!), zodpovednosť voči okoliu a schopnosť prestať vnímať udalosti odohrávajúce sa v lese vrátane víchrice len z hľadiska človeka. Na maximálnej možnej ploche sa tam les vyvíja podľa vlastných zákonitostí a len v zónach kontaktu s okolitými súkromnými hospodárskymi lesmi dbá správa parku na to, aby nedošlo ku konfliktu napríklad šírením podkórneho hmyzu. Obdivuhodná je otvorenosť správy parku k verejnosti a široká ponuka zaujímavých činností, na ktorých pútať a jednoducho vysvetliť návštevníkom napríklad aj to, že nestoja pred apokalypsou, ale že sú svedkami unikátnej udalosti zrodu nového lesa.

Veľmi si želám, aby sa aj na Slovensku vynorili **lesníci**, ktorí dôverujú prírodným procesom a ktorí by umožnili aspoň malej časti našich lesov spontánny vývoj i v prípade, že v nich nastane takzvaná prírodná katastrofa.

xátorovi, vychovanému v období uprednostňovania drevoprodukčnej funkcie, mi vyššie naznačená filozofia obmedzenia z dôvodu verejného záujmu dlho nebola pochopiteľná, a preto chápem aj pretrvávajúce nepochopenie tohoto problému časťou lesníckej verejnosti. Škoda vzniknutá obmedzením bežného obhospodarovania chránených území však môže byť aspoň zčasti kompenzovaná štátom, žiaľ príslušný systém sa do praxe zavádza príliš pomaly.

Ján Kovalčík:

Ťažko sa dajú porovnať neporovnateľné veličiny, akými sú NP Bavorský les po prekonanej veternej smršti z roku 1983-1984

a lesy národných parkov Slovenska niekoľkokrát ťažko skúšaných veternými smršťami z rokov 1996, 1997 a najmä v minulom roku. Základ tejto myšlienky vychádza už z rozdielnosti vzniku uvedených biocenóz, ich funkčnosti, ich dočasnej, alebo trvalej udržateľnosti z pohľadu ich rastlinných a živočíšnych potrieb a tiež ďalších nepomenovaných rozmanitostí.

V zásade som toho názoru, že ľudia, pokiaľ mienia o lese a prírode učene teoretizovať a zároveň poučovať iných, by mali v prvom rade lepšie poznať zásady ochrany prírody a krajiny, jej ciele, tiež dôsledky ktoré sa prejavujú po nesprávnom rozhodnutí. Mali by vedieť rozoznávať rozdiely medzi chráneným územím, národným parkom a pralesom. Mali by mať v sebe vypestovaný väčší cit a vzťah k prírode, aby dokázali rozoznať tie momenty, kedy sa les a okolitá príroda v krajine po extrémnych živloch dokáže bez pomoci človeka autoregulovať, a kedy je potrebné lesom a prírode pomôcť z hľadiska zachovania a rozvíjania života ľudí a nižších organizmov.

Ľudia svojou bezohľadnosťou prírode spôsobili veľkú traumu, preto je ich povinnosťou prírode všestranne napomáhať. Nepozerať len jednostranne, ak vietor, sneh, voda, oheň a ďalšie živly zničili časť lesa, že zodpovedný majiteľ či správca majetku chce koristnícky získať ekonomický profit z uvedenej udalosti, ale rýchlo hľadať spoločné riešenie ako optimálne bez ďalších strát lesu prinavrátiť jeho funkčnosť, aby mohol plniť tie všeužitočné funkcie, pre ktoré bol predurčený. Človek, a v tom prípade ani pán riaditeľ Národného parku Bavorský les Karl Friedrich Sinner napriek tomu, že je lesníkom s tridsať ročnou praxou, by nemal ex-

perimentálne hazardovať. Nakoľko tým, že chce ukázať, že príroda sa dokáže vyrovnáť s dôsledkami živlu, spôsobil ďalšiu ujmu a podkórnikovú pohromu na okolitých porastoch, ktoré veternú smršť prežili, a tým predĺžil dobu autoregulácie na zväčšenej ploche, ktorá pri tvorbe minimálnych hodnôt všeužitočných funkcií lesa bude živiť a pri súčasnom klimatickom extrémizme môže dospieť k tomu, že z uvedeného experimentu nemusí byť obnovený les ani za tri ďalšie generácie. Je neskutočné, ako si v súčasnom období veľmi rýchlo naši tzv. ochrancovia prírody na podobné príklady získané zo sveta zvykajú a ihneď sa ich pokúšajú implementovať do našej lesníckej praxe aj za cenu mediálnych tlakov a kampaní s podtónom potlačania odbornosti lesníkov. Na druhej strane médiá v záujme populistických relácií uprednostňujú takéto hazardné praktiky.

Za svoju takmer 40-ročnú prax som mal možnosť vidieť rôzne národné parky v Rakúsku, Nemecku, Poľsku, Dánsku. Najväčšia úzkosť ktorá na mňa dolahla a ktorú by som už viac nikdy nechcel zažiť, bolo vidieť bývalý les v Národnom parku Hartz v Nemecku, kde boli len kostry stromov na desiatkach hektárov plochy bez jediného zeleného stromu. Tiež sa tam chodili pozeráť turisti ako na prírodný cintorín. Na tento a k nemu podobné javy sa nedá ľahko zabudnúť, je to len ukážka subjektivismu a obmedzenosti tzv. odborníkov v praxi. Preto by som odporúčal všetkým tým, ktorí sa skrývajú pod plášť odborníkov, aby nechali následky živelných kalamít v lesoch riešiť lesníkom k tomu povolaných a vzdelaných, aby mali dostatočný priestor na využitie kapacít lesníckych špecialistov vždy s cieľom prinávratenia funkčnosti daným ekosystémom. Je krátkozraké, ak niekto viní lesníkov z nekvalitných úmyslov poškodzovania lesa a prírody pri spracovaní náhodných ťažieb, často ľudovo posudzované ako „získavanie a predaj drevnej hmoty za každú cenu.“ Málokto z nepovolaných však vie, že tu platia záväzné vzťahy: lesník – štát, lesník – legislatíva, vlastník – legislatíva. Štátni lesníci obhospodarujú zverený majetok štátu, a preto musia dodržiavať a riadiť sa platnými zákonmi a nariadeniami tohto štátu. Z uvedeného vyplýva, že lesník nemôže svojvoľne rozhodnúť o ponechaní dreva pri pni bez spracovania po kalamitách spôsobených živelnými pohromami. Nakoľko sme malý štát s veľkou lesnatosťou, musíme vynaložiť všetko úsilie na to, aby sme na miestach, kde lesy poškodila veterná smršť, dokázali dopestovať nové, odolnejšie lesné porasty pre ďalšie generácie. ●

Foto: autor

Július Burkovský:

Hospodárenie či nehospodárenie v lesoch chránených území nemožno chápať všeobecne, potrebné je to dôsledne diferencovať podľa stavu a významu jednotlivých chránených území. Umožňuje to aj v súčasnosti platný zákon o ochrane prírody a krajiny. Základom je dobre premyslená zonácia národných parkov a ostatných chránených území, pričom ich najprírodnejšie časti zaradené do zóny „A“ s najprísnejším piatym stupňom ochrany by mali ostať za každých okolností (teda aj v prípade kalamít) ponechané na samovoľný, prirodzený vývoj, bez akýchkoľvek zásahov človeka. V tomto súhlasím s názorom pána Sinnera, ako aj predstaviteľov LOZ VLK. Neustála ľudská intervencia do takýchto prírodných ekosystémov totiž narúša ich prirodzený vývoj smerujúci k optimalizácii rovnovážneho stavu a oddaluje dosiahnutie priaznivého stavu. V ostatných zónach s nižším stupňom ochrany sú prípustné regulačné zásahy v prospech predmetu ochrany týchto ekosystémov a teda aj sanácia podkórneho hmyzu vrátane opatrení na elimináciu jeho rozšírenia zo zóny „A“. V súčasnosti však stále nie je spomínaná zonácia v chránených územiach ukončená a „jablko sváru“ teda ešte nebolo odstránené.

Ako lesníkovi a neskoršiemu ta-

LESNÉ HOSPODÁRSTVO V MAĎARSKU

Rozloha Pr. nad. výška	93 030 000 ha väčšina územia pod 200 m.n.m.
Lesnatosť Lesy a ich funkcia	1 811 000 ha (20%) hospodárska 76,4% ochranná 19,2% verejnoprospešná 4,4%
Zásoby	331 mil. m ³ (2003)
Drevinové zloženie	Ihl. porasty 78,2% List. porasty 11,4% Zmiešané 10,4%

Ihličnaté dreviny 13,6 %						
Listnaté dreviny %						
db	cer	bk	hb	ag	tp	Ost.
20,6	11,4	6,1	5,6	22,3	10,1	10,3

Ťažba ročná	7 mil. m ³
Prírastok ročný	12,3 mil. m ³
Poľovníctvo	71 000 registr. poľov.
Počty ulovenej zveri	Strstnatá 98.000 ks Pernatá 734.000 ks
Vlastnícke pomery	Verejné 59% (19 št. a.s.) Súkromné 41%
Obchod s drevom	
Import	
Z toho	Guľatina 2% Rezivo 11% Veľkoplošné mat. 5% Papier, celulóza 77% Ostatné 5%
Export	
Z toho	Guľatina 11% Rezivo 8% Veľkoplošné mat. 10% Papier, celulóza 47% Ostatné 24%
Vzdelávanie	stredné odborné vysoké školstvo (od 1997 spoplatnené)

Zdroj FAO, EFI

Rubriku pripravuje Ing. Berta Ondrišová

Projekt obnovy kalamitných porastov

Peter GOGOLA

Vedenie štátneho podniku Lesy SR iniciovalo pracovné stretnutie s predstaviteľmi lesníckej a ochrannárskej verejnosti, aby prezentovalo projekt obnovy kalamitných porastov a zároveň podniklo širokú odbornú diskusiu k nemu. Stretnutie sa uskutočnilo 5. apríla v Hronseku pri Banskej Bystrici.

Prezentácie sa zúčastnilo približne 40 odborníkov z rôznych lesníckych a ochrannárskych inštitúcií :
MP SR – sekcia lesnícka, Krajský lesný

úrad BB a Žilina, Okresný lesný úrad Lipt. Mikuláš, LVÚ Zvolen, Lesoprojekt, LF TU Zvolen, Ústav ekológie lesa SAV, ŠOP SR BB, Správa NAPANTu, Správa NP Muránska planina, Správa CHKO Poľana, LZ VLK, Nadácia Ekopolis, MŽP SR a Správa CHKO Horná Orava WWF.

Prítomní vzniesli početné pripomienky k projektu obnovy, ktorými sa budú špecialisti z Odboru usmerňovania lesníckych činností zaoberať.

Foto: Jozef Marko

OZ Rimavská Sobota hodnotil svoju činnosť za rok 2004

Jozef SOKOL

Dňa 8.3.2005 sa v Školiteľsko-rekreačnom zariadení OZ Rimavská Sobota uskutočnilo **vyhodnotenie hospodárskej činnosti závodu za rok 2004**. Vyhodnotenia sa zúčastnili vedúci pracovníci ústredia závodu, vedúci lesných správ a DHS, zástupcovia dielenských výborov odborovej organizácie a vybraní mienkotvorní zamestnanci závodu.

V úvodnom príhovore riaditeľka závodu zhodnotila výsledky závodu za rok 2004, spomenula najdôležitejšie udalosti roka súvisiace s racionalizáciou činnosti závodu a poďakovala všetkým zamestnancom závodu za dosiahnuté.

Komplexný rozbor hospodárenia závodu za rok 2004 vykonal ekonomicko-obchodný námestník závodu. Vyzdvihol veľmi dobré výsledky závodu, keď boli splnené všetky výkony a činnosti a plnenie vybraných ukazovateľov hospodárskej činnosti závodu bolo veľmi priaznivé. Závod dosiahol v roku 2004 výrazne zlepšený kladný hospodársky výsledok. S koreferátmi vystúpili ešte výrobnotechnický námestník, pestovateľ a ťažbár závodu. Pohľad do procesu plánovania na rok 2005 predniesol plánič závodu.

V druhej časti stretnutia sa uskutočnil brainstorming k vybraným oblastiam činnosti závodu. Pracovníci pracovali v troch tímoch, ktoré spracovali pripomienky a nápady v troch oblastiach:

- výroba
- ekonomika, obchod a financie
- organizácia a riadenie

Do práce sa zapojili všetci prítomní zamestnanci.

Ing. Jozef Sokol je ekon. - obchodný námestník na OZ Rimavská Sobota

Foto: autor

Dňa 20. januára 2005 som navštívil Materskú školu na Šalgotárjárskej ulici v Banskej Bystrici (ktorú navštevuje aj môj vnuk), aby som škôlkárom porozprával niečo o lesníkoch a poľovníkoch. Priznám sa, že som nevedel, čo takýmto malým deťom povedať o našej práci. Vyzbrojený dvoma puškami, ďalekohľadom, nožmi, dýkami, samozrejme oblečený v našej uniforme, som na stanovenú hodinu prišiel, mysliac si, že týmito „rekvizitami“ deti upútam. Ale po mojom „úvodnom slove“ o našej práci od zasadenia stromčeka po jeho zoštie, o ochrane prírody, o zákaze vyhadzovania odpadkov, kladenie ohňa v lese, som zistil, že detičky nezaujímajú moje pušky, ani nože a dokonca ani moja uniforma. Bol som rád, že poľovníctvo ostalo bokom a s prekvapením som počúval ich znalosti o celkovom dianí v prírode. Poznali zvieratká, ktoré som im na fotografiách ukazoval a vedeli, ako sa majú správať v prírode. Moja obava ako im vysvetliť, prečo vlastne tie pušky ako poľovníci používame, sa rozplynula. V ďakovnom liste riaditeľky p. Mokryšovej sa píše: „**Silné dojmy z besedy stvárnili deti výtvare. Aj keď práce odovzdali, v srdciach im osta-**

Dobré naše vnúčatá

Luboš UHRÍN

ne láska k prírode iste dlhodobo. Úprimne ďakujeme.“ Poďakovanie mi samozrejme „padlo“ dobre. Ale aj naopak – i ja chcem poďakovať rodičom a učiteľkám za to, že deti toľko o prírode vedia. Keď beriem do úvahy dve besedy s osemdesiatimi deťmi. Je to dobrá výchova. A už viem prečo mi môj vnuk hovorí, keď mu núkam moje poľovnícke „pozostatosti“ – dedo ja nebudem poľovník, ja

budem stavbár. Dúfam, že ochráni našu prírodu a bude budovať také stavby, ktoré jej neublížia. ●

Ing. L. Uhrin je referent BOZP, PO, OaO na OZ Slovenská Lupča

Krv je tekutinou života, ktorou sa transportuje do tela množstvo pre život nenahraditeľných látok. Organizmus dospelého človeka má asi 5,5 litra krvi.

História transfúzie siaha niekedy do obdobia rokov 1795, avšak úspešnosť transfúzií nastala až po zistení znakov nezlučiteľnosti krvi a správnom zadelení krvi do skupín.

Prvý, ktorý správne rozdelil krv do štyroch základných skupín bol Jan Janský v r.1907.

Na jeho počesť sa udeľujú za bezplatné darovanie krvi Plakety prof. MUDr. J. Janského.

Bronzová Janského plaketa

- 10 bezplatných odberov krvi

Stieborná Janského plaketa

- 20 bezplatných odberov krvi

Zlatá Janského plaketa

- ženy - 30 bezplatných odberov krvi

- muži - 40 bezplatných odberov krvi

Diamantová Janského plaketa

- ženy - 60 bezplatných odberov krvi

- muži - 80 bezplatných odberov krvi

V dnešnom hektickom živote

Žijú medzi nami

Dáša PAVLOVIČOVÁ

stúpa potreba darovania krvi na záchranu života.

OZ Trenčín sa môže pochváliť, že má medzi svojimi zamestnancami držiteľku Diamantovej Janského plakety. Je ňou **Ing. Tatiana MARTÁKOVÁ**, ktorá pracuje na OZ ako VOR-OBP, PO, OBO. Uvedené ocenenie udeľuje Slovenský Červený kríž. Tatiana má na svojom konte všetky druhy Janskeho Plakety - bronzovú, striebornú, zlatú a aj tú najvzácnejšiu - diamantovú. Prvýkrát naša kolegyňa darovala krv ešte v roku 1987 a odvtedy ešte 62 krát. Ak si to premietneme na litre, tak je to viac ako 30 litrov tejto veľmi vzácnej tekutiny. **Koľkým ľuďom tím pomohla ? ●**

D. Pavlovičová je vedúca účtovníčka na OZ Trenčín
Foto: autorka

Nový Pracovný poriadok - jeden z nosných pilierov podnikovej kultúry Lesov SR, š.p.

Ivan RUSKO, Martin ŽILKA

(dokončenie z Lesníka č. 3)

Závažné porušenie pracovnej disciplíny

a) Prítomnosť zamestnanca na pracovisku pod vplyvom alkoholu alebo omamných a psychotropných látok sa považuje za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Následkom je okamžité skončenie pracovného pomeru v súlade s § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

b) Odmietnutie podrobiť sa skúške s cieľom preukázania požitia alkoholu alebo omamných a psychotropných látok sa považuje za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Následkom je okamžité ukončenie pracovného pomeru v zmysle § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

c) Krádež, sprenevera, resp. pokus o krádež majetku zamestnávateľa, používanie majetku podniku bez povolenia zamestnávateľa na súkromné účely alebo iné konanie zamestnanca, ktorého následkom je úmyselné zničenie, poškodenie alebo zmenšenie majetku zamestnávateľa, sa považuje za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Následkom je okamžité skončenie pracovného pomeru v zmysle § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

d) Neospravedlnená absencia na základe dohody podľa § 144 ods. 7. Zákonníka práce, dva a viac pracovných dní, sa posudzuje ako závažné porušenie pracovnej disciplíny. Následkom je okamžité skončenie pracovného pomeru v súlade s § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

e) Zámerné vyhýbanie sa absolvovaniu kvalifikačných skúšok s následkom straty kvalifikačných predpokladov ustanovených právnymi predpismi pre výkon funkcie sa považuje za závažné porušenie pracovnej disciplíny s možnosťou okamžité skončiť pracovný pomer podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

níka práce.

f) Fyzické napadnutie zamestnanca na pracovisku sa považuje za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Následkom je okamžité ukončenie pracovného pomeru v zmysle § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

g) Konanie zamestnanca, ktoré je v rozpore s bodom 3.5.3. Konflikt záujmov tohto Pracovného poriadku, odst. a, b, d, e, g, h, i Pracovného poriadku, sa považuje za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Následkom je okamžité skončenie pracovného pomeru v súlade s § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.

Menej závažné porušenie pracovnej disciplíny

Pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny možno dať zamestnancovi výpoveď, ak bol v posledných šiestich mesiacoch v súvislosti s porušením pracovnej disciplíny písomne upozornený na možnosť výpovede. Za menej závažné porušenie pracovnej disciplíny sa u zamestnávateľa považuje:

a) Porušenie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi. Pri prvom zistení nedodržania predpisov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi bude zamestnanec písomne upozornený na porušenie pracovnej disciplíny s následnou možnosťou výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

b) Vykonávanie preukázateľne nekvalitnej práce a objektívne nedostatočná intenzita práce požadovaná na danom pracovisku. Pri prvom ziste-

ní bude zamestnanec písomne upozornený na porušenie pracovnej disciplíny s následnou možnosťou výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

c) Preukázateľné nedodržiavanie vnútropodnikových organizačných noriem a individuálnych riadiacich aktov. Pri prvom zistení bude zamestnanec písomne upozornený na porušenie pracovnej disciplíny s následnou možnosťou výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

d) Úmyselné poškodzovanie zákazníka nevhodným konaním, poškodzovanie dobrého mena zamestnávateľa. Pri prvom zistení bude zamestnanec písomne upozornený na porušenie pracovnej disciplíny s následnou možnosťou výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

e) Nedodržanie stanoveného pracovného času - za nedodržanie stanoveného pracovného času sa považuje:

- oneskorený príchod na pracovisko bez náležitého odôvodnenia,
- opustenie pracoviska počas pracovnej doby bez vedomia a súhlasu priameho nadriadeného,
- neospravedlnená absencia na pracovisku najviac počas jedného pracovného dňa.

Pri prvom zistení nedodržania stanoveného pracovného času bude zamestnanec písomne upozornený na porušenie pracovnej disciplíny s následnou možnosťou výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

f) Neprimerané verbálne napadnutie iného zamestnanca na pracovisku. Pri prvom zistení bude zamestnanec písomne upozornený na porušenie pracovnej disciplíny s následnou možnosťou výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

g) Neuposlušnosť pokynu alebo príkazu priameho nadriadeného, ktorý vyplýva z pracovného zaradenia a pracovnej náplne vydané v súlade so zákonom sa posudzuje ako porušenie pracovnej disciplíny, na ktoré bude zamestnanec písomne upozornený s následnou možnosťou výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

h) Preukázateľné úmyselné podávanie nepravdivých informácií týkajúcich sa vykonávanej práce nadriadenému zamestnancovi. Pri prvom zistení bude zamestnanec

písomne upozornený na porušenie pracovnej disciplíny s následnou možnosťou výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce.

Pri tvorbe nového Pracovného poriadku sme vychádzali predovšetkým z nasledovných všeobecne-záväzných právnych predpisov:

- Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 365/2004 Z. z. Antidiskriminačný zákon
- Zákon č. 40/1964 Zb. občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov, v znení neskorších predpisov

Čo bude ďalej nasledovať?

Ako sme už uviedli, našim zámerom je, aby sa s Pracovným poriadkom mohli oboznámiť všetci zamestnanci, a preto je dôležité, aby bol tento dokument dostupný všetkým. Z tohto dôvodu pripravujeme distribúciu Pracovného poriadku vo forme brožúrky. Okrem toho, tak, ako v prípade Etického kódexu, považujeme za kľúčové Pracovný poriadok nielen vydať a vyžadovať jeho dodržiavanie, ale najmä komunikovať so zamestnancami o jeho princípoch a jednotlivých ustanoveniach. Pripravujeme implementačnú vysvetľovaciu kampaň, v rámci ktorej sa chceme zvlášť venovať tým ustanoveniam (problémom), ktoré sú nové a ktorých uplatňovanie môže vyvolávať najviac otázok.

Nový Pracovný poriadok Lesov SR, š. p. má ambíciu stať sa jedným z nosných pilierov, resp. prvkov v rámci budovania novej podnikovej kultúry a nastavovania vzájomných vzťahov medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Máme záujem o korektnú spoluprácu, korektné zamestnanecké vzťahy, ku ktorým významnou mierou prispievajú vopred stanovené, všeobecne známe a transparentné pravidlá a normy správania sa. Dodržiavanie týchto pravidiel, resp. noriem je nielen vecou pracovnej disciplíny, ale osobnej prestíže, profesionality a lojálnosti každého z nás. ●

Úspešný projekt podniku LESY SR, š.p. v oblasti riadenia ľudských zdrojov

Ivan RUSKO

V dňoch 15. – 16. marca 2005 sa v kongresovej sále hotela Holiday Inn v Bratislave uskutočnil 11. ročník najväčšej odbornej konferencie na Slovensku zameranej na oblasť riadenia ľudských zdrojov pod názvom „Nové trendy v personálnom manažmente 2005“. Usporiadateľom a odborným garantom konferencie bola medzinárodná spoločnosť Trenkwalder Management Partners, s. r. o., Bratislava a záštitu nad týmto podujatím prevzal podpredseda vlády SR Ivan Mikloš.

Súčasťou konferencie bol už 5. ročník súťaže HR Oscar. Išlo o špeciálnu prezentáciu projektov z oblasti riadenia ľudských zdrojov, nominovaných na udelenie Ceny za najlepší projekt v oblasti HR na Slovensku za rok 2004. Poslaním tejto súťaže je ocenenie najlepších projektov v oblasti rozvoja a riadenia ľudských zdrojov, ktoré výrazne prispeli k rozvoju svojho podniku.

Lesy SR, š. p. prihlásili do tejto prestížnej súťaže projekt s názvom „Etický kódex ako prejav novej podnikovej kultúry štátneho podniku Lesy SR“, na ktorého tvorbe sa podieľali autori Ing. Ivana Špiláková, RNDr. Ivan Rusko a Ing. Slavomír Valný. Z jedenástich prihlásených projektov boli do finálovej skupiny nominované štyri najkvalitnejšie a medzi nimi aj uvedený projekt Lesov SR, š. p. Napriek tomu, že sa projektu v mimoriadne vyrovnannej konkurencii nepodarilo oceniť HR Oscar získať, fakt, že bol nominovaný do najužšieho výberu je významným signálom, že v oblasti riadenia ľudských zdrojov a prístupu k zamestnancom sa LESY SR, š. p. dostávajú na úroveň renomovaných spoločností európskeho formátu, čo potvrdzujú početné reakcie mnohých účastníkov konferencie.

Za všetky by som rád citoval jeden:

„Rád by som vám zablahoželal k vašej prezentácii. Je mi naozaj ľúto, že ste sa s ňou neumiestnili na prvom mieste. Ocenil by som, keby ste mi poskytli aspoň časť Vašej prezentácie a Etického kódexu v angličtine.

Verím, že slovenské firmy majú tiež dobré výsledky. Vaša spoločnosť je toho veľmi dobrým príkladom.“

András Mezőközy

Pozn. Pán András Mezőközy je HR manažér jednej z najväčších farmaceutických spoločností v Európe Sanofi-Aventis. ●

O humore, harvestoroch a holoruboch

„Viete, aj by som možno nejakú tú špatnosť občas urobil, no dá sa to tu?! Len čo sa pozriem z okna, padne mi zrak na tieto veže a hneď sa mi pripomenie: Pozor, pozor, hriechniku, si pod dozorom, radšej to neskúšaj... Ja vidím všetko!“ Takto ma privítal šéf Odštepného závodu Šaštín – Stráže z ktorého kancelárie sa veže povestnej šaštínskej baziliky skutočne nedajú prehliadnúť. Hoci sa v najbližšej hodinke – dvoch dotkneme nejednej témy, primeraná dávka veselosti tohto bodrého pána neopustí počas celého rozhovoru. Vraj to tak na Záhorí už chodí. A asi je to aj správne. Veď na to, aby sa človek dokázal pozrieť na seba a svet okolo s humorom musí byť dostatočne múdry. A k zmúdeniu treba predovšetkým čas. Ak to zoberieme historicky, mali naši kolegovia na Záhorí času dostatok. Správa štátnych lesov Šaštín bola totiž jedna z prvých inštitúcií, ktorá roku 1918 prevzala panovnícky lesný majetok a začala ho spravovať pod znakom prvej Republiky.

Záhorie bývalo z pohľadu bratislavských mešťanov vždy „za horou“, teda za hrebeňom Malých Karpát. Rozhodne však nikdy nebolo za horizontom diania v našom podniku. Rozhliadnime sa dnes po tomto zaujímavom regióne očami Ing. Milana KUBINCA, rodeného to Záhoráka.

Ako na Záhorí dane neplatia

Ján MIČOVSKÝ

Pán riaditeľ, záhorácky humor je známy asi predovšetkým tým, že si tu dokážete „robiť srandu“ predovšetkým sami zo seba...

Áno i nie. Viete, humor musí byť predovšetkým láskavý a vtedy je jedno z koho si vystrelíte, lebo to nemôže nikoho uraziť. Humor nesmie zraňovať, lebo to potom už ani nie je ono. Ale aj pre takýchto vtipáľkov, ktorí si našu veselosť zamieňajú akoby s hlúposťou tu čosi máme: Spýtame sa ich či vedia, aký je rozdiel medzi Záhorákom a snehuliakom. Odpoveď spočíva v tom, že snehuliaka možno pobozkať na isté miesto len v zime. A Záhoráka celý rok...!

Ha, ha, pekné! Ale iste nielen humorom je Záhorie živé. Ako by sme mohli ostatným kolegom priblížiť tento zaujímavý región?

Záhorie je osobitý predovšetkým svojou polohou. Hraničíme s Českou republikou, presnejšie s južnou Moravou a Rakúskom, a to malo na tunajší život vždy vplyv. Veľa našich ľudí si kedysi našlo svoj osud práve tam, poženili sa, vydali, a tak sa tu krv i kultúry utešene miešali. I dnes, keď roboty je doma pomenej mnoho Záhorákov dochádza za prácou do Rakúska a Čiech. Máme tu svoju záhorácku dychovku, ktorú, pravda, ľúbime viac ako detviarsku fujaru a nezameniteľní sme najmä svojim nárečím. Naša reč je veľmi úsporná. Ozaj, a víte vy, keré je najkratší záhorácke suovo?

To teda neviem....

„Í“. Keď vám povedia, že niekto „í“, to znamená, že je, teda, že napríklad obeduje.... Ale, poďme k iným osobitostiam, najmä k tým lesníckym. Spravujeme tu 48.000 ha lesa, no spolu s ním až 173.000 ha katastrálneho

územia. Táto rozloha nám spôsobuje problémy v ochrane lesa, ktorý sa tu nedá uzamknúť tak ľahko ako v nejakých dolinách na strednom Slovensku. Tu sa dá dostať autom priamo do každého porastu. Veľa sa teraz kradne najmä v súvislosti so zdražením plynu a možnosťou vývozu palivového dreva po ktorom je v Rakúsku veľký dopyt a ktorému otvorené hranice zahrali do karát. Objasnenosť máme malú, lebo je tu strašne veľa drobných spracovateľov dreva, ako i vlastníkov a keď je raz drevo z lesa von ťažko sa dokazuje, že z ktorého.... Vlni nám tak v rámci 145 zistených krádeží zmizlo 1.800 kubíkov v cene takmer dva milióny. Objasniť sa podarilo len 16 prípadov. A rád by som tiež pripomenul, že Záhorie to nie sú len borovice na viatých pieskoch. Máme tu celkom pestré zastúpenie rôznych drevín, od topoľov cez duby a buky až po pár smrekov, ktoré by sme našli na hlavnom karpatskom hrebeni. A z toho vyplýva aj pestrosť technológií, ktoré tu používame.

Roviny Záhoria určite poskytujú slušné šance nasadeniu harvestorov...

Áno, máme s nimi značné, no nie celkom jednoznačné skúsenosti. Harvestor tu skutočne dokáže urobiť za poldruha mesiaca 10.000 m³, no má aj niekoľko zádrheľov, povedal by som také tri: Harvestor síce dokáže odmerať drevo, no nedokáže ho označiť. Lesník sa potom môže ulietať, aby jeho denný výkon označil a odobral. Druhý zádrheľ je taký sociálny: V súčasnom období po prechode bývalých zamestnancov štátnych lesov na živnosť títo silne naliehajú na závod s tým, že im berieme sľúbenú prácu. Dnes sú títo dodávatelia s prenajatými UKT a ŠLKT schopní kapacitne plne pokryť potreby závodu. Tretí dôležitý zádrheľ spočíva v tom, že

harvestor je v podmienkach Záhoria drahší ako „ručná“ výroba.

To sa mi nechce veriť!

Tak rátajte spolu so mnou! Klasická ťažba tu u nás vychádza na 50 korún, sústredovanie na 70, manipulácia na 20, zaokrúhlime to poriadne hore a dostaneme 200 Sk. Harvestor za tú istú prácu zoberie skoro dvojnásobok. Podmienky Záhoria sú naozaj špecifické. Je mi však jasné že, hygiena práce, jej rýchlosť a najmä bezpečnosť majú svoju cenu, ktorá v tom nie je zahrnutá a ktorá sa ešte zvýši, keď ďalej stúpne cena manuálnej práce. Napokon, fakt, že jeden harvestor dokáže hravo spraviť celú ročnú úlohu závodu v holoruboch, ktoré predstavujú viac ako štvrtinu ťažby – približne 40.000 m³, je sám o sebe veľavravný.

Ste asi jediný závod podniku, ktorý uplatňuje vo väčšom rozsahu holoruby...

Vyhľadka nám to umožňuje, no nie je to celkom jednoznačné. Predovšetkým ochranári protestujú kvôli hniezdištiam a biotopom európskeho významu. Pomýšľame preto celoplošné holoruby aspoň čiastočne nahradiť holorubmi v pásoch. Nielen kvôli vtáctvu, ale aj pre úspory v zalesňovaní. K úsporám smerujeme aj v potažbovej úprave plôch. Pred tým sme všetky pne vyklčovali, plochy celoplošne poorali a smykovali, čo stálo približne 50.000 Sk

za hektár. Teraz kľúčovanie miestami vynechávame, plochu upravíme diskovými fréзами a zalesňujeme medzi pne do pripravených rýh. Je to síce lacnejšie, no ujatosť nám v takomto prípade klesá, a tak musíme ešte vyhodnotiť čo je v konečnom dôsledku výhodnejšie. Kľúčovanie koreňov totiž nemusí byť len čisto nákladová záležitosť. Korene predstavujú približne 60 kubíkov dreva z hektára, pričom tieto je možné poštiepkovať na energetickú štiepku. Firma Sweedwood si u nás v súčasnosti už sama štiepkuje haluzínu a zbytky po ťažbe pre svoju výrobu, pričom dostávame 250 - 350 Sk za kubík štiepky. A ešte k tým koreňom - miestnou zaujímavosťou bolo, že tieto tu občania v minulosti s obľubou kľúčovali na palivo v rámci samovýroby a za každý takýto peň platili 1 Sk ako evidenčný poplatok. Darmo, na málo lesnatom Záhorí bolo drevo vždy cenené...

Na vašom závode ste známi silnou podporou živnostenského sektoru...

Dodávateľsky sme začali pracovať v roku 1997, pričom prvotným impulzom bola privatizácia záprahov

zatiaľ garantujeme robotu. Je tu však jedna obava so súčasných trendov podporovať vznik väčších dodávateľských subjektov s ktorými máme uzatvárať dohody. Chápem, že uzatvorí dohodu s predstaviteľom povedzme 10 traktorov je administratívne jednoduchšie, no v takomto prípade si vedome vytvárame silných partnerov, ktorí nám môžu diktovať ceny. V budúcnosti to pravdepodobne aj tak pôjde takýmto smerom, no nemyslím, že by sme mali k tomu aktívne prispievať. Z nášho pohľadu je bezpečnejšie ponechať tento trh zatiaľ rozdrobený...

....určite máte v tomto smere svoje skúsenosti. Viem, že v minulosti ste vykonávali funkciu akéhosi styčného dôstojníka práve pre dodávateľský sektor...

To bolo tak: Pred tým si tu každý správca dojednával so živnostníkmi ceny sám. Načo prekrúcať - bolo to zdrojom veľkých cenových rozdielov a zavaňalo to aj možnými únikmi. Tak sme zriadili na závode funkciu, ktorú spomínate a všetky dohody sme z pohľadu závodu centralizovali. Pri vý-

stroje a máme tam „klasické“ problémy s výkonnosťou, kvalitou a spotrebou náhradných dielcov a pohonných hmôt. Asi je naozaj zbytočné polemizovať o tom, čo je výhodnejšie...

Počul som, že za autá v odvoze dreva neplatíte cestnú daň a taktiež, že naplno využívate možnosti, ktoré tu poskytuje „červená“ nafta. Viem, že výklad toho, čo je a čo nie je z pohľadu daňových zákonov lesnou výrobou nie je celkom jednoznačný...

Náš mechanizátor sa tomu osobitne venuje a pokiaľ viem kontrola nemala žiadne námietky. Za minulý rok sme takto usporili zhruba 1,5 milióna na naftu a 0,5 milióna na cestnej dani. Dôsledne využívame znenie príslušných vyhlášok, konzultujeme ich s príslušnými daňovými úradmi a myslíme si, že snaha naplno využívať všetky zákonné možnosti úspor je našou povinnosťou.

Ako sa chystáte na zvýšenie výmery obvodov a správ ?

Prechodom štátnych lesov na systém dodávateľských prác získal lesník čas na to, aby sa mohol venovať lesu podstatne viac ako doposiaľ. Myslím, že práve to vytvorilo základný predpoklad pre nastávajúcu zmenu. Od 1. mája chceme mať namiesto 9 lesných správ 4, namiesto 59 lesníckych obvodov 26. Je to krok správnym smerom, sme však aj trochu nervózni. Najväčšou neznámou aj pre mňa je či ostane závod. Nie je to však otázka diktovaná nejakými osobnými obavami, ale otázka strategická. Povieť to otvorene - personálnu kvalitu by som potreboval dostať tam, kde prežije. Prírodným a logickým vývojom sa tí najlepší dostali v priebehu rokov na závod. Ak ich dnes tam aj necháme, tak v prípade zrušenia závodu prideme o kvalitných ľudí a zbytočne tak oslabíme prevádzku. Ak sa budem chcieť vyhnúť takýmto dôsledkom, tak kvalitných ľudí dám teraz radšej von, no ak závod napokon ostane, bude personálne oslabený a to tiež nebude dobre. V tejto súvislosti je tiež dôležitá platová otázka. Ak sa rozhodnem ľudí presúvať do vonkajšej prevádzky, každý sa ma spýta aký plat tam dostane... Ako riaditeľ by som veru rád videl viac dopredu...

a píl. V tom roku sme takto vytvorili prvých 37 „svojich“ živnostníkov. Od vtedy každý rok zvyšujeme ich podiel na výrobe, vlani ich bolo už 112. Prechodným krokom k privatizácii techniky je obyčajne jej prenájom. Traktory už idú do predaja, nasledovať budú autá v odvoze a technika na skladoch. Od predaj robíme za ceny podľa znaleckého posudku a tie nebývajú malé. Ešte nám nik však neodmietol odkúpenie traktora! Možno aj preto, že každému

počte úkolových listov a dojednávani cien museli byť vždy traja - pracovník ústredia OZ, lesnej správy a dodávateľ. Výsledok bol jednoznačný - priemerné ceny za výkony dodávateľov lesníckych služieb nám po centrálnom dojednaní výrazne klesli. Ešte výraznejšie prínosy môžeme konštatovať ak externú techniku porovnáme s vlastnou. Zanikli tu problémy s opravami a výkony stúpili v priemere dvojnásobne. V odvoze a na ES ešte stále používame vlastné

Záhoráci majú svoje Záhorie nepochybne radi. Naši kolegovia sa tu úprimne zamýšľajú nad širšími súvislosťami lesníckej práce. A nielen zamýšľajú. Veľmi peknú odozvu má napríklad ich práca s verejnosťou, kde listy vďačných účastníkov akcií usporiadaných závodom v Šaštíne vypovedajú o veľmi dobre zvládnutej robotě. Rovnako ich snaha o záchranu lužných lesov, ktoré na úseku medzi Skalicou a Zohorom vysychajú na výmere takmer 1000 ha. V rámci vlastného programu „Aqua“ sa preto snažia o revitalizovanie pôvodných tokov, čistenie ramien a budovanie jednoduchého systému zavlažovacích kanálov. Otázka peňazí je aj tu síce limitujúca, no ako pri všetkom, ešte dôležitejšia je predovšetkým schopnosť, odvaha a chuť veci meniť.

A tieto vlastnosti Záhorákom nikdy nechýbali. ●

Hygiena práce

Luboš UHRÍN

Vo vyhláske č. 244/1997 Z. z. v § 5 odsek 1 sa uvádza „Ciachou sa farebne označuje vyťažené drevo a z neho vyrobené sortimenty na každej výrobnjej lokalite“.

Pri kontrole jednotlivých pracovníkov som si vypočul mnohé ponosy na technické prevedenie tohto úkonu. Zvlášť v zimných mesiacoch keď je drevo primrznuté, pri údere ciachovacou sekerkou sa farba rozptýli na všetky možné strany, a naši THZ chodia „podobkani“, akoby niečo padlo do ventilátora. Zašpienené ruky, tvár, pracovný oblek. Farba je to kvalitná, nevyperiete ju žiadnym Vanishom. A tak som premýšľal, aj keď to niekedy bolí, čo s tým. Zrodila sa myšlienka ktorú tu predkladám na posúdenie. Udrieť ciachu na „sucho“ a potom z uhla 20-30o zastrekať túto plochu farebným sprayom. Farba sa do rýh od ciachy nedostane. Alebo jemne označiť sprayom čelá kmeňov celej hromady a následne označiť ciachou. Dosiahne sa opačný efekt. Ciacha je farby dreva a je čitateľná nakoľko okolie je farebné. Miesto označenia vidieť z diaľky. Vyskúšal som tento spôsob na ES Medzibrod s kolegom Milošom Urbanom za prítomnosti riaditeľa

Foto: autor

OZ Ing. Vladimíra Masicu.

Myslím si, že takto navrhnuté označovanie neodporuje uvedenej vyhláske, ale ak áno, bolo by vhodné aby kompetentní zamestnanci GR a Ministerstva pôdohospodárstva sa týmto „problémom“ zaoberali. Taktiež si nemyslím, že toto je patent na rozum, ale možno moja myšlienka vyprovokuje mojich kolegov k lepším návrhom.

V čase Notebookov, Lantschbacherov, sme sa vrátili k zastaralým metódam používania podušiek. Je to to isté, ako keby sme teraz v kanceláriách začali používať pečiatky, atrament a podušky. Nezabudnime na možné pracovné úrazy, poranenie očí, ekzémy, zničené pracovné obleky a nakoniec aj na vzhľad našich zamestnancov.

Možno by niekto mohol technicky vyriešiť ciachovaciu sekerku na ktorej v písmenách sú otvory, úderom sa z nádržky uvoľní farba, ktorá číslice

a písmená zafarbí. Ale to je už pre iných vedátorov. No neviem aká by bola jej cena, keď súčasná stojí cca 1 700 Sk. ●

Foto: Ing. Vladimír Masica
VOR BOZP, PO, OaO,
Ing. Luboš Uhrin

Niektoré poznatky z výroby sortimentov dreva harvestormi v porastoch

Jozef KERN

(dokončenie z Lesníka č. 3)

Dobré využitie technicky vyspelých harvesterov (harvarderov) závisí na náležite kvalifikovanom obsluhovateľovi. Tento má okrem iného ovládať prácu s počítačom, základy pestovania lesa, manipulácia dreva, vie pracovať a pohotovo rozhodovať s ním v predĺžených zmenách, prípadne aj v noci. Uvádza sa, že vo Fínsku základný kurz operátora trvá 5 mesiacov, pri ktorom sa dosiahne 80 % výkonnosť kvalifikovaného. Dĺžka zapracovania na obsluhu harvardera (predtým operátora harvesteru), podľa nemeckých prameňov, trvá 28 dní. Zahraničná literatúra uvádza, že dobrý operátor týchto technicky náročných strojov sa v súlade s jeho individuálnymi schopnosťami stane za 3-5 rokov. V ostatnom čase sa výcvikové inštitúcie aj v strednej Európe vybavujú príslušnými simulátormi

(Rakúsko, Česká republika, v roku 2000), bez použitia ktorých je výkonnosť absolventov, podľa zahraničných skúseností, asi o 10 % nižšia. Práca obsluhovateľa harvesteru spôsobuje veľké psychické zaťaženie. Skoro 70 % operátorov uvádza, že je to práca stresová. Ako stresové faktory v Rakúsku identifikovali – časová tieň so zreteľom na výkonnosť, ktorá sa požaduje, ďalej zodpovednosť za stroj pri práci v strmých svahoch, monotónna činnosť, dlhá pracovná doba (až do 14 ho-

dín), pohotové zhodnocovanie množstva informácií a ďalšie. Aj keď kabíny obsluhovateľov poskytujú náležitý komfort operátorom, hodnotenie ich zdravotného stavu ukázalo, že skoro polovica trpí bolesťami krčnej chrbtice. Vyžaduje si to hlbší výskum vzťahu človek-stroj-prostredie. V Rakúsku sa poukazuje, že negatívnym činiteľom je aj odlúčenosť od rodiny. Viac ako 60 % je s ňou len raz za týždeň, lebo na zníženie nákladov vo voľných dňoch konca týždňa vykonávajú rozsiahlejšiu údržbu (80 % podnikateľov je súčasne operátorom harvesteru).

Na zväčšenie uplatnenia harvesterov k výrobe sortimentov dreva v porastoch sa skúma ich vplyv na lesné prostredie, zdravie operátorov, ekonomické prínosy podnikateľov a majiteľov lesa. Výrobcom strojov to podnecuje k sústavnému aplikovaniu nových vedeckých poznatkov. Harvestery sa zdokonaľujú v postupných krokoch. Ide o výskum samoučiaceho sa ramena, systému DVI (direct voice input), umožňujúci vodičovi ovládať harvester hlasom. Cieľom je dosiahnuť robotizovaný harvester, sortimentáciu podľa vnútornej kvality dreva a plné využitie informačných technológií. Vízie sú odvážne, ale nie nedosiahnuteľné, aj keď v čase neurčite. ●

foto: archív redakcie

Zalesňovacie práce u OZ Šaštín v plnom prúde

Milan KUBINEC

Prebúdžajúca sa jar v tomto roku prišla jednak oneskorene oproti minulým rokom, ale zato časove rýchlo zmenou počasia.

Táto skutočnosť si vyžiadala okamžité začatie zalesňovacích prác v obvode OZ Šaštín.

THZ pracovníci OZ na základe dlhoročných skúseností vedia, že je potrebné tieto práce urýchliť a využiť v maximálnej miere jarnú vlhku v pôde a tým dosiahnuť maximálnu ujatost vysádzaných sadeníc čo sa v konečnom efekte prejaví na minimálnych stratách. Využitie vlhkosti je dôležité pri zalesňovaní po holorubných ťažbách na viatych pieskoch kde sa pôdna vlhkosť rýchlo pri jarných teplých vetroch znižuje.

OZ Šaštín v r 2005 Vykoná zalesňovanie na výmere 378 ha. Z uvedenej výmery pripadá na ŠL 209 ha, súkromné neodovzdané lesy 122 ha a na prenajaté lesy výmera 47 ha.

Celkove OZ spotrebuje na zalesnenie 2,1 milióna sadeníc z čoho najväčší podiel tvorí borovica lesná – jednoročka a to 1,2 milióna kusov. Oblasť OZ tvoria lužné lesy v okolí rieky Morava, borovicové monokultúry na viatych pieskoch a bučiny v oblasti Malých Karpát. Tomuto členeniu územia *OZ zodpovedá i potreba ostatných sadeníc pre zalesňovanie. Sú to hlavne sadenice buk dub javor, lipa, topol, jaseň a jelša. Z ihličnatých drevín sú to okrem borovice lesnej ktorou sa zalesňujú viate

piesky plochy po veľkoplošných holoruboch ešte sadenice smreka borovice čiernej a smrekovca. Pripravená pôda pre zalesňovanie tvorí 202 ha a nepripravená pôda kde treba ručne kopať plošky tvorí 176 ha.

Zalesňovacie práce sú vykonávané prevažne dodateľským spôsobom. Za zmienku stojí podotknúť, že do zalesňovacích prác je zapojená i pracovná skupina rómskych spoluobčanov 10-12, ktoré pracujú pod firmou Aleny Malíkovej z Jablonice, ktorá vlastní živnostenské oprávnenie na vykonávanie pestovateľských prác v lese.

Celkom ku dňu 31. 03. 2005 má už OZ zalesnených 20 ha. ●

Ing. Milan Kubinec je riaditeľ OZ Šaštín

Pracovná skupina pani Aleny Malíkovej, zložená z rómskych spoluobčanov pri zalesňovaní do pripravenej pôdy pôdnou frézou, na LS Šaštín v poraste 328.

Foto: Ing. Radomír Nečas

Prečo mám rád les

STANO RADIČ
humorista

Prečo máte rád les?

Hlavný dôvod je, že keď prídem do lesa, tak sa ma nikto nič nepýta. A nečaká, že vtipne odpoviem. Druhý, trochu zisťný dôvod je, keď v lese rastú hriby. A to je moja veľká vášeň, hľadanie hřibov. A tretí dôvod je, že milujem zimný les ako kulisu k lyžovačke.

Vaše najobľúbenejšie miesto na Slovensku?

Ťažká otázka. Každá dedina na Slovensku je niečím zaujímavá. Keď sa to dozvedia západní turisti, tak nás tu zadupú do zeme. Vážne. Tu bude turistický raj. Moje najobľúbenejšie miesto je Kalinovo, lebo je to moja rodná dedina. Mám rád lyžiarske strediská v Nízkyh Tatráh – Jasná, Tále, na východe Plejsy. Mám rád niektoré doliny – Prosiecku, Kľačiansku, milujem Slovenský raj, pekná je aj Kokava, Muránska planina. Tých miest, ktoré mám na Slovensku rád, je veľa. Možno by trvalo aj hodinu, kým by som ich všetky vymenoval.

Kde trávite voľný čas?

Nie je to v lese, je to v posteli. Mávam spánkový deficit a keby som ho doháňal v lese, tak by ma pichalo ihličie a bodliaky. Ale keď sa vyspím, tak sa vždy snažím dostať do prírody. V zime na lyže, v lete na hriby alebo na kúpanie.

Keď som robil so Stanom Radičom tento minirozhovor, sľúbil som mu, že mu jeden výtlačok Lesníka pošlem. Je mi to úprimne ľúto, ale tento sľub už bohužiaľ nesplním. Stanó Radič v piatok 8. apríla – mesiac pred svojou päťdesiatkou – náhle a neočakávane zomrel. Jeho vyznanie sa z lásky k lesu a k prírode je asi posledný rozhovor, ktorý poskytol. Jeho humor mi bude chýbať. ●

Peter Gogola

Foto: Edo Genserek

Čítateľom som ľúto, aby
pre stromy videli les a pre les
urobili všetko.
Haloš pobi

Ochrana a obhospodarovanie šeliem na Slovensku

Jozef HIKL

Názov príspevku tvoril nosnú tému tohoročných Levických poľovníckych dní, ktorých jubilejný 10. ročník sa uskutočnil v polovici marca tohto roku v Leviciach. Jedným z rozhodujúcich usporiadateľských organizácií je náš podnik Lesy SR Banská Bystrica za výrazného príspevania odštepného závodu Levice.

Organizátorom sa za krátke obdobie desiatich rokov podarilo z regionálneho podujatia vybudovať úspešnú akciu, ktorá má svoje pevné miesto v kalendári poľovníkov na Slovensku a v Strednej Európe. Podaril sa aj pôvodný zámer, prenášať najnovšie vedecké poznatky do každodennej praxe.

Je chvályhodné, že sa nevyhli ani takej citlivej téme, akú zvolili pre tento rok a to ochrana a obhospodarovanie šeliem.

Tento počín schválil vo svojom úvodnom príhovore vedúci delegácie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky Dr. Ing. Milan Beláček, riaditeľ odboru štátnej správy. Zdôraznil potrebu vzájomného dialógu s ochranármi a navrhol viacero podnetných riešení daného stavu. Možno len ozaj ľutovať, že jeho myšlienky a obsah celého referátu sa nedostal do zborníka, ktorý účastníci dostali už pri prezentácii.

Jednoznačný ohlas u prítomných mala tiež jeho výzva, aby sme všetci v tejto ťažkej situácii – nadmerné množstvo snehu, ktorý stále v čase konania seminára pribúdala – v poľovníckych revíroch pomáhali prikrmáním ťažko skúšanej najmä raticovej zveri. K výzve sa pridali všetci prítomní.

V prvom odbornom referáte za kolektív autorov vystúpil nestor slovenského poľovníctva a odborný garant podujatia hosť Prof. Pavel Hell. Kolektív autorov pod jeho vedením na vysokej odbornej úrovni nakoncipoval riešenie

ochrany a obhospodarovanie šeliem na Slovensku.

Tento nosný referát v závere konštatoval, že veľké predátory musia byť na Slovensku trvale zachované, avšak v únosnej početnosti, aby nebol ohrozený chov hospodárskych zvierat, obhospodarovanie raticovej zveri, zdravie človeka a zvierat. Medveď, vlk a rys nesmú byť zo strany poľovníkov a chovateľov zvierat, prípadne včelárov odsudzované a ilegálne prenasledované, ale na druhej strane nesmú ich ani ochrancovia prírody príliš idealizovať. Keď sú ich stavy ohrozené, potrebujú úplnú ochranu, ak sa ich početnosť výrazne zvýši, je potrebné ich regulovať, samozrejme legálne bez

...veľké predátory musia byť na Slovensku trvale zachované, avšak v únosnej početnosti, aby nebol ohrozený chov hospodárskych zvierat, obhospodarovanie raticovej zveri, zdravie človeka a zvierat.

kontraproduktívnych byrokratických prekážok. Je skutočnosť, že v súčasnosti sa veľkým ťelám v slovenských Karpatoch a celej Európe dari tak dobre, ako to v minulosti nebolo už asi 200 rokov.

Pre ďalšie obhospodarovanie a ochranu veľkých šeliem je potrebné:

- Vyžadovať pochopenie pre ochranu, zachovanie ale aj trvalo udržateľnú reguláciu veľkých šeliem pri poľovníkoch, včelároch, a chovateľoch zvierat, ale aj v kruhoch ochrancov prírody a ochrancov zvierat. Žiadna strana by nemala siahnuť na kontraproduktívne opatrenie.

- Za tým účelom bola v minulosti ustanovená Komisia pre veľké šelmy, ktorá bola zložená paritne z odborníkov menovaných MP SR a MŽP SR. Jej hlavnou úlohou bolo vypracovať akčné plány pre tieto veľké šelmy tak, ako to úspeš-

ne urobili napr. v Chorvátsku. Žiaľ po niekoľkých zasadaniach začali niektorí členovia komisie, delegovaní MŽP SR jej prácu sabotovať, takže jej činnosť sa prerušila a bolo by potrebné ju opäť obnoviť tak, aby oba rezorty k nej pristupovali naozaj seriózne a zodpovedne.

- Náhrada škôd musí byť regulovaná bez veľkej byrokracie a radšej veľkorysejšie
- Ilegálny odstrel týchto druhov zveri nie je žiaden gavaliersky delikt a musí byť prísne potrestaný.

- Na druhej strane musí byť ale poľovanie na tieto druhy /regulácia/, ak je to potrebné umožnené bez kontraproduktívnych byrokratických prekážok. Aj obhospodarovanie raticovej zveri má veľký, a to aj ekonomický význam a nemôže byť ohrozené príliš vysokými stavmi veľkých šeliem.

- Ochranu pred škodami spôsobenými zverou je treba viac rozvíjať aj prostredníctvom subvencií a metodického poradenstva.

- Zlepšit je treba tiež monitoring populácií veľkých šeliem a škôd, ktoré spôsobujú a nemal by byť zanedbávaný vedecký výskum týchto druhov

- Populačný tlak troch veľkých šeliem na raticovú zver a domáce zvieratá je synergický, pretože ich areál na Slovensku je temer identický. To si treba uvedomiť aj pri vypracovávaní akčných plánov pre jednotlivé druhy týchto predátorov a pri určení ich optimálnej početnosti ako z pohľadu ich trvalého zachovania, tak aj únosnosti škôd, ktoré spôsobujú.

Tieto závery doplnili veľmi zaujímavými príspevkami autori z Rumunska, Chorvátska a Slovenska.

Možno len ľutovať, že pre množstvo referátov nezostal čas na dlhšiu odbornú diskusiu, pretože v hľadisku bolo veľa ochranárov.

Záverov odborného seminára bude formulovať schválená komisia, ktorá tieto postúpi zainteresovaným orgánom a tiež tlačí. ● Foto: autor

V priestoroch kaštiela v Palárikove sa dňa 4. marca 2005 uskutočnila chovateľská prehliadka trofejí poľovnej zveri ulovenej v sezóne 2004 / 2005 v poľovníckych revíroch štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky, odštepny závod Palárikovo.

V uvedenej sezóne sa plánovalo uloviť celkom 1126 ks raticovej zveri. V skutočnosti bolo ulovených celkom 720 ks, čo predstavuje plnenie plánu na 64 %.

Za prítomnosti pracovníkov OLÚ v Nových Zámkoch a člena Slovenskej komisie pre hodnotenie trofejí posudzovala hodnotiteľská komisia OZ Palárikovo celkom 142 trofejí raticovej zveri, z čoho bolo 9 ks parohov jeleňov, 43 ks trofejí danielov, 5 ks srnčích parožkov, 11 ks rohov muflónov a 43 ks diviáčich klov.

Revír OZ Palárikovo sú známe medzi poľovníkmi kvalitnou populáciou danielovej a muflónovej zveri. Tejto povesti sme nezostali dlhší ani v uplynulej sezóne, keď medailové hodnotenie dosiahlo celkom 20 ks trofejí. Z 8 medailových danielov bola najsilnejšia trofej ohodnotená na 195,45 bodov C. I. C., zo 6 muflónov to bola trofej 220,00 bodového muflóna, spomedzi 5 diviáčich klov to bola trofej s hodnotou 121,50 bodov a jediný srnec ohodnotený na 109,85 bodov C. I. C.

Všetci zúčastnení konštatovali, že uplynulá sezóna bola čo do počtu a podielu medailových trofejí úspešnejšia ako predchádzajúca a dúfajú, že horšia ako nadchádzajúca. ●

Chovateľská prehliadka trofejí v Palárikove

Peter ORÉMUSZ, Anton MOLNÁR

Zariadenie na spracovanie diviny

Jozef ŠABO

Poľovníctvo v Topoľčiankach má dlhoročnú históriu. Poľovný revír veľká zvernica oslávi v roku 2006 100 rokov od založenia. Ešte začiatkom 90-tych rokov sa ročné úlovky všetkých druhov raticovej zveri pohybovali v rozpätí 1000 - 1500 kusov. V súčasnosti sa počet úlovkov pohybuje okolo 800 kusov. Veľmi hrubým odhadom som prišiel k záveru, že iba v novodobej cca 80 ročnej histórii štátnych lesov v Topoľčiankach bolo v ich revíroch ulovených viac ako 100 000 kusov raticovej zveri. Z poľovníckeho hľadiska sú najatraktívnejšie úlovky trofejovej zveri ale z pohľadu ekonóma ma značný význam aj divina ako potravinárska komodita. Jeden problém je zver úspešne ulovíť a ďalší odborné ošetriť, uskladniť a čo najefektívnejšie zhodnotiť.

Do roku 1980 nemali Štátne lesy Topoľčianky špeciálne zariadenie na spracovanie diviny. Na krátke preskladnenie, prípadne na rozporcovanie niekoľkých kusov slúžila jedna miestnosť pred ktorou bol umiestnený veľký kotol na vyváranie trofejí. V rokoch 1980 - 1981 bola postavená budova, ktorá bola nazvaná podľa svojho účelu - Zariadenie na spracovanie diviny. Bola postavená na základe projektu, ktorý zodpovedal všetkým vtedy platným normám a predpisom. Toto zariadenie bolo uvedené do prevádzky so zámerom - upravovať divinu v koži, pripravíť ju na prevoz do prevádzok hydinského priemyslu. Čas však ukázal, že z hľadiska speňaženia diviny takého riešenie nie je ideálne. Preto v rokoch 1987 - 1988 bola vypracovaná štúdia na spracovanie väčšieho množstva a zvýšenie množstva rozrobenej diviny až po vákuové balenie jednotlivých sortimentov mäsa. Celá prevádzka mala spĺňať normy EÚ. Z tohoto projektu sa podarilo zrealizovať iba vákuové balenie.

Kompletná technológia t.zn. žeriavové dráhy, chladiace boxy na zverinu v koži, rozrábka, chladiarenské boxy na hĺbkové zmrazenie hotových výrobkov, balenie a expedícia boli plne zosúladené s normami EÚ po rekonštrukcii v rokoch 2002-2003.

V súčasnosti je Zariadenie na spracovanie diviny súčasťou Strediska služieb Topoľčianky, ktoré obhospodaruje aj škôlku okrasných drevín, vinohrad, vínnu pivnicu a stará sa o úpravu zámockého parku. Keďže zariadenie je v plnej prevádzke 3/4 roka, vyučení mäsari sa stávajú na niekoľko mesiacov záhradníkmi. ●

V marci 2005 ukončili v zariadení spracovanie diviny z poľovníckej sezóny 2004/2005.

Prehľad o dodávkach zveriny do Topoľčianok a jej následnej realizácii

Množstvo (t)	2002	2003	2004
dodaná zverina	39,7	21,5	76,8
výrobky	20,8	11,2	29,5
predaj	8,8	18,8	30,0
využitie kapacity (%)	53	29	102

V priebehu roka 2004 bolo v zariadení spracovaných 1 902 kusov raticovej zveri v celkovej hmotnosti 76 781 kg, vo finančnom vyjadrení 4 429 285 Sk. Z toho bolo 446 kusov z vlnajšej produkcie OZ Topoľčianky, od ostatných OZ bolo vykúpených 1 403 kusov a PZ dodali 53 kusov. 1565 kusov bolo spracovaných v rozrábke na 9 druhov výrobkov a 337 kusov bolo predaných v koži.

Ekonomické ukazovatele spracovateľského závodu zveriny v Topoľčiankach (v tis. SK)

	2002	2003	2004
Výnosy	5130	761	5436
Náklady	4732	2686	5187
HV	+398	-1925	+249

Z hotových výrobkov bolo zrealizovaných na domácom trhu 11 951 kg, export do ČR bol zrealizovaný v objeme 15 624 kg a do Rakúska bolo predaných 2 456 kg. Výrobky, ktoré neboli odpredané na základe zmluvných vzťahov sú predávané v predajni, ktorá sa nachádza priamo v zariadení.

Na záver to najdôležitejšie: v roku 2004 dosiahlo zariadenie HV z priamych nákladov + 249 tis. Sk, pričom v budúcnosti plánujeme výrazné zlepšenie tohoto ukazovateľa.

Jozef Šabo je personalista VOR BOZP, PO, CO

Odchyt zveri OZ Vranov

Luboš TULÁK

V mesiacoch december 2004 až marec 2005 OZ Vranov vykonával na základe požiadavky GR odchyt živej jelenej a diviačej zveri za účelom výmeny existujúcej danieľej populácie vo zverníku Betliar za populáciu jelenej zveri a zlepšenie kvality existujúcich zvernicových chovov diviačej zveri an južnom Slovensku. Aj napriek časovej náročnosti a nedostatku praktických skúseností s výstavbou odchytových zariadení a odchytom zveri, sa vďaka aktívnemu prístupu zamestnancov LS Vechec podarilo odchytíť 3 kusy jelenej zveri a 4 kusy diviačej zveri z lokality Slánske vrchy a LS Stropkov 1kus jelenej zveri z lokality Ondavská vrchovina. Veríme, že „východniarska krv“ pomôže zámeru skvalitnenia genofondu tak jelenej, ako aj diviačej zveri. Dúfame, že aj po nastávajúcich zmenách zostane dostatok zamestnancov s nadšením pre poľovníctvo nielen pri odstrele, ale hlavne pri chove zveri, nakoľko si táto činnosť vyžaduje aj ochotu načrieť do svojho mimopracovného času. Želám aj ostatným OZ veľa úspechov v tejto ušľachtilej činnosti. ●

Ing. L. Tulák je VOR - ochranár na OZ Vranov

Ako hospodária lesníci v lesoch RDLP v Olsztyne ?

Jozef HERUD

So zámerom zistiť ako hospodária lesníci cca 700 km od Banskej Bystrice v Regionálnom riaditeľstve štátnych lesov v poľskom Olsztyne sme sa boli pozrieť na ich pozvanie vo februári tohto roku.

ORGANIZÁCIA

RDLP v Olsztyne je jedným zo sedemnástich riaditeľstiev poľských štátnych lesov. Spravujú lesy o výmere 606,8 tis. ha, ktoré sú nerovnomerne rozložené na katastrálnej výmere 2.222,7 tis. ha. Toto nerovnomerné rozloženie lesnej pôdy organizačne zabezpečujú cez 33 nadlesníctiev a 501 lesníctiev (lesníckych obvodov).

Aj keď sme šli v najchladnejšom mesiaci, snehovej prikrývky ubúdalo úmerne s nadmorskou výškou, ktorá je ť 150 m n.m. Preto aj kraj „Mazurskich“ lesov je posiaty množstvom jazier, ktoré dotvárajú neopakovateľný ráz krajiny.

Snaha poľských kolegov bola, aby sme videli čo najviac z ich hospodárenia

priamo v teréne, čo sa im za dva dni pobytu aj podarilo.

TURIZMUS A POĽOVNÍCTVO

Ubytovateli sme boli v ich zariadení Koniuszyn, kde býval aj s rodinou poľovný strážca. Stará sa o 12 tis. hektárov režijný poľovný revír s uzavretou ekonomikou, t.j. jeho funkcia a odmeňovanie je závislé na ekonomických výsledkoch poľovného revíru.

Mimo poľovnickej sezóny tri dvojpostelové izby sú využívané na turizmus aj s polpenziou – manželka lesníka bola výborná kuchárka, čo sme mali možnosť vyskúšať.

PRÁCA S VEREJNOSŤOU

V prvý deň pobytu sme navštívili dve nadlesníctva Nidzica a Olsztynek. Riaditeľ nadlesníctva Nidzica mgr inž. Andrzej Sobotko nám osobne ukázal náučný chodník v prírodnej rezervácii „Koniuszyn II“, ktorý slúži na oboznamovanie sa laickej verejnosti s prácou v lese a prírodnými zvláštnosťami. Chodník viedol okolo potoka, na ktorom bolo množstvo hrádz postavených od bobrov, ktoré sa tam udomácnili pred 15 rokmi. Počas celej trasy nám hovoril o výsledkoch a dôležitosti práce s verejnosťou, najmä s mládežou. Aj keď táto práca si vyžaduje množstvo času a financií, presvedčil nás o tom, že je to správna filozofia.

OBNOVA LESA

U nadlesníctva Olsztynek nás oboznámili s výsledkami obnovy lesa. Zastúpenie drevín v celej RDLP Olsztyne je 67% bor, 6% sm, 4% buk, 7% dub, 10% breza, 5% jls, 1% ost.

Keďže borovicové monokultúry prevládajú, snažia sa vnášať pri obnove aj iné dreviny, najmä duby a buky. Obnovné prvky sú 2-3 ha od pravidelných po prevažne nepravidelne, na ktorých ponechajú 10-12 tzv. semenných stromov. Plochu po vyčistení od zbytkov po ťažbe zrania diskami, bránami pre lepšie ujetie semien. Plochy, kde sa nedostaví prirodzené zmladenie, dosádzajú spomenutým dubom a bukom vypestovaným vo vlastných škôlkach.

SEMENÁRSTVO

Na druhý deň pobytu u nadlesníctva Staré Jablonky nám ukázali krás-

ne semenné porasty borovice škótskej, kde niektoré jedince dosahovali 30-35 m výšky. Videli sme výberové stromy aj ich náhradníkov, ale aj zber šišíek z nich dvoma zberačmi, ktorí používali vlastnú patentovanú technológiu bez stúpačiek, čo bolo naozaj zaujímavé.

ŤAŽBA DREVA A OBCHOD

Ťažbu dreva vykonávajú dodávateľsky na 100% firmami. Spočiatku to boli jednotlivci, to sa im však neosvedčilo. Firmy dokážu investovať aj do technológií, napr. štiepkovania.

INFORMAČNÝ SYSTÉM

Obchod uzatvárajú pred ťažbou cez dražby sortimentov, na ktoré majú vypracované jasné kritériá. Cena dreva je na OM, odkiaľ si zabezpečuje dopravu odberateľ, väčšinou v združených výrezoch označených plastovými farebnými značkami s číselnými kódmi pôvodu dreva a poradového čísla. Lesník ku každému kódu pridá nameraný rozmer výrezu a jeho kvalitu, čo je vstupnými údajmi do informačného systému, ktorí zakúpili pred šiestimi rokmi od francúzskej firmy, ale stále ho vylepšujú.

Tieto údaje denne odosiela lesník do nadlesníctva a slúžia v prvom rade na fakturáciu, keďže ťažba sa vykonáva pre konkrétneho odberateľa.

Pozn.: Občas sa im stane, že fakturácia ide skôr ako bol dodaný tovar – ak odberateľ nestihne včas odviezť pripravené sortimenty.

ZALESŇOVANIE NELESNÝCH PLÔCH

Počas presunov po území RDLP sme videli veľa opustených poľnohospodárskych dvorov, ako aj neobhospodarovanej pôdy. Sú to bývalé štátne majetky, ktorých plochu postupne lesníci zalesňujú. Za roky 2000-2005 dyrekcia Olsztyne zalesnila 11,5 tis. ha takýchto plôch.

Na toto zalesňovanie, sprístupnenie, ako aj starostlivosť do 5 rokov dostali dotácie od štátu, ale hlavne z fondov EÚ cez projekty, ktoré každoročne pripravujú, aj keď nie všetky sa aj zrealizujú.

Na záver chcem povedať, že počas celého pobytu nám boli v päťach redaktori z regionálnych denníkov, ale aj televízia, čo je dobrou vizitkou všeobecného záujmu o lesy, ale aj zviditeľnenia práce lesníkov.

EŠTE JEDEN POSTREH

Všetky budovy, hájenky, náučné zariadenia majú rekonštruované a udržiavané.

Vysvetlenie je v odpovedi riaditeľa RDLP Olsztyne mgr inž. Alfreda Szlaskiego: „Keď sme sa odhodlali ku kroku zoštiehlenia majetku a prechodu na dodávateľský spôsob prác, tak ušetrené peniaze sme investovali do troch oblastí :

1. rekonštrukcie zostávajúcích objektov
2. finančného ohodnotenia zamestnancov
3. informačného systému. ●

Ing. Jozef Herud je riaditeľ OZ Námestovo

Hrvatske šume – náš partner

V dňoch 16 až 19. marca delegácia generálneho riaditeľstva Lesov SR uskutočnila služobnú cestu do Chorvátska, kde rokovala s poprednými predstaviteľmi chorvátskeho lesníctva.

Delegáciu prijala a služobnú cestu sprostredkovala predsedníčka odborového zväzu Chorvátskych lesníkov v Zagrebe Gordana Colnar. Informovala nás o dialógu medzi zamestnávateľom a zástupcami zamestnancov. Chorvátske štátne lesy majú uzavretú Kolektívnu zmluvu so zástupcami zamestnancov. Kolektívne vyjednávanie prebieha v súlade s platným pracovným zákonom a podobne ako aj v KZ LSR š.p., Banská Bystrica, predstavuje praktickú aplikáciu pracovných, mzdových a sociálnych podmienok pracovného pomeru u zamestnávateľa, uzatvára sa na rozdiel od LSR na obdobie 3 rokov. Obsahová stránka KZ je podobná KZ Lesov SR, š.p.

Po ukončení návštevy v centrále odborového zväzu sme navštívili Medzinárodnú výstavu poľovníctva, rybolovu a turizmu – výstavou nás sprevádzal zástupca zamestnancov Chorvátskych štátnych lesov Stjepan Petreš. Prof. Dr. Ivica Grbac, poradca ministra životného prostredia, lesníctva a vodného hospodárstva Chorvátskej republiky nás podrobne oboznámil s obhospodarovaním lesov s vysokým stupňom ochrany prírody.

Vo štvrtok 17.marca nás na pôde generálneho riaditeľstva Chorvátskych štátnych lesov prijal generálny riaditeľ Darko Beuk. Naša delegácia odovzdala pozdrav a pozvanie generálneho riaditeľa Lesov SR, š.p., Ing. Karola Vinša k návšteve Slovenska.

Generálny riaditeľ Chorvátskych štátnych lesov nás oboznámil s organizačnou štruktúrou štátnych lesov Chorvátska a náročným obhospodarovaním lesov, najmä v prímorských oblastiach a ostrovoch. Naša delegácia informovala o transformácii a reštrukturalizácii Lesov SR, š.p., a o prijatí nového Pracovného poriadku a Etického kódexu Lesov SR, š.p. Generálny riaditeľ Beuk prejavil záujem o transformáciu š.p., o ďalší vývoj v lesnom a vodnom hospodárstve a poľovníctve, o kalamitu a jej likvidáciu, o štruktúru našich lesov a o ceny dreva. Riaditeľka pre turizmus Chorvátskych lesov Vesna Poljak nás informovala o spôsobe zabezpečovania a prevádzke rekreačných zariadení Chorvátskych lesov, ktoré nám podrobne priblížila prostredníctvom ich reklamných materiálov. Na základe získaných informácií sme prejavili záujem o recipročnú rekreáciu slovenských a chorvátskych lesníkov. Generálny riaditeľ a pani riaditeľka prisľúbili možnosť takejto rekreácie. Bližšie podmienky letnej rekreácie budú dohodnuté pri návšteve Chorvátskej delegácie na Slovensku.

Po ukončení návštevy u generálneho riaditeľa Chorvátskych lesov nás pani riaditeľka Vesna Poljak krátkou prehliadkou mesta Zagreb priviedla na stretnutie do Chorvátskeho parlamentu. Tam nás čakal poslanec zastupujúci lesníctvo

Željko Ledinski, ktorý nás sprevá-

Ružena VAŇOUSOVÁ

dzal priestormi parlamentu. Na pôde parlamentu nás prijal predseda parlamentného výboru pre turizmus Ante Markov.

V piatok 18.marca sme navštívili CELPAP Fudžine. Na pôde firmy nás privítal riaditeľ a výrobnotechnická námestníčka, ktorí nás podrobne informovali o prevádzke firmy, výrobkoch a ich odberateľoch. Firma vyváža svoju produkciu (buničinu) vo výške 92% do zahraničia (prevažne Taliansko). Riaditeľ firmy sa živo zaujímal o cenu drevnej hmoty na Slovensku. Firma je založená na spracovanie odpadového dreva. Prejavili záujem o možnosti spolupráce so štátnym podnikom Lesy SR.

Pri návšteve lesného závodu nás prijal riaditeľ Herman Sušnik. Informoval nás o organizačnej štruktúre lesného závodu, ťažbe, pestovnej činnosti a ochrane lesa. Lesnícke práce na závode sú sťažené tým, že v katastri závodu sa nachádzajú tri národné parky. Informoval nás o príprave transformácie v rámci lesného závodu. Ich závod obhospodaruje rekreačné zariadenia na pobreží mora a prejavil záujem o možnosti recipročnej rekreácie s Lesmi SR, š.p. Navštívili sme aj prímorskú rekreačnú oblasť Opatia, kde trávajú svoje dovolenky a dni pracovného voľna zamestnanci Chorvátskych lesov.

Našu služobnú cestu sme ukončili v sobotu 19. marca návštevou lesného parku Gorský Kotar. Lesný park sa nachádza v katastri lesného závodu Delnice a je zaujímavý prírodnými jaskynnými úkazmi a nadmernými ihličnatými stromami. ●

Že nechcete o ňom ani počuť? Ale on predsa rastie! Ja ho poznám dokonale. Až ma zabolí, keď ním kráčam. I mnohí z vás ho zaslezenými očami sledujú.

Doráňané stromy rastú pri každom rekreačnom stredisku. Tam kde je detský tábor, či škola v prírode... Deti majú les radi. Učitelia i vedúci im pobyt skrášlia olympiádou, brannou hrou i zlatým klincom - pochodom strašidelným lesom. Petardy, dymovnice, svetlice – to sú náležitosti tejto devastačnej zábavy. To je návod na rozvrátenie myslenia detí, ktoré budú raz riadiť možno fabriku či školu...

Učíme deti hrať – no devastujeme. Učitelia majú názor – že deti sa musia vybláznit. I rodičia mnohí súhlasia. Práve v lese kde je všetko

O strašidelnom lese

Alfonz LIŠKA

dovolené? Nechcú pochopiť filozofiu pestovania lesa. Nedávno som sa pokúsil o prednášku v skautskom tábore. Bol som náčelníkom tábora odmietnutý so slovami, že deti sa chcú hrať a ekológia majú po krk zo školy. Nemrazí vás pri týchto slovách? Je mládež naša držiteľkou rána naozaj? Spočítajme si akú daň musíme zaplatiť za takého myslenie.

Deti si diktujú radšej diskotéku ako besedu s lesníkom, či

ochrancom prírody. Nevadí? Nuž potom sa nečudujme, že na terénnych motocykloch nivočia lesy, rieky i myslenie na budúcnosť. Výsledkom sú i zničené posedy, krmelce, panely náučných chodníkov. Deti poznajú životopisy spevákov, športovcov, her-

Poznámka

cov. Rozum si unavia vedomosťami pre život nepotrebnými. V zúfalstve im myšlienky na les nezostanú.

Pradedovia ctili svätoháje – vnuci rúbu i nivočia. Rodičia sa vyhovárajú na učiteľov. Lavína nevšímavosti sa pohla. Nezabudnime, že všetka krása sa nevmetí do botanických či zoologických záhrad. ●

Tú chvíľu mám dodnes uloženú v pamäti. Bol som tlačovým tajomníkom pár mesiacov a nečakal som, že mi práve pribudne ďalšia funkcia. „Pán riaditeľ, predstavujem Ti nového výkonného redaktora podnikového časopisu“, povedala

Úvaha

s úsmevom organizačná riaditeľka Ivana Špiláková generálnemu riaditeľovi Karolovi Vinšovi vo vestibule hotela Partizán na Táloch. Mal som pocit, ako keď si prvýkrát sadnete za volant auta. Viete, čo je načo, ale ešte ste si to nevyskúšali. Bolo to podvečer, koncom októbra 2003, dátum si už nepamätám. Ja som sa tváril ako Laurel a Hardy, ale do smiechu mi nebolo. Tam sa to začalo.

Prvé číslo, ktoré som dával dohromady, bolo novembrové vydanie 2003. Materiál sa nazbieral na osemnásť strán, príspevky zo závodov tuším žiadne. Zmenili sme dizajn titulnej strany, zaviedli pár

nových rubriík. Počet strán: 18. Mal som pocit, že je to slušné. Krst bojom.

V roku 2004 sme zaviedli 24-stránkový formát s viac – menej stálymi rubrikami. Stále sme zápasili s nedostatkom informácií zo závodov („Ten Lesník je taký informačný vestník generálneho riaditeľstva!“), hľadali sme témy, hodné zreteľa, diskutovali o vhodnom pomere odborných a populárnych rubriík. Bez úspechu sme presviedčali vedenie o potrebe zvýšiť náklad („Keď si budú Lesníka zamestnanci sami pýtať, potom budeme o tom uvažovať.“), premýšľali o spôsobe, ako z Lesníka urobiť časopis, v ktorom si nájde to „svoje“ aj lesníkova žena a deti („Tak blbú tajničku v krížovke som jakživ nepočul, to si to nemohol vylúštiť, než si to zaradil?“) a tešili sa, keď nás niekto pochválil. Občas sme „varili z vody“ a neustále sme naháňali termíny uzávierok,

Letmý pohľad späť

Peter GOGOLA

aby sme vyšli v aktuálnom mesiaci.

Tohtoročné januárové číslo opäť rozvírilo hladinu záujmu. Anketa pre čitateľov nám nastavila zrkadlo a referencie boli prevažne pozitívne, i keď... („Chlapi, to robíte železničiarcky časopis? Všetka je to celé dáke modré!“).

Nový dizajn. Doplnená redakčná rada. Rada stálych prispievateľov. Nové rubriky. Kvalitnejšia tlač. Lepšia grafika. Tenší papier. Viac snahy o diskusiu, o prezentáciu názorov – aj kritických. To je súčasný Lesník. Chce byť stále zaujímavejší. Aby ste ho brali do rúk so záujmom. Aby bol tým, čím podnikový časopis má byť: zrkadlom, v ktorom sa vidíme. Kronikou našej práce, našich úspechov i problémov. Kaleidoskopom každodenných strastí a slasť lesníkov od Smoleníc až po Sobrance.

Úprimne si želim, aby taký naozaj bol. Budeme na tom tvrdo pracovať. ●

V televíznej relácii TA 3, som 4.4.2005 náhodne vypočul záver rozhovoru medzi generálnym riaditeľom LSR a nejakým náčelníkom ochranárov. V tomto prípade ma upútal záverečný názor ochranára „Príroda to vie lepšie“. Aj keď pravdu povediac tieto relácie nesledujem, pretože majú rovnaký obsah. Na jednej strane zástupca LSR trpezlivo vysvetľuje na kameru dôvody nášho prístupu k hospodáreniu v lesoch a na druhej strane obvykle nejaký ochranár sa tvári ako by práve pricestoval z inej galaxie a tam už lesy jeho pričinením nemajú.

Glosa

Takéto relácie sú pikantné aj v tom, že na ne nikto z lesníckej verejnosti nereaguje. Dôvody sú rôzne. Alebo sa obávajú negatívnej medializácie svojej osoby, prípadne posmechu kolegov, alebo pravdepodobnejšie nejaký ten ochranár nie

Príroda to vie lepšie

Ladislav DOCHÁN

je pre nich partner, teda odborník na slovo vzatý. Tento názor nemá v budúcnosti nádej na úspech, pretože mediálna uzavretosť lesníkov na nižších stupňoch LSR bude z nás robiť „alchymistov“, tj. ľudí, ktorým laická verejnosť nerozumie. Myslím si, že to je dôvod prečo sa objavujú naslovzatí odborníci v snahe pomôcť lesom. Iste, ich snaha je pre nás, mierne povedané, zábavná. Veď už za čias Márie Terézie bolo jasné, že príroda to vie lepšie. Lenže už vtedy múdre hlavy pochopili, že bez systému, tj. bez lesníkov to nepôjde a o chvíľu lesy nebudú. Nechcem miešať jablká dokopy s hruškami, ale napadlo ma prečo sa doteraz neobjavili podobní odborníci naprí-

klad v medicíne? Iste by to „prisepelo“ k zníženiu populácie.

Je chvályhodné, že ochranári chcú pomôcť, ale prečo sa máme vracaať naspäť a objavovať už objavené?

Situácia má aj iný rozmer. Malo by ma vlastne tešiť, že nejaký ochranár sa chce v televíznej relácii baviť len so zástupcom LSR. Na jednej strane my sme preňho dozaista v lesníckej problematike autorita a on si posilní svoje renomé pred médiami a prípadne aj pred laickou verejnosťou. Pripustíme, že by to tak bolo. K čomu je to však dobré? Nebolo by načase povedať takémuto ochranárovi, že hovorí hlúposti. Veď on znevážil prácu všetkých, o ktorých ja nepochybujem. Čo keby sa radšej utiahol do knižnice a zvyšok života strávil čítaním „ako to vlastne tá Príroda vie lepšie?“. Asi to nestihneme, pretože má málo času. Ľudský život je na túto problematiku krátky. Mimochodom, zatiaľ pozná len nadpis. ●

Drevo len tomu, kto platí

Jozef MARKO

Za uplynulé tri roky bol štátny podnik Lesy SR nútený odpísať pohľadávky prevyšujúce čiastku 270 miliónov korún! Okrem toho sme museli v minulom roku vytvoriť opravné položky k pohľadávkam vo výške 50 miliónov korún, teda k ďalším starým dlhom našich odberateľov. Alarmujúce čísla. Hlavne keď si uvedomíme, že takto musíme vyhodíť a ešte vyhodíme von oknom nielen peniaze, ktoré podniku právom patria, ale aj robotu predchádzajúcich generácií lesníkov. Pritom našou povinnosťou ako štátneho podniku je vymáhať pohľadávky súdnou cestou. Až vtedy, keď súd rozhodne, že dlžník nám nie je schopný zaplatiť svoj záväzok, môžeme nevyhnutelne pohľadávky odpísať.

Je jasné, že takto všetci doplácame na predaj dreva nedis-

ciplinovaným a nekorektným zákazníkom. Zároveň pykáme aj za neprofesionálny prístup tých, ktorí sú zodpovední za dodávky dreva tým, ktorí za ne majú načas a v plnej výške platiť. Majú, ale neplatia. A to všetci kompetentní veľmi dobre vedia, že v každej štandardnej firme je samozrejmosťou preveriť si pred podpisom každého kontraktu bonitu a serióznosť potenciálneho obchodného partnera a neobchodovať ďalej s takým partnerom, ktorý si svoje záväzky neplní. Analýza celkových pohľadávok a pohľadávok po lehote splatnosti do 180 dní podľa jednotlivých odštepných závodov však ukazuje na to, že niekde toto základné pravidlo dobrého hospodára dokážu dodržiavať a niekde s tým majú značné problémy. Možno sa pýtate, prečo je tým merítkom práve hranica 180 dní? Pretože prax potvr-

dzuje, že po tejto lehote splatnosti sa pohľadávky posúvajú do starších „vekových“ kategórií a väčšinou sa stávajú pre nás postupom času stratenými peniazmi.

Ale vráťme sa k odštepným závodom. Sú totiž také, ako napríklad v Leviciach, Topoľčiankach, Žarnovici, Revúcej a Bardejove, kde

Komentár

k 31. decembru 2004 predstavoval podiel pohľadávok po lehote splatnosti do 180 dní na celkovom objeme pohľadávok len mizivé percento. Naopak, rekordmanmi z opačného pólu sú odštepné závody v Čiernom Balogu, Považskej Bystrici a Prievidzi. Niekde to teda ide, niekde nie. A v tejto situácii niektorí politici, drevospracovatelia a akademici vystupujú otvorene proti predaju dreva, riadeného a kontrolovaného z centra. Lenže ako inak sa dá dosiahnuť, že drevo dostane len ten, kto zaň zaplatí...?! ●

TRANSFORMAČNÝ PROJEKT LESOV SR ZOBRAĽ AGROVÝBOR NA VEDOMIE

SITA 17.3.2005

Výbor Národnej rady (NR) SR zobral dnes na vedomie transformačný projekt štátneho podniku Lesy SR na akciovú spoločnosť so 100-percentnou účasťou štátu. Ako však na zasadnutí poznamenal predseda výboru Miroslav Maxon, členovia gestorského výboru sa na predchádzajúcom výjazdovom zasadnutí v Banskej Bystrici oboznámili s komplexnejším materiálom, ako ministerstvo pôdohospodárstva (MP) predložilo do parlamentu.

Členovia takisto odsúhlasili odporúčanie, aby sa pri transformácii štátnych lesov rešpektovalo programové vyhlásenie vlády SR v oblasti zachovania ochrany a zveľaďovania lesov a odporučili aj presnejšie vymedzenie funkcie fungujúceho trhu s drevom. Výbor požiadal ministra pôdohospodárstva Zsolta Simona, aby o ďalšom postupe transformácie Lesov SR priebežne informoval pôdohospodársky výbor.

Biznis s drevom ovládli dlhodobé vzťahy

BIZNIS S DREVOM OVLÁDLI DLHODOBÉ VZŤAHY

TREND 10,3,2005

Autor: Ivan Haluza

Ako však hovorí K. Vinš, zatiaľ sa o dlhodobějších zmluvách rokuje iba so zhruba desiatkou najväčších drevospracujúcich firiem, ktoré sú poväčšinou ovládané zahraničným kapitálom. Aj preto, že majú bezproblémovú platobnú disciplínu. Prezident Zväzu drevospracujúceho priemyslu SR Peter Lispuch, ktorý je zároveň aj šéfom zvolenskej Bučiny, s takýmto vývojom spokojný nie je. Práve domácich spracovateľov z jeho zväzu totiž Lesy SR do rokovani o zmluvách

neprizvali. Naši členovia o rokovaniach nič nevedia. Zrejme nás neoslovili aj za našu kritiku toho, ako vedenie štátnych lesov a Ministerstvo pôdohospodárstva SR realizujú transformáciu podniku, odvoláva sa P. Lispuch na prebiehajúce politické spory o spôsobe transformácie Lesov SR na štátnu akciovku. Ústredie podniku a strana ministra pôdohospodárstva SMK totiž presadzujú zachovanie celistvosti podniku s jedným silným vedením, zatiaľ čo SDKÚ sa prikláňa skôr na stranu drevárskeho zväzu s jeho víziou rozdelenia podniku na viacero konkurujúcich si firiem. Ciele v pozadí sú jasné. Centrálnne vedenie si bude vedieť ceny dreva udržať vyššie ako viacero menších podnikov. Proti sebe teda stojí profit štátneho podniku a ziskovosť súkromných drevárskych firiem

NA CESTE K USPORAIDANEJ SPOLOČNOSTI

PROFIT 21,3,2005

Autor: Peter Farárik

Podrobná inventarizácia ukázala, že viaceré činnosti robí podnik so stratou. Zefektívnenie si vyžiada napríklad prevádzkovanie škôlok. V prípade moderných veľkoškôlkarských zariadení možno do budúcnosti predpokladať lepšie využitie ich kapacít. Malé a neefektívne škôlky však zrejme zaniknú. Prvé budú najmä tie, ktoré hospodária na prenatanej pôde.

Vela možností nebudú mať ani stratové strediská drevárskej výroby.

V minulom roku Lesy SR prevádzkovali 22 pil so stratou takmer 24 mil. Sk. „Do budúcnosti chceme z nich zachovať len šesť najefektívnejších. Našou ambíciou nie je výrazne investovať do tohto prostredia. Skôr iba otvárame diskusiu o tom, či sa nájdú partneri na ich prevádzkovanie, alebo ich jednoducho utlmíme a zavrieme. Rozhodne však cieľovo nechceme v tejto činnosti nijako konkurovať našim zákazníkom,“ dodáva K. Vinš.

Neefektívnou činnosťou sa javí aj prevádzkovanie turistických zariadení podniku, ktoré v konečnom účtovaní vytvorili stratu za 20 mil. Sk. Tento stav sa podľa K. Vinša nedá priaznivo obrátiť ani výraznými investíciami, pretože návratnosť investícií na úrovni sto, alebo dvesto miliónov, je v tomto smere spochybiteľná.

OSCAR PRE NAJLEPŠIE PROJEKTY V OBLASTI ĽUDSKÝCH ZDROJOV

SME 29,3,2005

Spoločnosť EuroTel Bratislava a ISS Facility Services získali prestížne ocenenia v rámci konferencie Nové Trendy v personálnom manažmente bola už po piatykrát vyhlásená aj súťaž o najlepší projekt v oblasti riadenia a rozvoja ľudských zdrojov na Slovensku známa pod názvom HR Oscar Awards 2004. Poslaním súťaže je vyzdvihnúť tých zaujímavých projektov v oblasti personalistiky, ktoré výrazne prispeli k rozvoju svojho podniku a amestnanosti na Slovensku. Spomedzi jedenástich prihlásených projektov popredných spoločností, ktoré pôsobia na Slovensku, postúpili do finálového súboja podľa odbornej komisie zloženej z členov Klubu personálnych manažérov štyri najpodnetnejšie. Boli to projekty so spoločnosťami DELL, EuroTel Bratislava a U.S. Steel Košice a projekt štátneho podniku Lesy SR. ●

- Príspevky sú redakčne krátené -

Malý ekonomický slovníček

Makroekonomika - cielavedomá hospodárska činnosť relatívne ucelených, vzájomne prepojených, od seba závislých a doplnujúcich sa hospodárskych subjektov.

Makroekonómia - analýza, ktorá sa zaoberá správaním ekonomiky ako celku, t.j. národným dôchodkom, cenovou hladinou, nezamestnanosťou a inými agregátnymi ek. premennými

Mikroekonomika - cielavedomá hospodárska činnosť jednotlivých hospodárskych subjektov, ktorými môžu byť podniky, firmy, družstvá, individuálni podnikatelia, rôzne spoločnosti i domácnosti

Mikroekonómia - časť ekonómie, ktorá skúma správanie sa jednotlivých hospodárskych subjektov, t. j. jednotlivcov, domácností alebo podnikov, tvorbu cien individuálnych tovarov a služieb na trhu, vplyv výšky daní zo mzdy na prácu...

Marketing - postup identifikácie, zabezpečovania, predpokladania alebo ovplyvňovania dopytu po tovaroch a službách, obchodná a výrobná politika vychádzajúca z požiadaviek trhu zameraná na dosiahnutie maximálneho ekonomické-

ho efektu v trhových vzťahoch.

Menová únia - dohoda, na základe ktorej niekoľko krajín prijíma spoločnú menu ako jednotku zúčtovania a prostriedok výmeny

Monopol - trhovú štruktúra, pri ktorej daný tovar dodáva na trh iba 1 firma.

Monopson - zrkadlový obraz monopolu, trh, na ktorom existuje iba jediný kupujúci, „monopol kupujúceho“

Mzda reálna - kúpna sila 1 hodiny práce, resp. peňažná mzda vydelená životnými nákladmi

Medzinárodný menový fond (MMF) - medzinárodná finančná organizácia (1944) so sídlom vo Washingtone, funguje ako centrálna banka centrálnych bánk, prispieva k rozvoju medzinárodnej menovej spolupráce, podporuje medzinárodný obchod, vykonáva dozor nad medzinárodným menovým systémom a podporuje jeho rozvoj. Poskytuje služby technickej pomoci napr. v oblasti centrálného bankovníctva, ako aj úvery krajinám s ťažkosťami platobnej rovnováhy. ●

OCHRANA**Podkôrný hmyz:**

Apríl je rozhodujúcim obdobím na zachytenie jarného rojenia hlavných druhov podkôrných škodcov. Do polovice apríla musia byť spracované všetky chrobačiare a malo by byť spracované všetko drevo zo snehovej a vetrovej kalamity atraktívne pre podkôrníkov. Rovnako do tohto obdobia treba aj vo vyšších polohách položiť lapáky I. série na lykožrúta smrekového a lykožrúta lesklého. V priebehu apríla sa pokračuje v kontrolách feromónových lapačov na drevokaza čiarkovaného.

V borových porastoch pokračuje kontrola lapákov na lykokazy a ku koncu mesiaca sa začne aj s ich asanáciou. Dokončuje sa kladenie lapákov na lykožrúta borovicového a lykožrúta vrcholcového. V kmeňovinách s vyšším zastúpením smrekovca sa odporúča príprava lapákov aj na lykožrúta smrekovcového do polovice apríla.

V miestach so silným výskytom tvrdoňa smrekového je vhodné preventívne ošetrenie sadeníc ihličnatých drevín insekticídmi pred výsadbou, ošetrenie granulátovými prípravkami pri výsadbě, alebo povýsadbové ošetrenie niektorým z pyretroidných prípravkov (ultranízke dávkovanie).

V druhej polovici apríla sa pripravujú stojaté lapáky pre podkôrnika dubového. Ako stojaté lapáky sa využívajú najmä neperspektívne podúrovňové stromy zo skupiny duba zimného. Dub cerový nie je na prípravu lapákov vhodný. Stojaté, umelo pripravené lapáky sú pre podkôrnika dubového 3 až 4-krát atraktívnejšie ako stromy odumreté v dôsledku tracheomykózy.

Listožravý a cicavý hmyz:

Z hľadiska ochrany lesa proti listožravým škodcom sú jarné mesiace najnáročnejším obdobím. Ak sa kontrolou zistilo prekročenie kritických počtov mnišky veľkohlavej, je potrebné začať s prípravou leteckého ošetrovania.

Zimné kontroly obaľovačov umožnili orientačne stanoviť populačnú hustotu a vytípať porasty pre prípadné jarné letecké ošetrenie. Pre spresnenie sa zimná kontrola vajčiek doplní jarnou kontrolou početnosti liahnúcich sa húseníc. Táto sa vykonáva od polovice mesiaca. Húsenice sa na jar zavrávajú do narašených pupeňov, kde ich možno už v druhej polovici mesiaca objaviť. Termín obranného zásahu treba načasovať veľmi starostlivo, lebo vývoj škodcu je v dobrom počasi veľmi rýchly a i malé oneskorenie môže výrazne znížiť úspešnosť zásahu. Pri leteckom zásahu proti tomuto škodcovi je vhodné používať iba ekologické prípravky, ako biopreparáty na báze *Bacillus thuringiensis* alebo inhibitory syntézy chitínu.

Rovnako ako pri obaľovačoch i pri piadivkách je nevyhnutné jarné spresnenie jesenných kontrol. Výskyt obidvoch skupín škodcov súčasne je dosť častý a umožňuje zefektívniť vykonávanie kontroly. Na druhej strane tento fakt znásobuje intenzitu poškodenia a obranné zásahy sa potom javia o to nevyhnutnejšie.

Pri listožravých škodcoch zo skupiny obaľovačov a piadiviek je zväčša optimálnym obdobím pre zásah prvé, resp. druhé vývojové štádium húsenice (L1, resp. L2). V súčasnosti sa aplikujú najmä biopreparáty a biotechnické prípravky, pre aplikáciu ktorých je nevyhnutné aspoň dvojtretinové rozvítie listovej plochy.

V starších smrekových porastoch severozápadného a severného Slovenska sa lokálne premožuje ploskanka smreková. V apríli treba vykonať jarnú kontrolu početnosti prezimujúcich pahúseníc v pôde. V pôdných sondách je kritickým počtom 30 rojivcov na 1 m² v porastoch oslabených a 100 rojivcov na 1 m² v porastoch zdravých. Pri zistení prekročenia kritických počtov sa vykoná spresňujúca kontrola rojenia a počtu vajčiek v máji, resp. v júni.

Kontrolu hrebenárky hrzdavej (prezimujúce vajčka) možno vykonať v apríli iba v nižších polohách. Na Slovensku sa však škodca vyskytuje i na kosodrevine, kde je vhodným termínom kontroly máj, resp. jún. Za kritický počet sa považuje nájdenie jednej znášky na 10 náhodne prehladnutých letorastoch borovice alebo kosodreviny.

Hrebenárka borovicová má na Slovensku zväčša dve generácie a v apríli (v prvej polovici) je možné vykonať kontrolu počtu kokónov v hrabanke (prezimuje pahúsenica neskôr kokón).

Naďalej je možné kontrolovať početnosť húseníc obaľovača mládkového v púčikoch 10-15 ročných borovic, ktoré najčastejšie napáda.

Ak zimné kontroly potvrdili vysoké početnosti rúrkovčeka smrekovcového v porastoch smrekovca, je potrebné pripraviť jarné letecké ošetrenie. Vykonáva sa zväčša až začiatkom mája po vrašeni smrekovcov. Koncom apríla je však užitočné overiť stav populácie na niekoľkých spílených vzorníkoch kontrolou početnosti „vakov“ a ich stavu po prezimovaní. Boj s týmto škodcom je veľmi komplikovaný a je nutné rátať s opakovanými zásahmi.

V apríli sa aktivizuje jeden z vážnych škodcov jedľových mladín kôrovnica kaukazská a na smrekoch kôrovnica zelená a kôrovnica smrekovcová. I keď je v značnej časti lokalít ich výskytu ešte sneh, treba v tomto období pochôdzkami kontrolovať (pokiaľ to možnosti dovoľujú) mladé porasty, pretože vošky sú v jarnom období pokryté vrstvou voskovej vaty a sú na konárkoch dobre viditeľné.

V kultúrach topoľov na južnom Slovensku môže byť veľmi užitočné sledovať pučanie sadeníc a kontrolovať prítomnosť komplexu listožravých škodcov. Nezriedka sa stáva, že húsenice rozličných druhov motýľov (najmä piadivkovité a morovité), ktoré sa liahu na jar, dokážu skonzumovať listovú plochu skôr, ako sa táto naplno rozvinie. To môže mať v kultúrach topoľov veľmi vážne následky. V prípade zistenia výskytu týchto škodcov treba okamžite vykonať obranný zásah.

Koniec mesiaca je obdobím začiatku rojenia chrúst, ktorý je významným škodcom dubín a výsadbí borovic najmä na Záhorí. V prípade premoženia chrústov sa vykonávajú pozemné a letecké aplikácie insekticídov, v nevyhnutných prípadoch je možné pri výsadbách aplikovať aj pôdne insekticídy.

Hubové ochorenia drevín:

V kultúrach prebieha kontrola výskytu spaviek, lebo koncom zimy dochádza k sčervenaniam najmä spodných častí korún, ktoré postupne prechádzajú k terminálom. Zvýšenú pozornosť spavkám (najmä na borovici) treba venovať najmä na delimitovaných pôdach a v kultúrach (do 10 rokov).

V porastoch pokračujú asanačné ťažby prednostne zamerané na odstraňovanie stromov napadnutých hubovými patogénmi. Z porastov treba odstrániť nielen odumreté, ale najmä silne napadnuté stromy, ktoré sa stávajú zdrojom rozširovania ochorenia.

Nakoľko v tomto období dochádza k fruktifikácii celého radu húb, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť najmä mechanicky poškodeným stromom.

Najčastejšie dochádza k napadnutiu parazitickými hubami cez poranené koreňové nábehy, prípadne kmene. Pre obmedzenie možnosti napadnutia zdravých stromov hubovými infekciami je nevyhnutné poškodené miesta dôkladne ošetriť vhodným prípravkom s fungicídnymi účinkami.

POĽOVNÍCTVO

V apríli pokračuje zisťovanie škôd spôsobených zverou na lesných porastoch. V druhej polovici mesiaca sú prístupné už aj porasty vo vyšších horských polohách.

Po obhrýze kôry zverou v zimnom období treba ošetriť rany na kmeňoch drevín proti vniknutiu hubových infekcií. Osobitnú pozornosť treba venovať poškodeným ihličnatým drevinám, pričom sa ošetrujú perspektívne jedince. Prípravky sa nanášajú v tenkej vrstve na celú ranu. Pri použití repelentu je vhodné ošetriť kmeň do dvoch metrov výšky, čím je zabezpečená ochrana proti obhrýzu aj lupaniu na nasledujúcich 4-5 rokov.

Pri jarnej výsadbě v lokalitách ohrozených zverou je vhodné ošetriť sadenice nástrekom alebo namáčaním celých viazaníc v repelentoch určených na ochranu proti letnému obhrýzu a vyťahovaniu.

ŠKŔLKY**Hmyzí škodcovia:**

V miestach so silným výskytom tvrdoňa smrekového a lykokazov z rodu *Hylastes* sa odporúča preventívne ošetrenie ihličnatých sadeníc tak ako vo výsadbách. Rovnako je nutné vykonávať intenzívne opatrenia proti pandrávam chrústa (pôdne insekticídy).

Boj s burinou:

Apríl je vhodným obdobím pre jarné postreky na rastúcu burinu, ak sú sadenice ihličnanov a listnáčov ešte nevyrašené. V listnáčoch treba postupovať obozretné. Z plošného ošetrovania herbicídmi treba vylúčiť záhony s nedostatočne zakorenenými, mrazom povýťahovanými alebo inak oslabenými drevinami.

Pri príprave záhonov pre výsevy alebo škôlkovanie zapravujeme do pôdy (s 10-dňovým predstihom pred uvedenými škôlkarskými prácami) herbicídne prípravky. Tie bránia klíčeniu semien burín.

Hubové ochorenia/ochrana semien:

Tento mesiac je rozhodujúci pre úspešné zvládnutie vyzdvihovania a distribúcie sadeníc. Rozhodujúcou je ochrana vyzdvihnutých sadeníc pred preschnutím. Koreňový systém a nadzemnú časť sadeníc ihličnanov ošetrujeme antitranspirantom, najlepšie nástrekom ešte pred vyzdvihovaním. Ošetrené sadenice sa uskladňujú vo vopred pripravených snehových jamách. Semenáčiky je nutné ošetriť proti plesniam, úplným ponorením do roztoku prípravku s prídavkom aminokyseliny, ktorá znižuje šok z presadenia.

Pri výsevoch do fóliových krytov je nutné rašelinové substráty dezinfikovať podobne ako pôdu. V tomto období treba venovať pozornosť aj závlahám. Pri nesprávne nastavených závlahách je častým javom nedostrekovanie alebo prekryvanie dýz, čo má za následok buď straty suchom, alebo vytváranie podmienok pre koreňové hniloby.

Outplacement pre Lesy SR, š.p. v roku 2005

Miloš GOČIK

Projekt Outplacement pre Lesy SR, š.p. pokračuje svoju nastúpenú cestu aj v roku 2005. Podobne ako v minulom roku aj v tomto roku Lesy SR, š.p. so spolupracujúcou organizáciou Trenkwalder Management Partners podávajú pomocnú ruku zamestnancom, ktorí v rámci prebiehajúcich organizačných zmien v podniku musia byť zo zamestnania uvoľnení.

Už aj v priebehu prvých troch mesiacov tohto roku bola uvoľňovaným zamestnancom poskytnutá starostlivosť, ktorá by im mala výrazne pomôcť pri zvládaní problémov nezamestnanosti a pri hľadaní nového uplatnenia. Personalisti odštepných závodov - regionálny koordinátor Outplacementu sa tak zohľadňujú na ľahkej úlohy: motivovať ľudí, aby nestrácali nádej, naopak získali odvalu nastúpiť v pracovnej oblasti svojho života novú cestu. Mnohí ľudia reagujú na ponuku projektu opatrne, rezervovane, niekedy až odmietavo. Naopak iní sa rozumne snažia z tejto šance vyťažiť, čo najviac. Všetky naše skúsenosti z doterajšej práce sa v tomto roku budeme snažiť využiť na to, aby sme projekt ešte viac priblížili a zdostupnili ľuďom, pre ktorých je určený.

V roku 2005 nás čaká v rámci projektu Outplacement niekoľko organizačných zmien.

Jednou z nich je zmena na pozícii koordinátora projektu za spoločnosť Trenkwalder Management Partners. Od marca sa ním stal Mgr. Miloš Gočík. Tu je jeho krátky profil:

Mgr. Miloš Gočík

- v roku 2003 absolvoval Filozofickú fakultu Prešovskej Univerzity v Prešove – odbor psychológia
- prax v oblasti klinickej a poradenskej psychológie, psychodiagnostiky, telefonického poradenstva
- prax v manažovaní projektov mimovládnych organizácií
- momentálne pracuje v spoločnosti Trenkwalder Management Partners ako Consultant

Pripravujú sa aj malé zmeny v organizácii projektu.

V najbližšom období by sa malo zorganizovať stretnutie regionálnych koordinátorov, na ktorom sa budú prezentovať spôsoby a možnosti ako urobiť projekt ešte prítlačivejší a dostupnejší pre uvoľňovaných zamestnancov. ●

trenkwalder Management Partners

Právne okienko

Milan VANČO

Po mesiaci tu máme opäť prehľad nových, alebo novelizovaných právnych noriem, ako ich zverejnilo MS SR v Zbierke zákonov SR, ročník 2005. Pre zaujímavosť, ale aj poučenie.

Predovšetkým je to už dlhší čas avizovaná zmena zákona č. 111/1190 Zb. o štátnom podniku v znení zmien a doplnkov, ktorá novelou č. 79/2005 Z. z. upravuje znenie §24 takto :

„V podniku sa nezriaďuje rada okrem podnikov, ktoré majú charakter prirodzeného monopolu.“²⁴⁾

Poznámka pod čiarou k odkazu 24 znie :

„²⁴⁾ §10 ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov.“

Okrem toho, novým ustanovením §31c nazvaným „Prechodné ustanovenie“ účinné od 1. 4. 2005 určuje novela zakladateľovi podniku s charakterom prirodzeného monopolu (teda aj MP SR, ako zakladateľovi LSR š. p., Banská Bystrica) vymenovať členov rady podľa §24 zákona na základe výberového konania najneskôr do 60 dní od účinnosti zákona (do 31. 5. 2005).

Novela nadobúda účinnosť dňom 1. 4. 2005 máme teda dôležitú úlohu a povinnosť určiť počet a zvoliť delegátov za jednotlivé OZ na voľbu príslušného počtu (2-3) členov rady za zamestnancov podniku, jedného zástupcu do rady si zvolia členovia odborovej organizácie.

Zákonom č. 81/2005 Z. z. došlo s účinnosťou od 1. 4. 2005 k širšej novele zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení zákona č. 530/2004 Z. z., ktorá súvisí o. i. s novým zákonom č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme a s našim členstvom v EÚ.

Pre náš š. p., ako zamestnávateľa, je svojím obsahom dôležitý **zákon č. 82/2005 Z. z.** o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom práve novely Zákonníka práce zákona o sociálnom zabezpečení a zákona o službách

zamestnanosti obsiahnuté v tomto zákone avizujú pre zamestnancov dôležité a termínové povinnosti.

Po 14 rokoch stráca platnosť zákon č. 424/1991 Zb. v znení zmien a doplnkov o združovaní v politických stranách a politických hnutiach a s účinnosťou od 1. 6. 2005 vstupuje do života spoločnosti nový **zákon č. 85/2005** o politických stranách a politických hnutiach.

S účinnosťou od 1. 5. 2005, na vykonanie príslušných ustanovení zákona č. 19/2002 Z. z. ustanovujúceho vydávanie aproximačných nariadení vlády SR, vydala vláda SR **nariadenie č. 86/2005 Z. z. o klasifikácii surového dreva**. Toto nariadenie vlády svojím obsahom zaujme najmä našich pestovateľov, ťažbárov a obchodníkov, nech im je „na dobrej pomoci“. Surové drevo klasifikované a označené podľa tohto nariadenia sa považuje za **surové drevo** klasifikované v Európskom spoločenstve (§1/2).

Rovnako v súvislosti s našim lanským vstupom do EÚ prišiel rozsiahlou novelou, vydanou pod č. **90/2005 Z. z.**, aj zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov., novela nadobudne účinnosť 1. 5. 2005.

Napokon, ako občanov - vodičov motorových vozidiel, ale aj tých, ktorí sa o vodičské oprávnenie len uchádzajú, iste zaujme novela zákonov č. **381/2001** o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zákona č. **315/1996 Z. z.** o premávke na pozemných komunikáciách vydaná pod č. **91/2005 Z. z.**, ktorá s účinnosťou od 1. 4. 2005 o. i. zavádza inštitút Registra evidujúceho podľa ustanovení jeho §25 odst. 1-3 príslušné údaje o motorovom vozidle, držiteľovi a vlastníkovi motorového vozidla a údaje o poistení zodpovednosti o poistných udalostiach s cieľom predchádzať škodám v cestnej doprave a predchádzať poistným podvodom v poistení v súvislosti s prevádzkou motorových vozidiel. Na register preto dajme pozor, bude našou akousi „čiernou skrinkou“.

Pozor však najmä na cestách, je tu jar ... ●

41. ročník Venerovského memoriálu

Jozef HIKL

Štrbské pleso 13. - 15. 3.2005
Výsledky preteku v dvojkombinácii

Víťazi jednotlivých kategórií

Kategória Muži 1

Diča Peter

ŠL TANAPu T. Lomnica

Kategória Muži 2

Maduda Ján

Lesy SR B. Bystrica

Kategória Muži 3

Slobodník Peter

Lesy SR B. Bystrica

Kategória Muži 4

Šebeň Miroslav

Euroforest Zvolen

Kategória Ženy 1

Scheerova Marta

Lesoprojekt Zvolen

Kategória Ženy 2

Labudová Oľga

Lesy mesta Sp. N. Ves

zajtra bude nádherné počasie. Keď sme ráno 14.marca 2005 videli nádhernú modrú oblohu nad zasneženými končiarimi Tatier, nechcelo sa nám veriť.

Bežecké trate nie sú v Areáli snov dlhodobo udržiavané, na kvalitu pretekov to však nemalo veľký vplyv, lebo organizátori urobili všetko preto, aby pretekári mali dobré a optimálne podmienky. Trať slalomu bola bezchybná a pretekalo sa za ideálneho počasia.

Výsledková listina svedčí o tom, že pretekári z radov zamestnancov š.p. Lesy SR Banská Bystrica dosiahli tak ako každoročne výrazné úspechy. Zostáva veriť, že Majstrovstvá lesníkov v lyžovaní sa uskutočnia aj v budúcich rokoch. ●

foto: autor

Sú aj „malé“
memoriály

Luboš UHRÍN, Ján BULLA

Všetci horári si pamätáme na našich majstrov, učiteľov, profesorov a aj tých, ktorí nás v prevádzke niečo naučili.

Tým veľkým a to myslíme úprimne sú venované spomienky, pamätné tabule, v Školskom podniku Technickej univerzity vo Zvolene ako aj vo Vydrove pamätníky.

Ale boli medzi nami „obyčajný“ horári, ktorí síce nepriniesli prevratné zmeny v lesníctve, ale svedomite vykonávali svoju mravenčiu prácu. Taký bol aj náš Martin Duda. Narodil sa 3. februára 1970. Pracoval ako vedúci LO Štellerová a Čelno. Býval v obci Predajná. Pred ôsmimi rokmi 22. 10. 1977 tragicky so svojim otcom zahynul pri autonehode. Odišiel syn, kamarát, kolega, športovec. Život ide ďalej.

Malý drevený krížik na ceste z Brezna do Banskej Bystrici na zastávke autobusov v Predajnej nám,

čo sme ho poznali denne pripomína. Jeho kamarát a zároveň predseda stolnotenisového klubu Predajná Pavel Chromek v roku 2001 prišiel s myšlienkou založiť „Memoriál Martina Duđu“ a tak si uctiť jeho pamiatku. Pomohli mu pri tom ďalší Martinovi kamaráti Ing. Ján Bulla a Peter Kordulič. Hlavným sponzorom v skromných podmienkach je odborová organizácia a odštepny závod Slovenská Lupča. Tento turnaj by sa nemohol uskutočniť bez výdatnej pomoci riaditeľa ZŠ Mgr. Petra Roštára a Obecného úradu za čo im patrí úprimná vďaka. V súťaži družstiev obhajoval tohto roku svoje prvenstvo Tisovec. Nakoniec zvíťazilo družstvo Gymnázia Brezno. Z tohto družstva bol aj najlepší jednotlivec Slavomír Pöbiš, ktorého v minulých ročníkoch sprevádzal

jeho starý otec - tiež horár. Tohto roku prišiel Slavo sám...

Život ide ďalej.

Keď každý rok pozorujeme ako z tých desaťročných detí vyrastajú dospeláci aj za pomoci športu, máme dobrý pocit. Chceme len podotknúť že aj toto je lesnícka pedagogika. Asi aj preto, že deti už vedia, že existuje nejaký lesný závod a obec Predajná. Už to vedia deti z Tisovca, Brezna, Nových Zámok. Čo na záver? Až by bola vôľa u iných odštepnych závodov v pôsobnosti ktorých sú základné školy kde sa aktívne hrá stolný tenis, ich prihlášku na tento memoriál organizátori radi uvítajú, lebo -

Život ide ďalej! ●

OSUD JEDNÉHO PROJEKTU

Čo zákazník požadoval

Ako to vedúci projektu pochopil

Čo analytik navrhol

Čo programátor naprogramoval

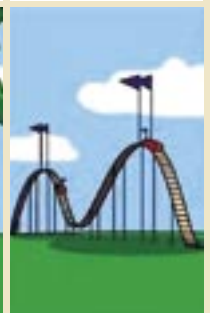
Čo konzultant definoval

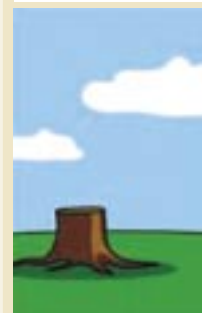
Ako bol projekt zdokumentovaný

Čo bolo nainštalované

Čo sa klientovi fakturovalo

Ako bol projekt ošetrovaný

Čo zákazník naozaj potreboval

Vylúštenú tajničku krížovky pošlite na adresu redakcie. Jedného úspešného riešiteľa odmeníme publikáciou „Nová kniha o bylínkach“, ktorú nám poskytlo vydavateľstvo IKAR.

	porania	3	žen.meno (27.5.)	vojenská jednotka	dom. meno lony	rímskych 51		lietadlo	1	mesto v Nemecku
zahubil							dom. meno Adely			
silno kričali							prvá žena orgán zraku			
na spoločný účet (obch.)						ovocný strom základná číslovka				
melódia, nápev					zniži kopaním osobné zámeno					
obec pri Komárne				muž.meno (5.12.) choroba kľobov			radón prizrak, mam (kníž.)			
značka zlata			spodok nádoby kvapky (expr.)				skratka firmy čínske žen.meno			úhor (nem.)
Pomôcky: a meta, PSE, oat	oblok ovos (angl.)					banský chodník zvrtné zámeno				
rieka v Poľsku					pokusný vrt rímskych 1050					
filipínska sópka				čínska droga rímskych 499		český spisovateľ ulica (franc.)				
potápal						pism. gr. abecedy muž.meno (27.11.)		maskované sedadlo		zhromaždenia
	sled vojenská jednotka				nákazlivá choroba, priušnice nakrúť					
včelí chumáč				zápor krop rosou				osobné zámeno zad. roh vratiplachty		
kombinéza							skr. teleg. "prosím" básnický zápor			
tam			ofúknem							
nech, po česky			2							

Poľovnícky receptár

” Sen lesníkovej ženy ”

Recept na skvelé klobásky zo Sobraniec

40% jelenieho mäsa , 30 % bravčového pliecka,
30 % prerastaného bôčika,
20 g soli na 1 kg mäsa, 2 g čierneho korenia
na 1 kg mäsa, cesnak, paprika sladká a páľivá
podľa chuti

Postup: Mäso pokrájame a premelieme
- jelenie mäso na priemer 0,6 cm, ostatné
mäso na priemer 0,8 cm. Potom dôkladne
premiešame so soľou, korením, cesnakom
a paprikou. Premiešanú zmes plníme do
bravčových čriev. Klobásky necháme odstáť
cca 12 hodín. Potom ich údime na „teplom“
dyme 6 - 8 hodín.
Vyúdené klobásky uskladňujeme zavesené
v hladnej miestnosti. Dobrú chuť !

Vzhľadom na nízke stavy jelenej zveri v revíroch OZ Sobrance
môžu ženy miestnych lesníkov o takýchto klobáskach len snívať!

Ing. Jozef Staško
Foto: Edo Genserek

RUBRIKU PRIPRAVUJEME V SPOLUPRÁCI S POŠTOVÝM MÚZEOM V BANSKEJ BYSTRICI

Filatelistické okienko

ROK OCHRANY EURÓPSKEJ PRÍRODY

Rumenica turnianska,
28.2.1995

Autor výtvarného návrhu známky: **Kamila Štanclová**, akad. maliarka

Rytina známky: **František Horniak**

Tlačiareň: **Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha**

Technika tlače: **rotačná ocelotlač v kombinácii s hĺbkotlačou**

Náklad známky: **2 000 000 ks**

Autor motívu na FDC:

Kamila Štanclová, akad. maliarka

Rytina FDC: **Rudolf Cigánik**, akad. maliar

Návrh na pečiatku:

Kamila Štanclová, akad. maliarka

Tlačiareň FDC:

Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha

Technika tlače FDC:

ocelotlač z plochých platní

Náklad FDC: **10 000 ks**

Na známkach tejto emisie sa okrem vyobrazenia
chránených rastlín reprodukuje
aj emblém Roka ochrany európskej prírody.

ROK OCHRANY EURÓPSKEJ PRÍRODY

Horcokvet Clusiov,
Poniklec slovenský
28.2.1995

Autor výtvarného návrhu
známky: **Kamila Štanclová**,
akad. maliarka

Rytina známky:

František Horniak

Tlačiareň: **Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha**

Technika tlače: **rotačná ocelotlač v kombinácii s hĺbkotlačou**

Náklad známky: **3 000 000 ks**

Autor motívu na FDC:

Kamila Štanclová, akad. maliarka

Rytina FDC: **Rudolf Cigánik**, akad. maliar

Návrh na pečiatku:

Kamila Štanclová, akad. maliarka

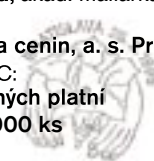
Tlačiareň FDC:

Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha

Technika tlače FDC:

ocelotlač z plochých platní

Náklad FDC: **10 000 ks**

1. Hádanka

Na obrázku vidíte výsledok práce vtáka, ktorého môžeme v lese skôr počuť než vidieť. Najčastejšie sa ozýva na jar. Svoju prítomnosť oznamuje bubnovaním do suchého konára, alebo rôznymi hlasovými prejavmi. Najznámejšie je jeho kvílivé „klié-klié“. Dosť často vyráza za letu vysoké jasavé trílky „krrri-krr ri-krrri-krrri“, ktoré sa nesú kilometre ďaleko. Prevažnú časť jeho potravy tvoria lesné mravce. Rozhrabuje mraveniská a mravce si nalepujú na vysunutý jazyk. Loví v lete i v zime. Svojím zobákom dokáže dobýjať veľké tučné larvy, ktoré hľadajú drevo pod kôrou stromov. Volajú ho preto aj lekár lesa.

Ako sa volá tento vták? Skús ho nakresliť.

Ahoj kamaráti, pošlite mi správne odpovede. Jedného riešiteľa odmením darčekom.

2. Tajnička - doplň mená vtákov

1.		Ý			R		
2.	D				D		
3.			Ž				
4.			T			V	
5.	V		B				

3. Doplň písmená v názvoch lesných plodov. Obrázky vyfarbi.

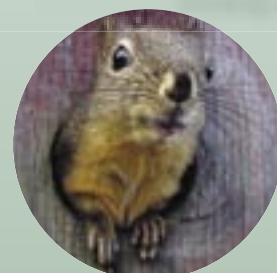
	__ h _ d _	
	č _ č _ _ied _	
	___ _ ni _ a	
	__ li __	

4. Napíš do prázdneho rámečka číslo zvieráťa.

Za správne odpovede z minulého čísla posielam odmenu Zuzke Pavkovej z Topolčianok

Moja adresa je:
Veverička Ryška,
Lesy SR, Nám. SNP 8, 974 00
Banská Bystrica.

Teším sa na vás nabudúce.
Dovtedy ahoj!

Opustili nás

S hlbokým zármutkom oznamujeme, že **dňa 26. marca 2005** zomrel náš spolupracovník

Michal Ulický

vo veku 58 rokov.
Posledná rozlúčka sa konala v Málinci

Češť jeho pamiatke.
Kolegovia z OZ Kriváň

S veľkým smútkom oznamujeme, že nás vo veku 67 r. opustil

Jozef Frčo

dlhoročný pracovník v manipulácii a obchode s drevom.
Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku!

Kolegovia z OZ Námestovo

S hlbokým žiaľom oznamujeme všetkým príbuzným, priateľom a známym, že nás **dňa 9. 4. 2005** náhle opustil vo veku nedožitých 67 rokov môj milovaný manžel, náš drahý otec, starý otec, švager, ujo a príbuzný

Ing. Gustáv Ulrich

Posledná rozlúčka s naším drahým zosnulým bola dňa 12. 4. 2005 v Krematóriu v Banskej Bystrici - Kremničke
smútiaca rodina

Životné jubileá

Apríl 2005

Životné jubileá

50 rokov

Ing. Vojteková Jaroslava • nar. 12. 4. 1955, VOR – personalista – OZ Čadca | **Ing. Iždinský Vladimír** • nar. 15. 4. 1955, riaditeľ OZ – OZ Beňuš | **Petráš Imrich** • nar. 5. 4. 1955, VLO, LS Brod – OZ Žarnovica
| **Ing. Brašeň Ivan** • nar. 29. 4. 1955, VOR – ochrana – OZ Žarnovica | **Ňachaj Viktor** • nar. 10. 4. 1955, VLO, LS Kokošovce – OZ Prešov | **Karniš Pavel** • nar. 15. 4. 1955, OLH, LS Porúbka – OZ Sobrance
| **Mikovčíková Mária** • nar. 21. 4. 1955, SOR – mzdová účtovníčka – OZ Sobrance

60 rokov

Richtárech Ladislav • nar. 28. 4. 1945, VLO, LS Dubodiel – OZ Trenčín | **Ing. Ťapay Peter** • nar. 26. 4. 1945, VOR – pestovateľ – OZ Žilina

Odchod na starobný dôchodok

Petržel Ladislav • nar. 1. 8. 1944, VLO, LS Fiľakovo – OZ Kriváň

Ing. Helena Turská

Július Burkovský

Karol Vinš

Juraj Lukáč

Jozef Mindáš

Tomáš Vančura

Viliam Pichler

Aprílové lesnícke popoludnie

Kultivované prostredie župného domu v Banskej Bystrici, v ktorom sídli Štátna vedecká knižnica navodzuje pocity harmónie a pohody. V spoločenskej sieni tejto agilnej inštitúcie, ktorá mimochodom prichýlila aj prezidentskú kanceláriu, sa odohralo už nejedno pozoruhodné stretnutie. Avšak takéto podujatie, ako v to pondelkové popoludnie tieto priestory vari ešte nezaznamenali. Vedľa seba sa tu posadili reprezentanti rôznych oblastí lesníckeho spektra. Spektra, ktoré síce ctí zelenú farbu, no ktorého názory na riešenia problémov lesa a spoločnosti sa často líšia. Ved' posúďte sami: Július Burkovský – nestor slovenských ochrancov prírody, Juraj Lukáč – náčelník VLKa, Jozef Mindáš – riaditeľ Lesníckeho výskumného ústavu vo Zvolene, Viliam Pichler – pedagóg a vedec z Lesníckej fakulty, Tomáš Vančura – riaditeľ Správy TANAPu, Karol Vinš – generálny riaditeľ Lesov SR. Asi čakáte, že táto personálna kombinácia vyvolala horúcu polemiku. No nestalo sa tak. Určite k tomu prispeli múdre úvodné slová riaditeľky knižnice Oľgy Laukovej, slová poeta v podaní majstra Júliusa Sarvaša, či clivé trio detvianskych fujaristov. Podstata však bola predsa len inde: Zišli sa tu ľudia, ktorí jednoduchými slovami povedali pravdu. O svojich skúsenostiach i obavách. O svojich presvedčeníach i nádejach. A niekoľko desiatok návštevníkov im uverilo. Nemohlo neuveriť Burkovského vyznaniu lesníckej Bystrici a desiatkam rokov jeho práce pre les. Nemohlo neuveriť Lukáčovmu hľadaniu politikov, ktorí budú vidieť ďalej, ako len po koniec najbližšieho volebného obdobia. Nemohlo neuveriť Mindášovej túžbe robiť výskum pre lesníkov a nie pre ústavné archívy. Nemohlo neuveriť Pichlerovej viere, že široká delta študijných disciplín vyústi do poznania podstaty lesníckej práce. Nemohlo neuveriť, že Vančurova obava z premeny parku na lunapark je viac ako namieste. Nemohlo neuveriť, že Vinšova vízia ekonomicky silného a lesníckeho čistého podniku je myšlená poctivo.

Čaro réžie tohto komorného stretnutia, ktoré sa uskutočnilo 11. apríla spočívalo v tom, že žiadna réžia v podstate neexistovala. Bola tu len snaha nechať zaznieť lesnícke pravdy tak, ako ich prítomní cítili. Ako ozvena týchto právd zazneli v diskusii aj múdre vyznania profesorov Jozefa Sládka a Ladislava Tužinského i nezlomného praktika Gabriela Šimkoviča. Presvetlené ľudskosťou a podložené odbornosťou potvrdili, že aj takýto spôsob lesníckeho apríla má svoj zmysel.

Ján Mičovský